

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 27.9.2000
KOM(2000) 594 endelig

MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN

Strukturelle indikatorer

MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN

Strukturelle indikatorer

RESUMÉ

Formålet med denne meddelelse er at opstille et første sæt af indikatorer til brug for den sammenfattende rapport.

I denne meddelelse foreslås et sæt af indikatorer, der vil blive anvendt i den sammenfattende rapport til Det Europæiske Råds forårsmøde i 2001. Herved imødekommes Det Europæiske Råds anmodning fra mødet i Feira om, at Kommissionen inden udgangen af september måned skulle udarbejde en rapport "*om den foreslåede fremgangsmåde for indikatorer og benchmarks både inden for bestemte politikområder og i den sammenfattende rapport til Det Europæiske Råds forårsmøde for at sikre den nødvendige konsekvens og en ensartet præsentation.*"

De valgte indikatorer skal gøre det muligt at måle fremskridt i gennemførelsen af Lissabon-strategien...

Valget af indikatorer afhænger af den sammenfattende rapportens formål, som er at evaluere resultaterne med hensyn til gennemførelsen af Lissabon-strategien, hvis sigte er at omstille EU til "*at blive den mest konkurrencedygtige og dynamiske videnbaserede økonomi i verden, en økonomi, der kan skabe en holdbar økonomisk vækst med flere og bedre job og større social samhørighed.*" Lissabon-konklusionerne opfordrer til udarbejdelse af en rapport og en række indikatorer på fire politikområder, nemlig beskæftigelse, innovation, økonomisk reform og social samhørighed, og understreger også betydningen af at anvende et passende policy mix for at nå dette strategiske mål.

De valgte indikatorer til brug for den sammenfattende rapport har først og fremmest til formål at måle resultaterne inden for disse fire politikområder. Yderligere er der medtaget en række baggrundsindikatorer for at illustrere de generelle økonomiske rammer for de igangværende reformer. Selv om indikatorerne er klassificeret efter de fire områder, er der tætte relationer mellem disse politikområder og de overordnede økonomiske resultater.

... men antallet bør være begrænset.

I meddelelsen opstilles 27 nøgleindikatorer, hvilket er tilstrækkeligt få til at garantere håndterbarheden og fastholde fokus i debatten, og samtidigt tilstrækkeligt mange til at give et afbalanceret billede af hvordan økonomien fungerer inden for de fire politikområder. Listen er opstillet på grundlag af mange flere detaljerede indikatorer, som anvendes i de forskellige processer og handlingsplaner, hvor de respektive spørgsmål behandles

mere dybdegående.

Sigtet i udvælgelsen har været, at indikatorerne skal imødekomme Lissabon-kravet, således at de effektivt kan måle resultaterne på de fire områder. Flere andre faktorer er taget i betragtning, navnlig oplysningernes tilgængelighed og sammenlignelighed samt nødvendigheden af ikke at lægge for stor en del af byrden ved dataindsamlingen over på medlemsstaterne.

Udviklingen af indikatorer er en løbende proces. Dette er første år, hvor der skal skabes enighed om sættet af indikatorer, og hvor der skal udarbejdes en sammenfattende rapport. Anvendelsen af indikatorer og benchmarks har inden for de forskellige områder bredt sig i et ulige tempo og er på alle politikområderne et område i udvikling. I meddelelsen lægges der derfor vægt på behovet for fleksibilitet med hensyn til listens indikatorer, så de kan forbedres. Meddelelsen indeholder også en liste over indikatorer, der bør udvikles, hvilket afspejler behovet for at forbedre oplysningerne i fremtiden.

Indikatorerne udgør forskellige dele af det samme billede... Opretholdelse af et passende policy mix, gennemførelsen af strukturelle reformer for at forbedre markedsfunktionerne og styrke økonomiens innovationsevne samt udviklingen af strategier til støtte for jobskabelsen og den sociale samhørighed er indbyrdes supplerende og styrkende elementer på vejen hen imod en konkurrencedygtig og dynamisk videnbaseret økonomi. De valgte indikatorer bør derfor ikke ses isoleret, men snarere som forskellige dele af det samme billede.

..., der sammenstykket i den sammenfattende rapport Fordi den måler medlemsstaternes resultater i overholdelsen af de økonomiske og socialpolitiske nøglemaal, gør den sammenfattende rapport os bedre i stand til at kortlægge stærke og svage punkter og baner således vejen for korrigerende foranstaltninger. De strukturelle indikatorer er dog ingen erstatning for dybdegående kvalitative vurderinger.

Rationalet bag valget af indikatorer er ... Teksten indeholder en kort beskrivelse af hver af de valgte indikatorers fortolkning og politiske relevans.

... at illustrere den overordnede økonomiske ramme for de igangværende reformer... Indikatorerne for den generelle økonomiske baggrund giver den overordnede økonomiske kontekst for de strukturelle reformer af arbejds-, vare- og kapitalmarkederne. Indikatorerne vedrører bæredygtig vækst og økonomisk dynamik, da dette er det endelige mål for de strukturelle reformer, men også makroøkonomisk stabilitet, fordi et passende policy mix bør styrke de positive virkninger af reformerne.

... at evaluere job-skabelsen,

Jobskabelse er nøglen til større økonomisk velfærd og social samhørighed. Det Europæiske Råd understregede derfor i Lissabon behovet for at styrke beskæftigelsen i EU gennem udvikling af en aktiv beskæftigelsespolitik. Der er fastlagt specifikke mål for ledigheden og kvindernes beskæftigelsesgrad, og disse to elementer samt beskæftigelsesgraden for ældre arbejdstagere indgår i beskæftigelsesindikatorerne. Ledigheden og langtidsledigheden kan påvise strukturelle problemer på arbejdsmarkedet. Livslang uddannelse indgår som nøgleelement i en aktiv beskæftigelsespolitik, mens beskatningen af lavtlønnede er medtaget, fordi den kan fremme eller hæmme beskæftigelsen, navnlig af ufaglærte.

... EU's innovations-evne,

Et andet væsentligt element i Lissabon-strategien er at forbedre EU's innovationsevne. Investeringer i uddannelse, forskning og udvikling samt informations- og kommunikationsteknologi indgår som indikatorer for indsatsen på disse områder. Indsatsens effektivitet kan måles i udbredelsen af Internet-adgangen, patenter på højteknologiske områder og eksport af højteknologiske produkter. Risikovillig kapital er også medtaget, idet effektive markeder for risikovillig kapital spiller en vigtig rolle for innovative, hurtigt-voksende SMV.

... reformerne af vare- og kapitalmarkederne, samt

For fuldt ud at drage fordel af de strukturelle reformer er der behov for en helhedsorienteret tilgang, som tager højde for relationerne mellem de forskellige markeder. Arbejdsmarkeds- og innovationspolitikkerne bør derfor ledsages af reformer af vare- og kapitalmarkederne. Indikatorerne for økonomisk reform måler resultaterne med at nå til mere effektive og velfungerende vare- og kapitalmarkeder. Indikatorerne for handelsintegration og relative prisniveauer skal måle resultaterne med hensyn til at forbedre markedsintegrationen og -effektiviteten. Priserne i netværksindustrierne måler resultaterne med hensyn til liberaliseringen af disse sektorer, og indikatorer for offentlige indkøbsaftaler og statsstøtte måler de forvridninger i varemarkedernes funktionsmåde, der forårsages af statslige indgreb. For så vidt angår kapitalmarkederne måler indikatorerne for grænseoverskridende bankvirksomhed og kapital rejst på aktiemarkederne de finansielle markeds integration og effektivitet.

... den sociale samhørighed.

Opbygningen af et videnbaseret samfund og indførelsen af økonomiske reformer skal gå hånd i hånd med stærk social samhørighed. Indikatorerne for den sociale samhørighed omfatter indikatorer for fattigdom og indkomstspredning samt den dermed forbundne risiko for social udstødelse.

Regionale forskelle måles gennem en indikator for regional samhørighed. Indikatoren for uddannelsesmæssige resultater afspejler betydningen af lavt uddannelsesniveau som en faktor, der bidrager til social udstødelse. På især det sociale område er arbejdet med indikatorerne dog stadig i sin vorden, og det kan forventes, at arbejdet i Gruppen på Højt Plan vedrørende Social Beskyttelse vil føre til mere velegnede indikatorer.

MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN

Strukturelle indikatorer

I. BAGGRUND

1. Det er i artikel 2 i traktaten fastlagt, at EU har som mål at fremme økonomiske og sociale fremskridt og et højt beskæftigelsesniveau. EU satte sig på Det Europæiske Råds ekstraordinære møde i Lissabon i marts 2000 et *"nyt strategisk mål for det næste tiår: at blive den mest konkurrencedygtige og dynamiske videnbaserede økonomi i verden, en økonomi, der kan skabe en holdbar økonomisk vækst med flere og bedre job og større social samhørighed"* (punkt 5 i Formandskabets konklusioner). Det Europæiske Råd erkendte behovet for regelmæssigt at drøfte og vurdere resultaterne med hensyn til at nå dette mål på grundlag af strukturelle indikatorer, der vedtages i fællesskab. Med dette for øje opfordrede Det Europæiske Råd (punkt 36) *"... Kommissionen til hvert år at udarbejde en sammenfattende rapport om fremskridtene på grundlag af nærmere bestemte strukturelle indikatorer vedrørende beskæftigelse, innovation, økonomiske reformer og social samhørighed."*

2. Det Europæiske Råd anmodede på mødet i Feira i juni 2000 Kommissionen om at påbegynde arbejdet ved *"inden udgangen af september måned at forelægge en rapport om den foreslåede fremgangsmåde for indikatorer og benchmarks både inden for bestemte politikområder og i den sammenfattende rapport til Det Europæiske Råds forårsmøde for at sikre den nødvendige konsekvens og en ensartet præsentation"* (punkt 38, tredje led).

3. Nærværende meddelelse er Kommissionens svar på den anmodning, som Det Europæiske Råd fremsatte på møderne i Lissabon og Feira. I meddelelsen opstilles et sæt af nøgleindikatorer med henblik på anvendelse i den sammenfattende rapport i foråret 2001. Afsnit II indeholder en begrundelse for anvendelsen af de strukturelle indikatorer, og der redegøres for de største fordele, men også ulemperne ved denne fremgangsmåde. Afsnit III indeholder en analytisk ramme, der samler nøgleglementerne i Lissabon-strategien og illustrerer de mange indbyrdes forbindelser mellem dem. I afsnit IV redegøres for de vigtigste principper, der ligger til grund for udvælgelsen af indikatorerne. I afsnit V præsenteres selve nøgleindikatorerne. Der gives en kort beskrivelse af, hvordan den enkelte indikator skal fortolkes, og dens politiske relevans. Da arbejdet med indikatorerne er en løbende proces, og da en del særligt nyttige indikatorer ikke er tilgængelige for øjeblikket på grund af metodeproblemer og statistiske vanskeligheder, kortlægges endvidere i afsnit VI de hovedområder, hvor indikatorerne bør udbygges i fremtiden.

II. FORMÅLET MED ANVENDELSE AF INDIKATORER

4. Anvendelsen af strukturelle indikatorer og en regelmæssig evaluering af de strukturelle resultater på grundlag af kvantitative indikatorer, der er vedtaget i fællesskab, kan i al væsentlighed begrundes i to forhold:

- (i) overvågning af resultaterne med hensyn til både at nå de fastsatte mål og at gennemføre politikkerne og
- (ii) evaluering af politikernes effektivitet.

5. Målsætning (i) synes rimelig let at opfylde (om end det kan indebære et betydeligt statistisk arbejde), hvorimod målsætning (ii) udgør en langt større udfordring, da det kræver en forståelse af relationerne mellem de politiske foranstaltninger og de målte resultater. Fremskridt med hensyn til at åbne offentlig forsyningsvirksomhed for konkurrence kan f.eks. overvåges ved at undersøge ændringerne i markedsstrukturen som følge af nytilkomne konkurrenter på markedet. Effektiviteten af denne liberaliseringsproces er imidlertid noget vanskeligere at måle. En sådan evaluering kan under alle omstændigheder først finde sted efter begivenheden, når de nødvendige oplysninger (eksempelvis priserne for disse offentlige forsyningsopgaver) er blevet tilgængelige. En evaluering af tidligere politikks effektivitet kan under alle omstændigheder være en vigtig lektie for fremtiden.

6. Erfaringer med overvågningen af økonomiske politikker i de seneste år, navnlig af økonomiske reformer, har vist, at der er behov for en kvantificering af de økonomiske resultater og den politiske indsats. Der gøres mere og mere brug af benchmarking og "gruppepres" i overvågningen og koordineringen af politikkerne. Begge instrumenter bidrager til kortlægningen af strukturelle svagheder og styrker på såvel EU-plan som medlemsstatsplan. For dog fuldt ud at kunne udnytte disse instrumenter er der behov for pålidelige indikatorer, der er sammenlignelige over grænserne og over tid for samtlige medlemsstater, for EU som helhed samt for de lande, der bruges som benchmarks.

7. EU's strategiske mål om "*at blive den mest konkurrencedygtige og dynamiske videnbaserede økonomi i verden...*" indebærer, at benchmarklandene i princippet bør være dem, der frembyder de bedste resultater i verden. Det er imidlertid nødvendigt at være pragmatisk i valget af benchmarks. I praksis vil oplysningernes tilgængelighed ofte begrænse valget af benchmarks til de bedste EU-medlemsstater eller USA. Der vil også blive brug for indikatorer på EU-plan for f.eks. at sammenligne BNP pr. indbygger både mellem EU-landene indbyrdes og mellem EU og USA.

8. Enkle og objektive, kvantitative politik- og resultatrelaterede indikatorer kan spille en vigtig rolle med hensyn til at påvise vanskeligheder, måle resultaterne i forhold til de fastsatte mål, vejlede beslutningstagerne i deres udformning af politikker og henlede offentlighedens opmærksomhed på, hvad der står på spil. Mange indikatorer giver dog ikke mulighed for en stærk (normativ) fortolkning, dvs. at høje eller lave værdier skulle være indikation for godt eller dårligt, og bør fortolkes i sammenhæng med andre oplysninger eller kombineres med andre indikatorer. Arbejdsstyrkens produktivitet fungerer f.eks. godt som indikator for gode økonomiske resultater, selv om tilstedeværelsen af en høj produktivitet i nogle lande kan være udtryk for afskedigelser eller utilstrækkelig jobskabelse.

9. Endelig er det ofte vanskeligt at nå til en fuldstændig sammenlignelighed mellem flere forskellige lande, fordi oplysningerne er begrænsede, fordi de kommer

fra forskellige institutionelle kilder, eller fordi de afviger i deres strukturelle opbygning. Hertil kommer, at en række indikatorer i forskellig grad påvirkes af konjunktursvingninger. De strukturelle indikatorer er naturligvis ingen erstatning for dybdegående kvalitative vurderinger. Af samtlige ovenstående årsager bør de her opstillede indikatorer for strukturelle resultater kun fortolkes i forbindelse med den analytiske ramme i den sammenfattende rapport.

III. ANALYTISK RAMME

10. De her udvalgte indikatorer kommer til at danne grundlag for Kommissionens årlige sammenfattende rapport. Valg af indikatorer afhænger naturligvis af rapportens formål. Som fastlagt i Lissabon skal den sammenfattende rapport fokusere på resultaterne inden for de fire politikområder (beskæftigelse, innovation og forskning, økonomisk reform og social samhørighed) i lyset af det strategiske mål, der blev fastlagt i Lissabon om, at EU skal blive den mest konkurrencedygtige økonomi i verden. Dette skal også bidrage til at sikre en overordnet sammenhæng i strukturpolitikkerne inden for de fire politikområder og en effektiv overvågning af resultaterne inden for de fire områder. Dette kan om nødvendigt føre til en tilpasning af politikkerne.

11. De valgte nøgleindikatorer til brug i den sammenfattende rapport bør derfor muliggøre måling af resultaterne på de fire politikområder. Yderligere er der medtaget en række baggrundsindikatorer for at illustrere den overordnede økonomiske kontekst, som danner rammen for de igangværende reformer. Erfaringerne viser, at stabile og sunde makroøkonomiske rammer er en forudsætning for vækst og beskæftigelse. Indikatorer for økonomiens overordnede resultater er også nødvendige for at måle fremskridtene hen imod ovennævnte strategiske mål.

12. Indikatorerne bør ikke ses isoleret, men snarere som forskellige dele af det samme billede. Det endelige mål for de strukturelle reformer (se rubrikken nedenfor) er at forbedre EU-økonomiens dynamik og effektivitet som drivkraft for vækst og jobskabelse, hvilket dernæst bidrager til at bekæmpe social udstødelse. Sunde økonomiske perspektiver og gunstige vækstudsigter understøttet af et passende policy mix skulle gøre det meget lettere at iværksætte de strukturelle reformer og optimere resultaterne heraf. Udformningen af politikker til støtte for social samhørighed, gennemførelsen af strukturelle reformer for at forbedre markedsfunktionerne og opretholdelse af et passende makroøkonomisk policy mix er således indbyrdes supplerende og forstærkende elementer i opbygningen af en konkurrencedygtig og dynamisk videnbaseret økonomi.

Rubrik: Værktøjer til den strukturelle reform

Strukturpolitik fokuserer på økonomiens udbudside. Deres sigte er at øge produktionspotentialet ved at øge forsyningen af produktionsfaktorer (arbejdskraft eller kapital). Sigtet kan også være at forbedre arbejds-, kapital- eller varemarkedernes funktion og dermed øge den indbyrdes faktoreffektivitet og den fleksibilitet, hvormed økonomien reagerer over for økonomiske chok. Begge tilfælde bør resultere i en stigning i en økonomis holdbare økonomiske vækst.

Der skelnes normalt mellem at øge kvantiteten og kvaliteten af arbejdskraftudbuddet (med flere og bedre jobs til følge). Den udbudte mængde arbejdskraft afhænger af mange faktorer (herunder befolkningens

vækst, ledigheden, arbejdstid), som i forskellig grad kan påvirkes med politiske tiltag. På lignende vis kan arbejdskraftens kvalitet (eller "humankapital") øges gennem uddannelse, erhvervsuddannelse, livslang uddannelse eller foranstaltninger, der mere specifikt er rettet mod at øge samfundets sociale samhørighed.

Investeringer i infrastruktur og maskiner, men også i innovation og forskning, øger økonomiens kapitalmængde. Politiske tiltag for at fremme sådanne investeringer kan enten virke ved at reducere prisen for den nødvendige finansielle kapital (gennem bedre fungerende kapitalmarkeder f.eks.) eller ved at øge det forventede afkast på investeringen.

Mere velfungerende og effektive markeder bidrager til lavere priser på arbejdskraft og kapital (fremmer brugen af disse produktionsfaktorer) og til lavere prisniveauer (mulighed for en mere akkomoderende makroøkonomisk politik). Mere fleksible markeder letter også tilpasningen til økonomiske chok, så økonomien kan yde sit bedste, fordi ressourceallokeringen bliver mere effektiv .

13. Reformerne på de fire politikområder er indbyrdes forstærkende, da der er mange forbindelser mellem dem og de overordnede økonomiske resultater. Omstilling til en videnbaseret økonomi kan blive en kraftig motor for vækst, konkurrenceevne og beskæftigelse. Motoren kan dog kun køre gnidningsløst, hvis den ikke generes af makroøkonomiske forstyrrelser eller bremses af strukturelle flaskehalse. Dette indebærer på den ene side, at der fastholdes en stabilitetsorienteret pengepolitik understøttet af sunde finanspolitikker på basis af løntilbageholdenhed, og på den anden side, at de strukturelle reformer af EU's arbejds-, kapital- og varemarkeder fremskyndes. Navnlig kan tempoet i de teknologiske forandringer kræve nye og mere fleksible reguleringsmetoder. Motoren risikerer ligeledes at løbe tør, hvis ikke samtlige borgere udstyres med de nødvendige færdigheder for at kunne leve og arbejde i det nye informationssamfund.

14. Befolkningen er Europas vigtigste aktiv og bør være i centrum for EU's politikker. Jobskabelse, investeringer i personer og udvikling af en aktiv og dynamisk velfærdsstat er af afgørende betydning såvel for at sikre Europa en plads i den videnbaserede økonomi som for at sikre, at omstillingen til denne nye økonomi ikke øger de eksisterende sociale problemer som ledighed, social udstødelse og fattigdom. Samtidig skal der gøres en indsats for at sikre, at Europa kan tilbyde attraktive arbejdspladser til de bedste hjerner. Innovation og idérigdom bør belønnes hensigtsmæssigt, og de lovgivningsmæssige rammer bør fremme investeringer, innovation og iværksætterånd.

15. For fuldt ud at drage fordel af de strukturelle reformer er der behov for en helhedsorienteret og sammenhængende tilgang, som tager hensyn til relationerne mellem de forskellige markeder. Reformen af kapitalmarkedet, der fører til mere tilgængelig risikovillig kapital, er eksempelvis et væsentligt element i bestræbelserne på at stimulere innovation og forskning, som kan bidrage til at øge den europæiske økonomiske konkurrenceevne. Disse reformer bør dog ledsages af en øget reformindsats på arbejds- og varemarkederne for at resultere i arbejdspladser og øget velfærd. Uden mere velfungerende arbejdsmarkeder, der fremmer jobskabelsen og letter jobskift til andre virksomheder eller sektorer, vil det ikke være muligt at udnytte de beskæftigelses- og vækstmuligheder, som reformen af kapitalmarkedet og innovationen skaber. Tilsvarende vil en manglende evne til at liberalisere varemarkederne og fuldføre det indre marked efterlade priserne på et fortsat højt niveau med tab af konkurrenceevne og arbejdspladser til følge. En omfattende reformindsats kan også tjene til at øge den makroøkonomiske stabilitet. Ved at fjerne

flaskehalse på udbudssiden kan de økonomiske reformer øge væksten i EU og samtidig fastholde en lav inflation, hvilket vil kunne bidrage til at nedbringe den høje strukturelle ledighed og øge den sociale samhørighed.

16. Økonomiske reformer og social samhørighed er indbyrdes forstærkende. På den ene side skaber bedre fungerende markeder arbejdspladser, forbedrer produktiviteten og øger den sociale og økonomiske samhørighed. F.eks. har de økonomiske reformer inden for telesektoren ført til større konkurrence og produktivitet med lavere priser og større adgang til Internet og anden kommunikation til følge. På den anden side er det lettere at indføre de nødvendige reformer for at forbedre markedsfunktionerne i et samfund med stærk social samhørighed. En veludformet socialpolitik kan også direkte bidrage til bedre økonomiske resultater. Den brede vifte af bestræbelser for at styrke samhørigheden i EU er derfor nøglen, der sætter os i stand til at holde gang i EU's omstilling til at blive den mest konkurrencedygtige og dynamiske videnbaserede økonomi i verden.

IV. UDVÆLGELSESPROCESSEN

17. Antallet af nøgleindikatorer, der skal bruges i den sammenfattende rapport, skal være tilstrækkeligt lavt til at sikre håndterbarheden og fastholde fokus i den politiske debat og samtidigt tilstrækkeligt stort til at give et afbalanceret billede af, hvordan økonomien fungerer inden for de fire politikområder. I denne meddelelse opstilles en liste på 27 indikatorer for de fire politikområder, hvilket er relativt få i betragtning af den brede vifte af strukturpolitikker, der behandles, og de mange mulige strukturelle indikatorer, der findes inden for de forskellige områder. Fordelen ved at fokusere på et begrænset antal indikatorer er, at beslutningstagerne sættes i stand til at udsende enkle og klare signaler. Det vil være vanskeligt at reducere antallet yderligere uden at sætte en effektiv overvågning af forløbet hen imod Lissabon-strategiens mål over styr.

18. En stor del af de udvalgte indikatorer er for nylig blevet anvendt i udarbejdelsen af De Overordnede Retningslinjer for de Økonomiske Politikker, som i stadig større grad fokuserer på de mellem- og langsigtede strukturpolitiske virkninger og reformer for at fremme økonomisk vækst, beskæftigelse og social samhørighed samt på omstillingen til en videnbaseret økonomi. De forskellige indikatorer, der blev anvendt i Luxembourg- og Cardiff-processerne samt i de forskellige handlingsplaner, hvor de respektive spørgsmål behandles mere i dybden, indgik i betragtningerne. Listen over indikatorer til brug for den sammenfattende rapport afspejler således på bedste vis de vigtigste indikatorer, som har været anvendt i de forskellige andre sammenhænge til at måle resultater og evaluere politikker. Analysen i den sammenfattende rapport kan imidlertid føre til en kortlægning af nye behov og dermed nye indikatorer, hvorefter listen bør revideres.

19. I disse forskellige andre sammenhænge arbejdes der til stadighed på nye indikatorer eller på at forbedre de allerede brugte. Dette arbejde bør fortsætte, især med henblik på valg af mulige indikatorer til fremtidig brug i den sammenfattende rapport. Samtidig bør listen over indikatorer til den sammenfattende rapport være tilstrækkelig fleksibel for at tage højde for nyudviklede eller forbedrede indikatorer (f.eks. i forbindelse med det igangværende arbejde om social samhørighed i Gruppen på Højt Plan vedrørende Social Beskyttelse). Arbejdet med indikatorerne er således et

fortløbende arbejde, og listen skal kunne tilpasses og nyudviklede indikatorer medtages som foreslået i afsnit VI. På lignende vis skal der sikres sammenhæng mellem de indikatorer, der anvendes inden for de forskellige politikområder.

20. På en række områder er der opnået enighed om indikatorerne, og der er et veludviklet grundlag for tilvejebringelse af statistikker, hvorimod arbejdet med at opbygge sæt af relevante indikatorer og indsamle de nødvendige oplysninger først lige er startet på andre områder. Imidlertid er der så vidt muligt på alle områder fulgt de samme grundlæggende principper i udvælgelsen og udviklingen af de indikatorer, der skal anvendes i den sammenfattende rapport.

21. Rækken af indikatorer bør være forholdsvis stabil over tid for at sikre kontinuitet. Indikatorerne bør være: (i) lette at læse og forstå (ii) relevante for de pågældende politikområder (iii) indbyrdes sammenhængende (iv) tilgængelige tilpas hurtigt (v) sammenlignelige mellem medlemsstaterne og så vidt muligt med USA, og (vi) tilvejebragt af pålidelige kilder, ligesom (vii) datakravene ikke bør lægge for store byrder på medlemsstaterne og virksomhederne. Dette forklarer, hvorfor de udvalgte indikatorer så vidt muligt er baseret på oplysninger fra Det Europæiske Statistiske System. En række yderligere indikatorer, som synes væsentlige for vurderingen af fremskridtene inden for de forskellige politikområder, men for hvilke der ikke for øjeblikket kan tilvejebringes kvalitetsoplysninger, indgår i en særskilt liste. Endelig bør der gøres opmærksom på, at indikatorerne bør opsplittes på køn, når det er muligt og relevant.

22. Størstedelen af de valgte indikatorer er resultatindikatorer, der måler medlemsstaternes resultater i overholdelsen af de økonomiske og socialpolitiske nøglemål, og bidrager til at kortlægge deres stærke og svage punkter i de overordnede og strukturelle resultater. Bl.a. vil opbygningen af den europæiske sociale model kunne måles ved statistikker vedrørende indkomstfordeling og fattigdomsprocenter. De politikrelaterede indikatorer, som direkte vedrører de politiske prioriteringer, der er fastlagt i Lissabon-konklusionerne, anvendes dog også for at synliggøre medlemsstaternes bestræbelser på specifikke områder. Dette er f.eks. tilfældet med variabler, såsom udgifter til F&U og uddannelse. Det skal dog bemærkes, at der på flere områder ikke skelnes klart mellem politik- og resultatrelaterede indikatorer. Denne skelnen er derfor ikke medtaget i den foreslåede liste over indikatorer. Det kan også være nyttigt at præcisere, hvor svært det er at måle politikkers effektivitet med et så begrænset udvalg af indikatorer. Der går ofte en rum tid mellem tidspunktet for iværksættelsen af nye politikker og tidspunktet, hvor de første resultater bliver synlige. De udvalgte indikatorer skal derfor først og fremmest ses som mål for de fremskridt, der er gjort, og ikke så meget for politikernes effektivitet.

V. VALGTE NØGLEINDIKATORER

23. De valgte nøgleindikatorer til brug i den sammenfattende rapport kan klassificeres under de fire politikområder, der blev fastlagt i Lissabon, nemlig beskæftigelse, innovation og forskning, økonomisk reform og social samhørighed. På grund af de snævre forbindelser mellem disse forskellige politikområder er det ikke altid tydeligt, hvorfor en indikator er klassificeret under det ene eller det andet politikområde. En indikator som f.eks. langtidsledighedsprocent kan afspejle såvel strukturelle problemer på arbejdsmarkedet som social udstødelse. På lignende vis kan

offentlige udgifter til uddannelse betragtes som en investering, der øger samfundets innovationsevne, men det er ligeledes en faktor, der øger kvalifikationerne og arbejdskvaliteten.

24. Yderligere er der foreslået en række baggrundsindikatorer for at illustrere den overordnede økonomiske kontekst, som danner rammen for de igangværende reformer. Disse indikatorer vedrører holdbar vækst, økonomisk dynamik og sunde, stabilitetsorienterede makroøkonomiske vilkår. **BNP pr. indbygger (i PPS) og real BNP-vækst** er de mest almindelige mål for levestandard og økonomisk vækst og dermed direkte forbundne med de vækstambitioner, der kom til udtryk i Lissabon. Væksten kan imidlertid kun opretholdes på længere sigt, hvis det lykkes at holde **økonomiens energiintensitet** i ave. **Arbejdskraftens produktivitet (pr. beskæftiget person og pr. arbejdstime)** er en indikator for det økonomiske systems overordnede effektivitet og dynamik. **Inflationen** gør det muligt at vurdere, hvorvidt væksten sker på et sundt, stabilitetsorienteret makroøkonomisk grundlag. Endelig er den **konjunkturkorrigerede budgetbalance** af stor betydning for at vurdere de underliggende budgetudviklinger.

25. Den fuldstændige liste over indikatorerne er opstillet i bilag 1 og 2 til denne meddelelse med deres definitioner, kilder og tilgængelighed. Bilag 3 indeholder illustrationer af de valgte indikatorer. Disse illustrationer viser i princippet årsdata for hver af de femten medlemsstater, EU som helhed og USA. Sådanne illustrationer er tydeligvis ikke tilstrækkelige til en dybdegående analyse af fremskridtene hen imod Lissabon-målene, og selve analysen vil indgå i den sammenfattende rapport.

V.1 Indikatorer for beskæftigelsen

26. En af de centrale målsætninger under det strategiske mål, der blev fastlagt i Lissabon, er en styrkelse af beskæftigelsen i EU som del af et videnbaseret samfund med det endelige mål, at der skal være fuld beskæftigelse. I overensstemmelse med denne prioritering af beskæftigelsen blev der fastsat et strategisk mål, nemlig at EU skal nå til en gennemsnitlig beskæftigelsesgrad så tæt som muligt på 70% i 2010. Det Europæiske Råd understregede også betydningen af lige muligheder for kvinder og mænd samt kvindernes øgede deltagelse på arbejdsmarkedet og fastsatte et lignende mål for kvindebeskæftigelsen - nemlig at nå en gennemsnitlig beskæftigelsesgrad for kvinder på mere end 60% i 2010.

27. Det Europæiske Råd ønsker at skabe de økonomiske betingelser for en stærk vækst og varig jobskabelse, men lægger også vægt på betydningen af en "aktiv beskæftigelsespolitik". Nøgleområderne i denne politik omfatter følgende : forbedring af beskæftigelsesegnetheden, mindske af kvalifikationsforskelle, fokusering på livslang uddannelse, fremme af lige muligheder og forøgelse af beskæftigelsen inden for de dele af servicesektoren, hvor der er alvorlige mangelsituationer.

28. Listen over indikatorer for beskæftigelse er først og fremmest beregnet på at dække de to beskæftigelsesmål, som Det Europæiske Råd fastlagde. Beskæftigelse af ældre arbejdstagere indgår også, da opmuntring til disse arbejdstagere om at søge tilbage på arbejdsmarkedet er et nøgleelement i strategien om at øge arbejdsmarkedsdeltagelsen. På baggrund af den aldrende befolkning er beskæftigelsen af ældre arbejdstagere af stadig større betydning. I modsætning til ungdomsbeskæftigelsen, har den generelle forbedring af de økonomiske vilkår haft

lille virkning for beskæftigelsen af ældre arbejdstagere. Ledigheden og især langtidsledigheden indgår ligeledes i listen for at synliggøre strukturelle problemer på arbejdsmarkedet. Den gennemsnitlige skatteprocent for lavtlønnede indgår som et mål for, hvorvidt de nationale skatte- og fradragssystemer fremmer beskæftigelsen eller ej. Endelig indgår der en indikator for livslang uddannelse som et af nøgleelementerne for en aktiv beskæftigelsespolitik.

Indikator 1: Beskæftigelsesgrad

Indikator 2: Beskæftigelsesgrad for kvinder

Disse to første indikatorer afspejler direkte de strategiske mål, som Det Europæiske Råd fastlagde for beskæftigelsen. At beskæftigelsesprocenten for kvinder er medtaget afspejler også den betydning, som Det Europæiske Råd tillægger lige muligheder, samt den centrale rolle som kvindernes stigende deltagelse på arbejdsmarkedet og beskæftigelse vil spille for at nå det overordnede beskæftigelsesmål.

Indikator 3: Ældre arbejdstageres beskæftigelsesgrad

En lav beskæftigelsesgrad for ældre arbejdstagere i Europa er tegn på disse arbejdstageres lave deltagelse på arbejdsmarkedet på grund af strukturelle problemer. Hertil kommer, at ubeskæftigede ældre arbejdstagere risikerer for altid at blive udstødt fra jobmarkedet og dermed at blive udsat for social udstødelse.

Indikator 4: Ledighedsprocent

Ligesom varig ledighed kan være en indikator for de overordnede økonomiske resultater, kan den være udtryk for en række strukturelle faktorer, der hindrer de jobsøgende i at finde beskæftigelse, f.eks. lave kvalifikationer, uhensigtsmæssig vejledning til jobsøgere, overdrevent generøse understøttelsesordninger og høje skatter på arbejdskraften.

Indikator 5: Langtidsledighedsprocent

Langtidsledigheden er medtaget her, fordi den er et godt udtryk for strukturelle problemer på arbejdsmarkedet. Hertil kommer, at langtidsledige risikerer at få deres kvalifikationer undermineret, hvilket mindsker deres jobchancer yderligere og medfører en stor risiko for social udstødelse.

Indikator 6: Skatteprocent for lavtlønnede

Det Europæiske Råd anmodede i Lissabon Kommissionen og Rådet om at vurdere, om der er truffet hensigtsmæssige foranstaltninger for at lette skattetrykket på arbejdskraft, særlig på den forholdsvis lavtkvalificerede og lavtlønnede arbejdskraft, samt øge beskæftigelses- og uddannelsesincitamenterne i skatte- og understøttelsessystemerne. Den gennemsnitlige skatteprocent er et mål for det beskæftigelsesfremmende element i skatte- og understøttelsessystemerne. Indikatoren måler den gennemsnitlige skatteprocent på lavtlønnede, som er arbejdstagere med en løn lig med eller under en bestemt andel af den gennemsnitlige produktionsarbejders løn.

Indikator 7: Livslang uddannelse (voksnes deltagelse i uddannelse og erhvervsuddannelse)

I konklusionerne fra Det Europæiske Råds møde i Lissabon understreges betydningen af en aktiv beskæftigelsespolitik, hvori livslang uddannelse indgår som et nøgleelement. Fortsat uddannelse og erhvervsuddannelse er vigtig for at forbedre arbejdskraftens kvalifikationer for at sikre tilpasningen til det nye videnbaserede samfund og beskæftigelsesegnetheden. Indikatoren "voksnes deltagelse i uddannelse og erhvervsuddannelse" bør videreudvikles, da der er problemer med sammenligneligheden mellem nogle medlemsstater.

V.2 Indikatorer for innovation og forskning

29. Teknologiske fremskridt og forbedringer i kvaliteten af den arbejdskraft og kapital, der indgår i produktionsforløbet, tegner sig for mellem 25 og 50% af den økonomiske vækst og er den største drivkraft for konkurrenceevnen og beskæftigelsen. Dette forklarer, hvorfor en forbedring af innovationsevnen er af afgørende betydning for EU's Lissabon-strategi om at øge væksten og beskæftigelsen. I Lissabon-konklusionerne bemærkes det endvidere, at omstillingen til en videnbaseret økonomi bør lettes gennem bedre politikker for F&U, uddannelse og informations-samfundet.

30. Det Europæiske Råd opmuntrede i Lissabon EU til at arbejde hen imod de målsætninger, der blev opstillet i Kommissionens meddelelse "Mod et europæisk forskningsrum". Dette kræver flere investeringer i undervisning og uddannelse af arbejdsstyrken og øgede udgifter til forskning og udvikling. Dette vil i sidste ende betyde et større antal registrerede patenter og øget specialisering i industrier inden for højteknologiske produkter og varer med stor værditilvækst. I Kommissionens meddelelse "Innovation i den videnbaserede økonomi" blev der foreslået benchmarking af innovationsresultater og -politikker som et middel til at kortlægge og sprede god praksis på området.

31. Overgangen til informations-samfundet letter fremkomsten af et blomstrende marked for innoverende produkter. Et sådant marked kan imidlertid kun vokse frem, hvis grundinfrastrukturen er på plads, så alle har let adgang til markedet. Der er derfor behov for yderligere investeringer i informations- og kommunikationsteknologier. Mere generelt blev det i Lissabon-konklusionerne understreget, at hvis Europas e-potentiale skal udnyttes fuldt ud, skal der skabes betingelser, som giver mulighed for en optimal udvikling af elektronisk handel og Internettet.

32. Listen bør derfor indeholde indikatorer, der måler investeringer i uddannelse, F&U, informations- og kommunikationsteknologier samt deres virkninger for den europæiske økonomis evne til at innovere og øge sin internationale konkurrenceevne inden for højteknologiske produkter. Der er også medtaget en indikator for udviklingen af investeringer med risikovillig kapital, fordi effektive markeder for risikovillig kapital spiller en vigtig rolle for innovative, hurtigt-voksende SMV.

Indikator 1: Offentlige udgifter til uddannelse

Det Europæiske Råd anbefalede i Lissabon, at de offentlige udgifter bør omlægges med henblik på opbygning af humankapital. I en videnbaseret økonomi i hastig udvikling er befolkningens uddannelsesniveau en stadig større forudsætning for økonomisk vækst og jobskabelse. Der kræves større fleksibilitet på arbejdssteder og i markederne, hvorfor uddannelse bliver et livslangt forløb. Som nævnt i Lissabon-konklusionerne kræver dette større investeringer i de nationale undervisnings- og erhvervsuddannelsessystemer fra myndighedernes, virksomhedernes og borgernes side. Offentlige udgifter til uddannelse er for øjeblikket det langt mest tilgængelige mål for sådanne investeringer (der medtages en indikator for offentlige og private udgifter til menneskelige ressourcer med henblik på yderligere udvikling).

Indikator 2: Udgifter til F&U

Investeringer i menneskelig kapital alene er ikke tilstrækkelig til at generere en strøm af innoverende produkter. Udgifter til F&U giver en overordnet vurdering af industriens og regeringernes forskningsindsats. Adgang til videnskabelig og teknologisk viden, der fremkommer ved denne forskningsindsats, og evnen til at udnytte denne viden er nøglen til bedre økonomiske resultater for lande og regioner i den stadig mere konkurrenceprægede globale økonomi. Det er på denne baggrund, at Det Europæiske Råd i Lissabon-konklusionerne understreger behovet for, at Europa i højere grad drager fordel af de kombinerede ressourcer til F&U i medlemsstaterne.

Indikator 3: Udgifter til informations- og kommunikationsteknologier

En af betingelserne for opbygningen af informationssamfundet er, at der findes infrastrukturer, så der i erhvervslivet og i hjemmene findes hurtige tilslutninger til Internet. Opbygningen af et sådant infrastrukturnet kræver betydelige investeringer i informations- og kommunikationsteknologier. Virksomhedernes og husholdningernes udgifter til informations- og kommunikationsteknologisk udstyr, software og tjenesteydelser er et nødvendigt supplement til de investeringer, der foretages i informations- og kommunikationsnetværk. Når disse to elementer kombineres, er udgifter til informations- og kommunikationsteknologier et godt mål for indsatsen på området.

Indikator 4: Antal Internet-opkoblinger

Effektiviteten af indsatsen måles i den andel af hele erhvervslivet og alle husstandene, som er tilsluttet Internet. Dette er i tråd med Lissabon-konklusionerne, som understregede EU's behov for at indhente konkurrenterne, ved at langt flere virksomheder og husstande kobles til Internettet via hurtigere forbindelser. Også skolernes Internet-opkobling undersøges, efter at Det Europæiske Råd i Lissabon anbefalede, at skolerne skulle have fuld opkobling inden udgangen af 2001.

Indikator 5: Patenter på højteknologiske områder

Det Europæiske Råd nævner også i konklusionerne, at innovation og nye idéer skal belønnes på passende vis, især gennem patentbeskyttelse. Da ca. 65% af udgifterne til F&U er koncentreret i fem eller seks mellem- eller højteknologiske erhverv i næsten samtlige større industrialiserede lande, giver antallet af patenter inden for højteknologiske områder et første fingerpeg om chancerne for økonomiske gevinster fra F&U-investeringerne.

Indikator 6: Eksport af højteknologiske produkter

Registrering af et patent er tydeligt nok ikke endemålet for udnyttelsen af forskningsindsatsen. Innovationerne skal komme til udtryk i nye produktionsprocesser eller endog i fuldstændigt nye produkter til afsætning på markedet. For et land som helhed er eksporten af højteknologiske produkter et godt udtryk for de komparative fordele inden for innovative industrier, og mere generelt for landets internationale konkurrenceevne.

Indikator 7: Risikovillig kapital

Adgang til risikovillig kapital er nøglen til udviklingen af innovative virksomheder. Pengeinstitutterne kan være tilbageholdende med at finansiere sådanne virksomheder på grund af den dermed forbundne risiko og manglende sikkerhedsstillelse. Risikovillig kapital, der kombinerer finansiering, ledelse og pleje af risikable projekter, er bedst egnet til dette formål. Som Kommissionen understregede i sin meddelelse fra april 1998 om risikovillig kapital, som Det Europæiske Råd ved flere lejligheder har tilsluttet sig, er opbygningen af betydelige tværeuropæiske markeder for risikovillig kapital afgørende for at fremme innovation og understøtte økonomisk vækst.

V.3 Indikatorer for økonomisk reform

33. Med tilendebringelsen af programmet for det indre marked og indførelsen af euroen er der taget vigtige skridt hen imod oprettelsen af en integreret og konkurrencedygtig europæisk markedsplads. Strategien for EU's indre marked og handlingsplanen for finansielle tjenesteydelser er en videreførelse af bestræbelserne på at skabe og udbygge integration. Teknologisk fremskridt og globalisering har yderligere sat gang i disse integrationsprocesser med virkning for både vare- og kapitalmarkederne. For fuldt ud at drage fordel af den hurtige teknologiske og økonomiske udvikling skabt af den videnbaserede økonomi og globaliseringskræfterne bør den europæiske økonomis tilpasningsevne forbedres. Dette kræver mere effektive og velfungerende arbejds-, kapital- og varemarkeder.

34. I dette afsnit om reformen af vare- og kapitalmarkederne skelnes der mellem indikatorer for markedsintegration og markedseffektivitet. For varemarkedernes vedkommende indeholder indikatorlisten en indikator for handelsintegration og en indikator for de relative prisniveauer som udtryk for såvel markedsintegration som markedseffektivitet. Hertil kommer, at prisudviklingen i netværksindustrierne anses som en indikator for opnåede resultater med hensyn til liberaliseringen af disse sektorer. Endelig foreslås to indikatorer, der måler mulige forvridninger på varemarkederne som følge af offentlige indgreb. For kapitalmarkedernes vedkommende består listen af to indikatorer for integrationen og effektiviteten af de finansielle markeder.

Indikator 1: Handelsintegration

Denne indikator måler handelsintegrationen for varer alene. Målsætningen for programmet for det indre marked og den nye strategi for det indre marked er at opbygge et egentligt integreret europæisk marked, hvor de nationale grænser ikke mere påvirker handelsstrømmene på nogen måde. Vurderingen af, hvorvidt og i hvor

høj grad målsætningen er opfyldt, kan ske på grundlag af en analyse af udviklingen i disse handelsstrømme. For at tage højde for, at mindre økonomier ofte er mere integrerede, bliver medlemsstaterne opdelt i store og mindre økonomier, og sammenligningerne foretages mellem medlemsstaterne inden for samme gruppe.

Indikator 2: Relative prisniveauer og priskonvergens

Hvis prisniveauerne i en medlemsstat er langt højere end i de øvrige, kan dette være udtryk for utilstrækkelig konkurrence eller andre former for markedsineffektivitet, selv under hensyntagen til andre faktorer, som kan skabe høje prisniveauer, såsom indkomstniveau eller skattetryk. Store forskelle i prisniveauer mellem medlemsstaterne kan endvidere indikere, at markederne endnu ikke er fuldt integrerede. Udviklingen i EU's markedsintegration kan vurderes på grundlag af priskonvergens. Selv på integrerede markeder som det amerikanske findes der dog fortsat store prisforskelle.

Indikator 3: Priser i netværksindustrierne

Effektiviteten af den økonomiske reformproces kan bedst måles ved at spore prisniveauerne i netværksindustrier såsom telekommunikation, energi og transport, da disse sektorer for øjeblikket undergår liberalisering. Denne indikator omfatter data vedrørende telekommunikations-, gas- og elpriser. Hvis egnede data viser sig tilgængelige, vil også priser i transportsektoren indgå. Prisniveauerne inden for telekommunikation vil få særlig opmærksomhed, da liberaliseringen af denne sektor allerede er forholdsvis langt fremskreden, og tilstrækkelige data således foreligger. Telesektoren spiller også en særlig vigtig rolle i økonomien, idet de pågældende tjenester er stadig vigtigere for produktionsprocessen i andre sektorer, navnlig i den videnbaserede økonomi.

Indikator 4: Offentlige indkøb

Dette er en indikator for gennemsigtigheden af offentlige indkøb, som er en forudsætning for at fremme adgang til, konkurrence på samt undgå forskelsbehandling på og national opsplitning af markederne for offentlige indkøb. Der fokuseres på sådanne markeder, fordi den offentlige sektors indkøb af forsyninger, tjenester og anlægsarbejder er betydningsfulde for EU's økonomi (anslås til ca. 14% af BNP). Det er tillige et område, hvor opbygningen af det indre marked har været særlig langsom. Det Europæiske Råd i Lissabon anmodede af denne årsag om, at arbejdet med ajourføringen af EU's regler for offentlige indkøb afsluttes i god tid, navnlig for at gøre dem tilgængelige for SMV.

Indikator 5: Sektorspecifik statsstøtte og ad hoc-støtte

Det Europæiske Råd understregede i konklusionerne fra Lissabon-mødet behovet for yderligere bestræbelser for at fremme konkurrencen og reducere statsstøtteniveauerne gennem en omstilling fra at støtte de enkelte virksomheder eller sektorer til snarere at tackle horisontale målsætninger af fællesskabsinteresse. Sektorspecifik statsstøtte og ad hoc-støtte foranlediger markedsfordrejninger med ineffektivitet til følge og som en konsekvens heraf en dårligere europæisk konkurrenceevne og vækst. Statsstøtte er særlig interessant, fordi den er direkte kontrolleret af regeringerne.

Indikator 6: Grænseoverskridende bankvirksomhed

Stats- og regeringscheferne anerkendte i Lissabon den centrale betydning som effektive kapitalmarkeder har for den europæiske konkurrenceevne på lang sigt. Som det blev understreget i handlingsplanen for finansielle tjenesteydelser, er markedsintegration nøglen til disse markeders effektivitet. Da banker spiller en stor rolle i finansieringen af økonomien, vil en indikator for deres grænseoverskridende aktiviteter være et godt udtryk for den finansielle markedsintegration.

Indikator 7: Kapitalfremskaffelse på aktiemarkederne

Som allerede nævnt er adgang til finansiering en afgørende faktor for holdbar økonomisk vækst. De europæiske aktiemarkeder er underudviklede sammenlignet med USA på grund af en række hindringer. Hindringerne analyseres og behandles i handlingsplanen for finansielle tjenesteydelser og handlingsplanen for risikovillig kapital. Overvågningen af deres udviklingsniveau og effektiviteten af de foranstaltninger, der er truffet i forbindelse med ovennævnte handlingsplaner, bør ske gennem en analyse af den mængde kapital, der rejses på aktiemarkederne. I fortolkningen af denne indikator skal der tages højde for virkningerne af konjunkturerne, strukturelle faktorer, samt det faktum at tallene for mindre kapitalmarkeder let kan være forvrængede.

V.4 Indikatorer for social samhørighed

35. Sideløbende med opbygningen af et nyt videnbaseret samfund gav Det Europæiske Råd i Lissabon høj prioritet til social samhørighed. Med denne prioritering erkendes det, at der med opbygningen af den videnbaserede økonomi følger et potentiale, der kan forbedre den sociale samhørighed, hvis flest muligt deltager. På den anden side er det også udtryk for bekymring over, at dette potentiale måske kun kan virkeliggøres, hvis de eksisterende problemer med ledighed, udstødelse og fattigdom løses. De bestræbelser inden for beskæftigelse og uddannelse, som Det Europæiske Råd opfordrede til i Lissabon, forventes også at styrke den sociale samhørighed - da det er almindeligt anerkendt, at den bedste sikring mod udstødelse er et job.

36. En af de tre søjler i den strategi, der blev opstillet af Det Europæiske Råd i Lissabon, opfordrer til en modernisering af den europæiske sociale model, til investeringer i personer og til bekæmpelse af social udstødelse. Socialsikringsystemerne bør moderniseres for at sikre deres finansielle bæredygtighed på sigt i betragtning af de forandrede befolkningssammensætninger og for at fremme social integration og behandle fattigdomsproblemet. Investeringer i personer ses også som et centralt element i indsatsen på dette område. Det Europæiske Råd lagde særlig vægt på, at uddannelses- og erhvervsuddannelsessystemerne bør tilpasses behovet i et videnbaseret samfund. Som en del af bestræbelserne på at fremme og overvåge forbedringer af den sociale samhørighed sker der en nøje evaluering af ulighederne for så vidt angår levestandarderne og livskvaliteten i et samfund på tværs af alder, køn og befolkningsgrupper. Der arbejdes på at udvikle instrumenter, der kan nedbringe disse uligheder og støtte den enkeltes deltagelse i og bidrag til samfundslivet.

37. Nøgleindikatorerne her har først og fremmest til formål at måle fattigdomsprocenten og indkomstspredningen samt den dermed forbundne risiko for social udstødelse. Der er også medtaget en indikator for regional samhørighed, da regionale forskelle bidrager til dårlig social samhørighed. Endelig er der medtaget en indikator for uddannelsesniveau, hvilket understreger den betydning, som Det Europæiske Råd tillægger investeringer i personer, og afspejler et dårligt uddannelsesniveaus rolle som medvirkende faktor til social udstødelse. Det skal dog bemærkes, at arbejdet med indikatorer på det sociale område stadig er i sin vorden, og det kan forventes, at der fremkommer bedre egnede indikatorer i de kommende måneder og år. Det Europæiske Råd anmodede især på mødet i Lissabon Gruppen på Højt Plan vedrørende Social Beskyttelse om at arbejde på udviklingen af indikatorer, og dette arbejde er endnu ikke tilendebragt. Data for de sociale indikatorer, som er medtaget i det følgende, dækker endvidere ikke alle medlemsstater.

Indikator 1: Indkomstfordeling (kvintilsatsen)

Kvintilsatsen for indkomsterne er et mål for graden af indkomstuligheder i et land. Den sammenligner andelen af et lands indkomster, som de 20% med de højeste indkomster af et lands befolkning tegner sig for, med den andel, som de 20% med de laveste indkomster tegner sig for (S80/S20). Store indkomstforskelle mellem disse grupper kan være udtryk for dårlig social samhørighed og øget risiko for social udstødelse for folk i den lavere ende af indkomstfordelingen.

Indikator 2: Fattigdomsprocent før og efter overførselsindkomster

Fattigdomsprocenten måler den andel af befolkningen, der lever under en bestemt fattigdomstærskel, og dermed fattigdommens udbredelse, risici for social udstødelse og virkningen af sociale overførsler (bortset fra pensioner).

Indikator 3: Vedholdende fattigdom

Indikatoren for fattigdommens vedholdenhed måler den andel af befolkningen, der til stadighed over længere tid lever under lavindkomstgrænsen. Den giver en indikation af fattigdomsproblemets dybde og dynamik. Jo længere folk forbliver fattige, jo større er sandsynligheden for en permanent social udstødelse.

Indikator 4: Jobløse husstande

Denne indikator måler, i hvor vidt omfang hele husstande er udsat for fattigdom og social udstødelse på grund af manglende beskæftigelse. Jobløse husstande er husstande, hvis medlemmer er i den arbejdsdygtige alder, men ingen er beskæftiget. Husstande i den arbejdsdygtige alder defineres her som husstande, hvor mindst en person er mellem 25 og 55 år. En sådan indikator bør fortolkes under hensyntagen til indikatorens følsomhed over for erhvervsconjunkturer.

Indikator 5: Regional samhørighed (forskelle i BNP pr. indbygger i PPS mellem regionerne)

Det har længe været et mål for EU's politikker at nedbringe de regionale forskelle. Hertil kommer, at store regionale forskelle med hensyn til økonomisk aktivitet kan være en faktor, der bidrager til udstødelse af visse samfundsgrupper inden for et land.

Indikator 6: Personer med kort skolegang, som ikke deltager i videreuddannelse og erhvervsuddannelse

Denne indikator, som måler andelen af de 18-24-årige med kun folkeskole bag sig og uden videreuddannelse eller erhvervsuddannelse, er et udtryk for den betydning, som Det Europæiske Råd tillægger investeringer i personer inden for rammerne af Lissabon-strategien. Den understreger behovet for en god grunduddannelse for at forbedre beskæftigelsesegnheden og sikre social integration for de personer, der tidligt forlader skolen. Det Europæiske Råd fastsatte også det mål, at antallet af 18-24-årige, der kun har uddannelse på folkeskoleniveau, og som ikke er i gang med videreuddannelse eller erhvervsuddannelse, bør være halveret senest i 2010.

VI. INDIKATORER, DER BØR UDVIKLES

38. En del af de indikatorer, som er nødvendige for at overvåge resultaterne på de pågældende politikområder, er muligvis ikke tilgængelige af forskellige årsager. Indikatorerne er måske ikke tilstrækkeligt præcist defineret eller måske ikke harmoniseret på medlemsstatsplan, eller de nødvendige oplysninger til en kvantificering er måske ikke fuldstændige eller er forældede.

39. For at løse dette problem er der opstillet en række indikatorer, som hurtigst muligt bør undergå yderligere statistisk behandling. Listen er opført nedenfor. Listen har til formål at kortlægge de mest presserende mangler og undgå at lægge for store byrder over på medlemsstaterne. Hver af disse foreslåede indikatorer bør vurderes med henblik på en eventuel fremtidig optagelse i det europæiske statistiske system. Med dette for øje bør det også overvejes at oprette (og til stadighed ajourføre) en database over resultat- og politikmålene, da sådan information udgør et vitalt udgangspunkt for enhver form for analyse. Databasen bør opbygges med henblik på at samle den information, der skal bruges i den sammenfattende rapport, og bidrage til at sikre sammenhængen i den igangværende proces. Databasen bør ikke indebære unødigt dobbeltarbejde i forhold til eksisterende arbejde eller betyde mindre fleksibilitet i videreudviklingen af indikatorerne.

VI.1 Indikatorer for den generelle økonomiske baggrund

Indikator a: Potentiel produktion

Potentiel produktion er en sammensat resultatindikator, som giver en oversigtsindikation af en økonomis overordnede tilstand på ukdbudssiden. Den kan måles på flere forskellige måder. En metode er at anvende enkle trendelimineringmetoder til beregning af trend BNP-serier. En anden metode er en produktionsfunktionstilgang i beregningen af den potentielle produktion (som forudsætter, at der på det aggregerede plan findes tekniske relationer mellem output og forskelligt faktorinput - multipliceret med deres respektive udnyttelsesgrad - og niveauet for totalfaktorproduktiviteten).

Indikator b: Totalfaktorproduktivitet

Totalfaktorproduktiviteten (TFP) er en samlet indikator for markedseffektivitet, som afspejler udviklingen på arbejds-, kapital- og produktmarkederne. Såvel niveau som

stigningsgrad af totalfaktorproduktiviteten fortjener at blive beregnet. Relative TFP-niveauer måler residuale arbejdskraftproduktivitetsniveauer under hensyntagen til effekten af forskelle i fast kapital mellem landene. TFP-stigningsgraden er udtryk for kvalitetsændringer i arbejds- og kapitalinput og tekniske ændringer som følge af proces- eller produktinnovationer eller organisatoriske ændringer. Hovedproblemet med denne indikator er, at det er svært at nå frem til en metode til beregning af TFP, som alle kan tilslutte sig. Ganske få metodeforskelle kan føre til resultater, der afviger betydeligt.

VI.2 Indikatorer for beskæftigelsen

Indikator 1: Langtidsledighedsstrømme

Strømme ind og ud af langtidsledighed vil være et nyttigt middel til at vurdere karakteren af de langtidslediges problem samt de resultater, der opnås gennem mere aktive og præventive politikker for de ledige. Sådanne data er for øjeblikket tilgængelige for de fleste medlemsstater, men der er fortsat visse problemer med sammenligneligheden.

Indikator 2: Arbejdskvalitet

I konklusionerne fra Det Europæiske Råds møde i Lissabon nævnes behovet for "flere og bedre" jobs. Det kan derfor være nyttigt at medtage en indikator for arbejdskvaliteten i listen over nøgleindikatorer. Der findes dog endnu ikke en klar definition på begrebet arbejdskvalitet, hvorfor der heller ikke er nogen konsensus om nyttige indikatorer. Hertil kommer, at de eksisterende indikatorer på området er præget af fragmentariske oplysninger.

Indikator 3: Ledige job

Antallet af nye og ubesatte job kan være nyttig for at måle arbejdsmarkedets stramhed og kortlægge mangel på kvalifikationer. For øjeblikket sammenstykkedes sådanne oplysninger fra flere forskellige nationale kilder, hvorfor dækningen ikke er overensstemmende og sammenligneligheden derfor vanskelig at vurdere.

Indikator 4: Marginal effektiv skatteprocent

Det vil være nyttigt at have et udtryk for den marginale effektive skatteprocent (som tager højde for såvel beskatning som bortfald af indtægtsafhængige overførsler i takt med en stigning i bruttoindkomsten) for at måle den kombinerede virkning af skatte- og understøttelsessystemerne, og navnlig omfanget af fattigdomsfælderne.

VI.3 Indikatorer for innovation og forskning

Indikator 5: Offentlige og private udgifter til menneskelige ressourcer

Offentlige og private udgifter til menneskelige ressourcer som en del af BNP kan måle, hvor mange ressourcer, der i alt (i modsætning til kun offentlige) går til uddannelse og erhvervsuddannelse i medlemsstaterne. Denne indikator er i tråd med den prioritering, som investering i mennesker tildeles i konklusionerne fra Det Europæiske Råds møde i Lissabon. Problemet er, at der for øjeblikket i nogle

medlemsstater mangler oplysninger om private udgifter til uddannelse, og at de ikke er helt sammenlignelige for de øvrige medlemsstaters vedkommende.

Indikator 6: Erhvervsdemografi

Et stort antal virksomhedsoprettelser eller -nedlæggelser er udtryk for en økonomisk dynamik og evnen til at skifte fra sektorer med langsom vækst til sektorer med hurtig vækst. Få virksomhedsoprettelser kan på den anden side betyde hindringer i markedsadgangen eller et utilstrækkeligt erhvervsklima. Antallet af virksomhedsoprettelser bør ses i sammenhæng med overlevelsesgraden og virksomhedernes ekspansionstempo for at få et mere fuldstændigt billede af virkningerne af virksomhedsoprettelserne. Eurostat har iværksat et projekt med det formål at tilvejebringe data om virksomhedsoprettelser, -overlevelse og -vækst for år 2002. Andre demografiske oplysninger om erhvervslivet tilføjes senere. Det kan senere drøftes, om sådanne indikatorer bør medtages på listen over nøgleindikatorer.

Indikator 7: E-handel

Udviklingen af Internet har ført til opbygningen af en helt ny markedsplads, hvor produkterne afsættes fra virksomhederne til forbrugerne (business to consumer (B2C)) eller fra virksomheder til virksomheder (business to business (B2B)). Udviklingen af dette nye marked, som påvirker hele forsyningskæden, herunder underleverancer, ordretildeling, produktudvikling, marketing, logistik og distribution, er væsentlig for den europæiske industris konkurrenceevne og vækst fremover. Øget deltagelse i elektronisk handel skaber et potentiale for en mere dynamisk og produktiv europæisk økonomi. Der er et presserende behov for pålidelige og sammenlignelige statistiske data på dette område.

VI.4 Indikatorer for økonomisk reform

Indikator 8: Registrering af virksomheder

Offentlig regulering kan til tider hindre erhvervsvirksomhedernes drift. I de seneste år har regeringerne gjort en indsats for at fjerne forskrifter, som ikke tjener noget nyttigt formål, og for at forenkle procedurerne. I Lissabon-konklusionerne nævnes det, at der er brug for en yderligere indsats for at nedsætte erhvervslivets omkostninger og fjerne unødvendigt bureaukrati. Det samlede antal procedurer i forbindelse med at etablere en ny virksomhed og den gennemsnitlige tid, det tager at komme igennem processen, kan være gode indikatorer for resultaterne med hensyn til regelreformen. Der er gennemført en undersøgelse for at beregne sådanne indikatorer for 1996. En ajourføring af denne undersøgelse er yderst velkommen.

Indikator 9: Lovgivningsmæssige rammer

Det Europæiske Råd anmodede i Lissabon om en yderligere koordineret indsats for at forenkle de lovgivningsmæssige rammer, herunder en effektivisering af den offentlige forvaltning, både nationalt og på fællesskabsplan. Der findes ingen lette metoder til at måle kvaliteten af de lovgivningsmæssige rammer. OECD har gjort en stor indsats for at indsamle og analysere sammenlignelige data om lovgivningsmæssige rammer for varemarkedet i 1998, med fokus på økonomiske og administrative bestemmelser. Resultatet af analysen blev fremlagt i form af oversigtsstatistikker, hvilket gav

anledning til megen diskussion. Det kan dog være nyttigt at videreudbygge OECD's arbejde på dette område.

Indikator 10: Antal operatører i netværksindustrierne

En anden måde at måle fremskridt med hensyn til liberaliseringen af netværksindustrierne, udover priserne, er ved at se på antallet af operatører inden for hver industri. Denne indikator vil kunne yderligere opsplittes i antallet af operatører, der betjener enten private eller industrielle brugere. Der bør foreligge data i hvert fald for telekommunikation, el og gas, og om muligt også for transport. Der er imidlertid behov for en yderligere indsats for at forbedre dækningen og sammenligneligheden for disse data.

Indikator 11: Kapitalomkostninger

En indikator for EU-virksomhedernes kapitalomkostninger med en sammenligning medlemsstaterne imellem, samt mellem større virksomheder og SMV, vil være meget nyttig inden for rammerne af erhvervspolitikken, da den muliggør en vurdering af virksomhedernes finansieringsvilkår og investeringsevne. For øjeblikket findes der imidlertid ikke nogen sådan indikator, da der ikke findes en fælles definition på området og heller ikke tilstrækkelige data (især ikke for SMV).

VI.5 Indikatorer for social samhørighed

Social udstødelse er et flerdimensionalt fænomen, og indikatorerne skal udvikles under hensyntagen hertil. Ud over spørgsmål som lave indkomster, ledighed og adgang til arbejdsmarkedet drejer det sig også om særlige vanskeligheder som adgang til ressourcer, rettigheder, varer og tjenesteydelser inden for mange områder, herunder uddannelse, erhvervsuddannelse, bolig, sundhed osv. Eurostat er begyndt at arbejde på ikke-monetære indikatorer for tab af rettigheder og social udstødelse i forhold til individets egne midler, opfattelser og tilfredsstillelse. Metoder til måling af, hvor effektiv den sociale sikring er, er et andet aspekt, der bør udvikles under social samhørighed. Der er behov for at styrke samarbejdet på EU-plan for at forbedre disse forhold. Det er et område, hvor Udvalget vedrørende Social Beskyttelse (for øjeblikket Gruppen på Højt Plan for Social Beskyttelse) forventes at yde et vigtigt bidrag. Af denne årsag er der her ikke medtaget nogen detaljeret liste over indikatorer, der kan udvikles på området.

BILAG 1 – UDVALGTE INDIKATORER

Indikatorer for den generelle økonomiske baggrund	Indikatorer for den generelle økonomiske baggrund, som bør udvikles
a. BNP pr. indb. (i PPS) og real BNP-vækst b. Økonomiens energiintensitet c. Arbejdskraftproduktiviteten (pr. beskæftiget person og time) d. Inflation e. Konjunkturkorrigeret budgetbalance	a. Potentiel produktion b. Totalfaktorproduktivitet

Liste over 27 indikatorer	Liste over 11 indikatorer, der bør udvikles
I. Beskæftigelse 1. Beskæftigelsesgrad 2. Beskæftigelsesgrad for kvinder 3. Ældre arbejdstageres beskæftigelsesgrad 4. Ledighedsprocent 5. Langtidsledighedsprocent 6. Skatteprocent for lavtlønnede 7. Livslang uddannelse (voksnes deltagelse i uddannelse og erhvervsuddannelse)	I. Beskæftigelse 1. Langtidsledighedsstrømme 2. Arbejds kvalitet (såsom kvalifikationsniveau samt sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen) 3. Ledige jobs 4. Marginal effektiv skatteprocent
II. Innovation 1. Offentlige udgifter til uddannelse 2. Udgifter til F&U 3. Udgifter til informations- og kommunikationsteknologier 4. Antal Internet-opkoblinger 5. Patenter på højteknologiske områder 6. Eksport af højteknologiske produkter 7. Risikovillig kapital	II. Innovation 5. Offentlige og private udgifter til menneskelige ressourcer 6. Erhvervsdemografi 7. E-handel
III. Økonomisk reform 1. Handelsintegration 2. Relative prisniveauer og priskonvergens 3. Priser i netværksindustrierne 4. Offentlige indkøb 5. Sektorspecifik statsstøtte og ad hoc-støtte 6. Grænseoverskridende bankvirksomhed 7. Kapitalfremskaffelse på aktiemarkederne	III. Økonomisk reform 8. Virksomhedsregistrering 9. Lovgivningsmæssige rammer 10. Antal operatører i netværksindustrierne 11. Kapitalomkostninger
IV. Social samhørighed 1. Indkomstfordeling (kvintilsatsen) 2. Fattigdomsprocent 3. Vedholdende fattigdom 4. Jobløse husstande 5. Regional samhørighed (forskelle i BNP pr. indb. i PPS mellem regionerne) 6. Personer med kort skolegang, som ikke deltager i videreuddannelse og erhvervsuddannelse	IV. Social samhørighed Gruppen på Højt Plan vedrørende Social Beskyttelse udvikler indikatorer

BILAG 2 – Definition, kilde, tilgængelighed og politisk målsætning bag de udvalgte indikatorer

Indikatorer for den generelle økonomiske baggrund

Indikator	Definition	Kilde	Tilgængelighed	Overordnet målsætning for politikken
a. BNP pr. indb. i PPS og real BNP-vækst	BNP pr. indb. i købekraftsstandarder (KKS) BNP-vækst i faste priser (base: år 1995)	Eurostat; nationalregnskaberne	Dækning: alle medlemsstater, USA, Japan (for BNP-vækst) Tidsserier: 1991-1999, EU-aggregater for 1995-1999	Vækstresultat, levestandard
b. Økonomiens energiintensitet	(indenlandsk bruttoenergiforbrug) / BNP	Eurostat	Dækning: alle medlemsstater, USA Tidsserier: 1985-98.	Bæredygtig udvikling
c. Arbejdskraftproduktivitet	Pr. arbejdstime eller pr. beskæftiget person	Eurostat, nationalregnskaberne. OECD for data pr. arbejdstime.	Dækning: alle medlemsstater, USA, Japan. Tidsserier: 1991-1999, EU-aggregater for 1995-1999	Økonomiens overordnede effektivitet
d. Inflation	Årlig procentuel ændring af forbrugerprisindekset (FPI)	Eurostat, prisstatistikker.	Dækning: FPI for alle medlemsstater, EU-aggregater. Tidsserier: månedlig, fra og med 1995.	Sundt makro-økonomisk klima
e. Konjunktur-korrigeret budgetbalance	Budgetbalancen korrigeret for konjunktur påvirkninger	Kommissionens tjenestegrene. GD ECFIN Ameco-database.	Dækning: alle medlemsstater, EU-aggregater. Tidsserier: 1960-1998/9.	Vurdere de offentlige finansers sundhed

(I) BESKÆFTIGELSE

Indikator	Definition	Kilde	Tilgængelighed	Overordnet målsætning for politikken
1. Beskæftigelsesgrad	Antal beskæftigede 15-64-årige som andel af den samlede befolkning af 15-64-årige	Eurostat (Labour Force Survey)	Alle medlemsstater, EU-aggregater. Ingen sammenlignelige data for USA. Tidsserier: 1983– 1999.	Fuld beskæftigelse
2. Beskæftigelsesgrad for kvinder	Antal beskæftigede 15-64-årige kvinder som andel af den samlede kvindelige befolkning af 15-64-årige	Eurostat (Labour Force Survey)	Alle medlemsstater, EU-aggregater. Ingen sammenlignelige data for USA. Tidsserier: 1983– 1999.	Fuld beskæftigelse Lige muligheder for alle
3. Ældre arbejdstageres beskæftigelsesgrad	Antal beskæftigede 55-64-årige som andel af den samlede befolkning af 55-64-årige	Eurostat (Labour Force Survey)	Alle medlemsstater, EU-aggregater. Ingen sammenlignelige data for USA. Tidsserier: 1983– 1999.	Fuld beskæftigelse Bekæmpelse af social udstødelse
4. Ledighedsprocent	Samlet antal ledige som andel af den samlede aktive befolkning - Harmoniserede serier	Eurostat (Unemployment)	Alle medlemsstater, EU-aggregater, USA og Japan. Tidsserier: 1983– 1999.	Fuld beskæftigelse Bekæmpelse af social udstødelse
5. Langtidsledighedsprocent	Samlet antal langtidsledige (over 12 måneder) som andel af den samlede aktive befolkning - Harmoniserede serier	Eurostat (Labour Force Survey)	Alle medlemsstater, EU-aggregater. Ingen sammenlignelige data for USA. Tidsserier: 1983– 1999.	Fuld beskæftigelse Bekæmpelse af social udstødelse
6. Skatteprocent	Indkomstskat + sociale	OECD, Taxing Wages	Alle medlemsstater, sammenlignelige	Måle skattetrykket

for lavtlønnede	arbejdstager- og arbejdsgiverbidrag til lavtlønnede (dvs. 67% af den gennemsnitlige produktionsløn, eller 100% for ægtepar med to børn) som en del af lønomkostningerne.	(Tabel 5, 2000-udg)	data for USA og Japan. Tidsserier: 1995-98, estimater for 1999.	på arbejdskraften, særlig de lavtlønnede og ufaglærte
7. Livslang uddannelse (voksnes deltagelse i uddannelse og erhvervsuddannelse)	Procent af de 25-64-årige, der deltager i videreuddannelse og erhvervsuddannelse (voksne under uddannelse i de fire uger forud for undersøgelsen)	Eurostat (Labour Force Survey)	Alle medlemsstater, EU-aggregater. F, NL, P bruger ikke-harmoniserede metoder. Ingen sammenlignelige data for USA. Tidsserier: 1992– 1999.	Fuld beskæftigelse Flere og bedre jobs

(II) INNOVATION

Indikator	Definition	Kilde	Tilgængelighed	Overordnet målsætning for politikken
1. Offentlige udgifter til uddannelse	Samlede offentlige udgifter til uddannelse som procent af BNP	Fælles Unesco / OECD / Eurostat-spørgeskema	Dækning: alle medlemsstater, EU-aggregater, USA og Japan Tidsserier: 1995/6/7 (1998 tilgængelig ved udgangen af 2000)	De menneskelige ressourcers kvalitet
2. Udgifter til F&U	Samlede udgifter til F&U fordelt på regeringer, industrier eller andet. (Off. udgifter til F&U/BNP og priv. udgifter til F&U/BNP)	Eurostat F&U-statistikker, OECD (de vigtigste indikatorer for videnskab og teknologi).	Dækning: alle medlemsstater (bortset fra Luxembourg), USA og Japan. Tidsserier: 1990-99 (1998 og 1999 for de fleste medlemsstater)	F&U-indsatsen
3. Udgifter til informations- og kommunikationsteknologier	Udgifter til informations- og kommunikationsteknologier som procent af BNP	European Information Technology Observatory (EITO)	Dækning: alle medlemsstater, EU-aggregater, USA og Japan. Tidsserier: 1994-1999.	Informationssamfundet
4. Internet-opkoblinger	Aktive on-line Internetkonti (såvel private som erhvervsbrugere) pr. 100 indbyggere	European Information Technology Observatory (EITO)	Dækning: alle medlemsstater, USA og Japan. Tidsserier: 1998.	Informationssamfundet
5. Patenter på high tech-områder	Andel på verdensplan af europæiske og amerikanske patenter på high tech-områder	Den Europæiske Patentmyndighed (EPO) og US Patent	Dækning: alle medlemsstater, USA og Japan.	Innovationsevne

	(EPO- og USPTO-patenter)	Office (USPTO).	Tidsserier: 1991 til 1998.	
6. Eksport af højteknologiske produkter	Højteknologiske eksportprodukters andel af den samlede eksport.	Eurostat (Comext), FN (Comtrade)	Dækning: alle medlemsstater (BLØU for B og L), EU-aggregater, USA og Japan. Tidsserier: 1990- 99	Virkningerne af F&U og innovationspolitik
7. Risikovillig kapital	Investeringer med risikovillig kapital (dvs. private aktieandele minus buyouts) i forhold til BNP Fordelt på investeringsfaser	European Venture Capital Association (for EU), Price waterhouse Coopers (for USA).	Dækning: alle medlemsstater (ingen data for Luxembourg), USA, men ikke Japan. Tidsserier: 1995-99.	Adgang til finansiering

(III) ØKONOMISK REFORM

Indikator	Definition	Kilde	Tilgængelighed	Overordnet målsætning for politikken
1. Handelsintegration	(Vareeksport inden for EU + vareimport inden for EU) / (2 * BNP) (Samlet vareeksport + samlet vareimport) / (2 * BNP)	Eurostat (Comext). FN Comtrade	Dækning: alle medlemsstater, (BLØU for B og L), EU-aggregater, USA og Japan Tidsserier: 1990-99.	Varemarkedsintegration
2. Relative prisniveauer og priskonvergens	Relative prisniveauer for privat endeligt forbrug, inkl. indirekte skatter (EU=100).	Eurostat / OECD (prisstatistikker: PPP indikatorer)	Dækning: alle medlemsstater, USA Tidsserier: Medlemsstater: 1980, 1985, 1991-98. USA: 1993, 1996	Varemarkedsintegration Markedseffektivitet
3. Priser i netværksindustrierne	Prisniveau og -udvikling inden for telekommunikations-, gas- og elmarkederne.	Eurostat GD INFSO for data vedr. telekommunikation	Dækning: alle medlemsstater og EU-aggregater. Nogle data for telekommunikation i USA og Japan. Tidsserier: 1998-2000.	Markedseffektivitet
4. Offentlige indkøb	(Værdi af offentlige indkøb efter offentlige udbud) / (samlet værdi af	GD MARKT	Dækning: alle medlemsstater. Ingen dækning for USA eller	Varemarkedsintegration

	offentlige indkøb)		Japan. Tidsserier: 1993-1998 (P og S ingen data for 1993)	
5. Sektorspecifik statsstøtte og ad hoc-støtte	Statsstøtte (sektorspecifik og ad hoc) som procent af BNP	GD COMP	Dækning: alle medlemsstater. Ingen data for USA eller Japan. Tidsserier: 1990-1998.	Forvridninger i det indre marked
6. Grænseoverskridende bankvirksomhed	Andel af indlån fra og udlån til den ikke residente private sektor (ekskl. banker, inkl. husstande) af kreditinstitutters samlede indlån fra og udlån til den private sektor (ekskl. banker, inkl. husstande).	Eurostat, strukturelle erhvervsstatistikker, ECB, penge- og bankstatistikker	Dækning: alle medlemsstater fra euroområdet + sandsynligvis andre medlemsstater Tidsserier: 1997-99.	Integration af de finansielle markeder
7. Kapitalfremskaffelse på aktiemarkederne	Kapital rejst på aktiemarkederne som procent af BNP	Den internationale børssammenslutning (FIBV)	Dækning: alle medlemsstater, USA, Japan. Tidsserier: 1998 og 1999.	Finansiering af vækst

(IV) SOCIAL SAMHØRIGHED

Indikator	Definition	Kilde	Tilgængelighed	Overordnet målsætning for politikken
1. Indkomstfordeling (kvintilsatsen)	Andelen af et lands indkomster, som de 20% med de højeste indkomster af et lands befolkning tegner sig for, i forhold til den andel som de 20% med de laveste indkomster tegner sig for (S80/S20).	Eurostat, ECHP	Alle medlemsstater bortset fra Sverige og Finland, EU-aggregater. Ingen data for USA og Japan. Tidsserier: 1993, 1994, 1995, (1996 foreligger ved udgangen af 2000, også for Sverige)	Bekæmpelse af fattigdom og social udstødelse
2. Fattigdomsprocent før og efter overførselsindkomster	Befolkningsandel under fattigdomstærsklen. Fattigdomstærsklen defineres som (50% eller) 60% af den til rådighed værende medianindkomst	Eurostat, ECHP	Alle medlemsstater bortset fra Sverige og Finland, EU-aggregater. Ingen data for USA og Japan. Tidsserier: 1993, 1994, 1995, (1996 foreligger ved udgangen af 2000, også for Sverige)	Bekæmpelse af fattigdom og social udstødelse
3. Vedholdende fattigdom	Befolkningsandel under fattigdomstærsklen på vedholdende vis gennem tre år. Fattigdomstærsklen defineres som (50% eller) 60% af den til rådighed værende medianindkomst	Eurostat, ECHP	Alle medlemsstater bortset fra Østrig Sverige og Finland, EU-aggregater. Ingen data for USA og Japan. Tidsserier: 1993, 1994, 1995, (1996 foreligger ved udgangen af 2000, også for Sverige)	Bekæmpelse af fattigdom og social udstødelse
4. Jobløse husstande	Jobløse husstande er husstande, hvis medlemmer er i den	Eurostat (Labour	Alle medlemsstater bortset fra Danmark, Sverige og Finland, EU-	Bekæmpelse af fattigdom og social

	arbejdsdygtige alder, men hvoraf ingen er beskæftiget. Husstande i den arbejdsdygtige alder defineres her som husstande, hvor mindst en person er mellem 25 og 55 år.	Force Survey)	aggregater. Ingen sammenlignelige data for USA. Tidsserier: 1985– 1999.	udstødelse
5. Regional samhørighed	Variationskoefficient af BNP pr. indb. i PPS på NUTS 3-niveau for regioner	Eurostat, regionale statistikker	Kun NUTS 2-niveau for Italien. Ingen data for de franske oversøiske departementer. 1995-1997 i ENS 95-format (og 1991 til 1996 i ENS 79-format).	Samhørighed
6. Personer med kort skolegang, som ikke deltager i videreuddannelse og erhvervsuddannelse	Andel af 18-24-årige med kun folkeskoleniveau, som ikke deltager i videreuddannelse eller erhvervsuddannelse	Eurostat (Labour Force Survey)	Alle medlemsstater, EU-aggregater. Ingen sammenlignelige data for USA. Tidsserier: 1992- 1999.	Investering i personer Bekæmpelse af social udstødelse

(V) INDIKATORER, DER BØR UDVIKLES

Den generelle økonomiske baggrund

Indikator	Definition	Nuværende kilde	Problem forbundet med indikatoren	Formål
a. Potentiel produktion	Måle økonomiens produktionspotentiale	OECD, IMF og Kommissionens tjenestegrene	Der er ikke enighed om én enkelt metode til beregning af den potentielle produktion, og OECD's, IMF's og Kommissionens målinger afviger fra hinanden	Vurdere forandringer i økonomiernes produktionspotentiale
b. Totalfaktorproduktivitet	Samtlige faktorerers samlede produktivitet	AMECO-database.	Data foreligger i AMECO, men der er problemer med at nå til enighed om en fælles metode	Vurdere økonomiens overordnede effektivitet

Beskæftigelse

Indikator	Definition	Nuværende kilde	Problem forbundet med indikatoren	Formål
1. Langtidsledighedsstrømme	Strømme ind og ud af langtidsledighed	Kun nationale kilder	Data foreligger for øjeblikket kun for visse medlemsstater. Præsentationsformerne gør endvidere, at de ikke kan sammenlignes	Vurdere karakteren af de langtidslediges problem
2. Arbejdskvalitet	Bør fastlægges.	-	Der er kun begrænset konsensus om nyttige indikatorer på området, og datadækningen er	Behovet for "flere og bedre" jobs

			fragmentarisk	
3. Ledige jobs	Nye og ubesatte jobs	Kun nationale kilder	Data frembringes af mange forskellige nationale kilder. Dækningen er forskellig, hvorfor det er vanskeligt at vurdere sammenligneligheden	Måle arbejdsmarkedets stramhed og kortlægge mangel på kvalifikationer.
4. Marginal effektiv skatteprocent	Andel af enhver bruttolønstigning, som arbejdstageren ikke (faktisk) får del i på grund af højere skattebetalinger og bortfald af indtægtsafhængige overførsler, fordelt på lønniveau og familiesammensætning	OECD "Taxing wages"	OECD "Taxing wages" giver marginale skattesatser under hensyntagen til kontante overførselsbeløb såsom børnepenge. Andre overførselsbeløb, såsom boligstøtte, indtægtssuppleringsstøtte osv. bør inkluderes.	Vurdering af skatte- og understøttelsessystemernes tilskyndende eller hæmmende virkninger, og navnlig omfanget af fattigdomsfælden

(V) INDIKATORER, DER BØR UDVIKLES (FORTSAT)

Innovation

Indikator	Definition	Nuværende kilde	Problem forbundet med indikatoren	Formål
5. Offentlige og private udgifter til menneskelige ressourcer	Offentlige og private udgifter til menneskelige ressourcer (til uddannelse) som del af BNP	-	Der mangler data for nogle medlemsstater om private udgifter til uddannelse, og for de øvrige medlemsstaters vedkommende er de ikke helt sammenlignelige.	Måle samtlige (og ikke de offentlige) ressourcer, der går til uddannelse i medlemsstaterne.
6. Erhvervsdemografi	Oprettelse, overlevelsesgrad og nedlukning af virksomheder	Eurostat (erhvervsdemografisk)	Harmoniserede data foreligger fra og med 2002. Kun ikke-harmoniserede data foreligger for	Måle iværksætterånden

		projekt).	øjeblikket	
7. E-handel	Indtægter fra E-handel	Undersøgelser. Eurostat (pilotundersøgelser med medlemsstaterne i 2001).	De foreliggende data er for øjeblikket ufuldstændige.	Informationssamfundet

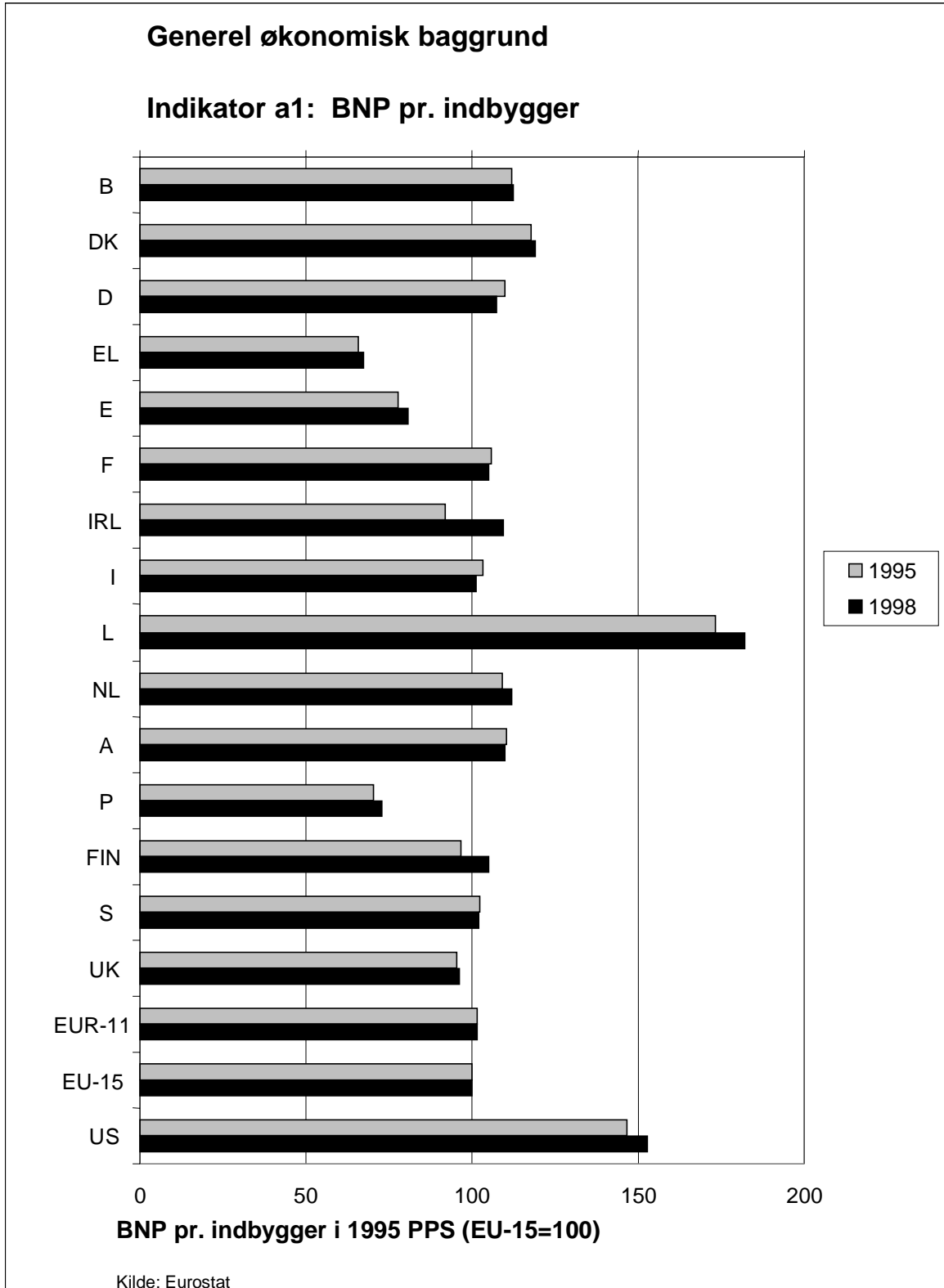
(V) INDIKATORER, DER BØR UDVIKLES (FORTSAT)

Økonomisk reform

Indikator	Definition	Nuværende kilde	Problem forbundet med indikatoren	Formål
8. Virksomhedsregistrering	Samlet antal procedurer og uger mellem ansøgning og tilendebringelse af registrering af et nyt selskab	Logotechundersøgelsen 1996.	Seneste data er fra 1996.	Måle hindringer for iværksætterånden
9. Lovgivningsmæssige rammer	-	OECD-analyse i 1998	Ingen lette metoder til at måle kvaliteten af de lovgivningsmæssige rammer. OECD har fremlagt oversigtsstatistikker, som, selv om der kan rejses tvivl om dem, måske fortjener at blive videreudviklet.	Forenkling af de administrative byrder
10. Antal operatører i netværks-	Antal virksomheder, der udbyder tjenester til en nærmere bestemt kategori af brugere (f.eks. private	Se næste kolonne	Fuldstændige data for telesektoren findes for øjeblikket kun i fjerde og femte rapport om	Markedseffektivitet, markedsadgang

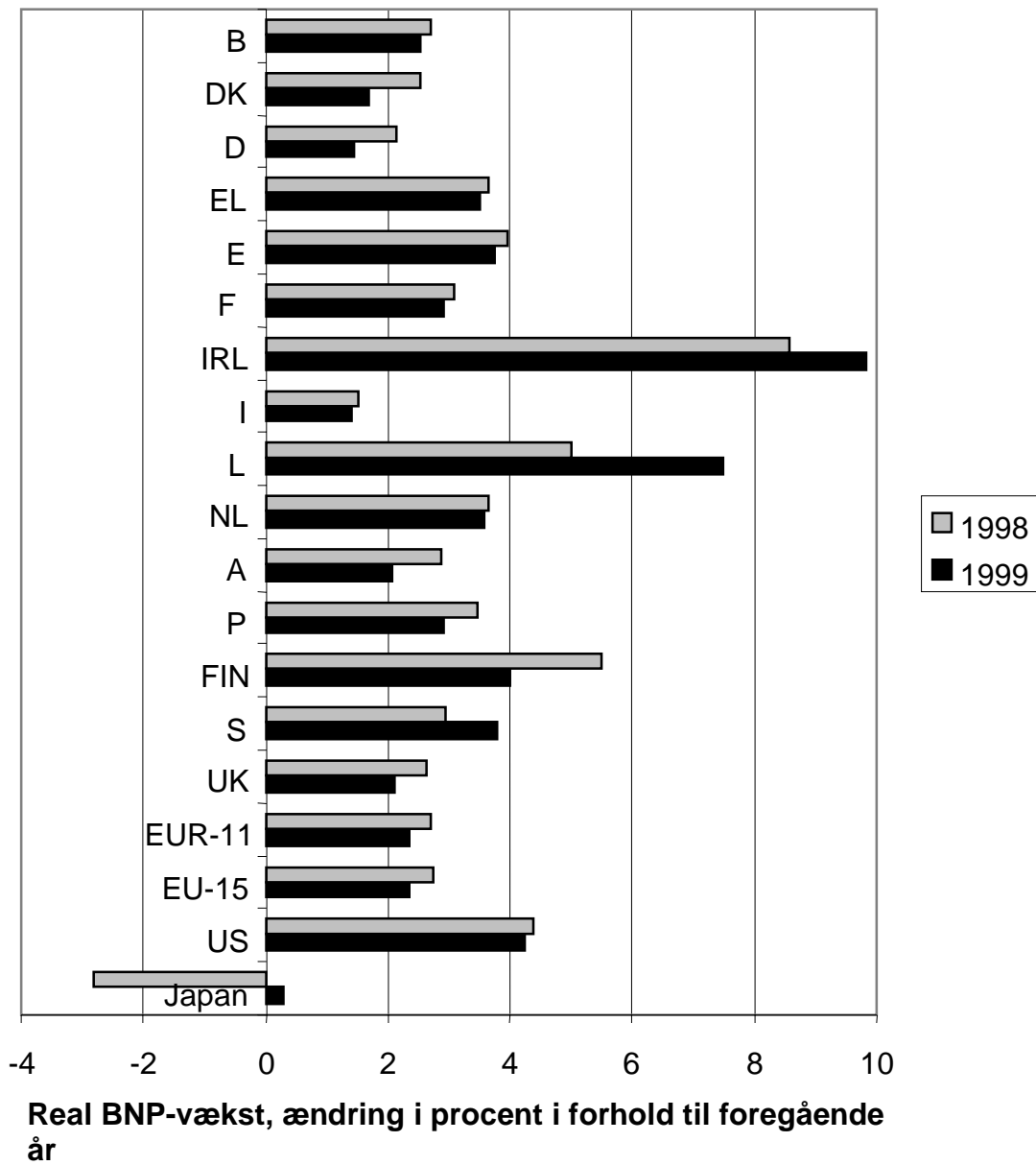
industriene	eller industrielle) i en netværksindustri.		gennemførelsen af EU's lovpakke for telesektoren	
11. Kapitalomkostninger	EU-virksomhedernes kapitalomkostninger (såvel store virksomheder som SMV)	-	Der er for øjeblikket ikke enighed om definitionen, og der mangler data.	Vurdere EU-virksomhedernes adgang til kapital

BILAG 3

Generel økonomisk baggrund

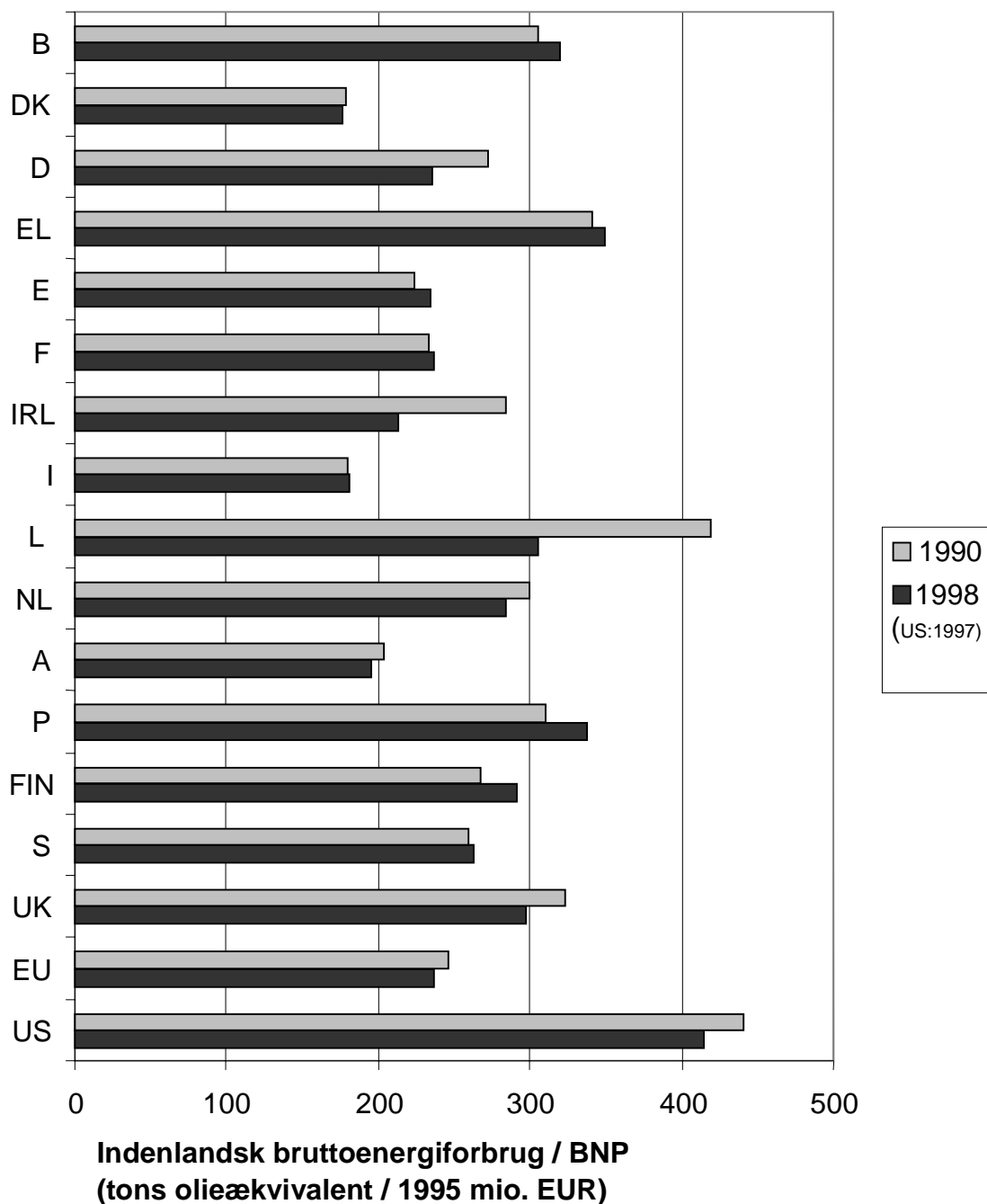
Indikator a2: Real BNP-vækst

Kilde: Eurostat

Generel økonomisk baggrund

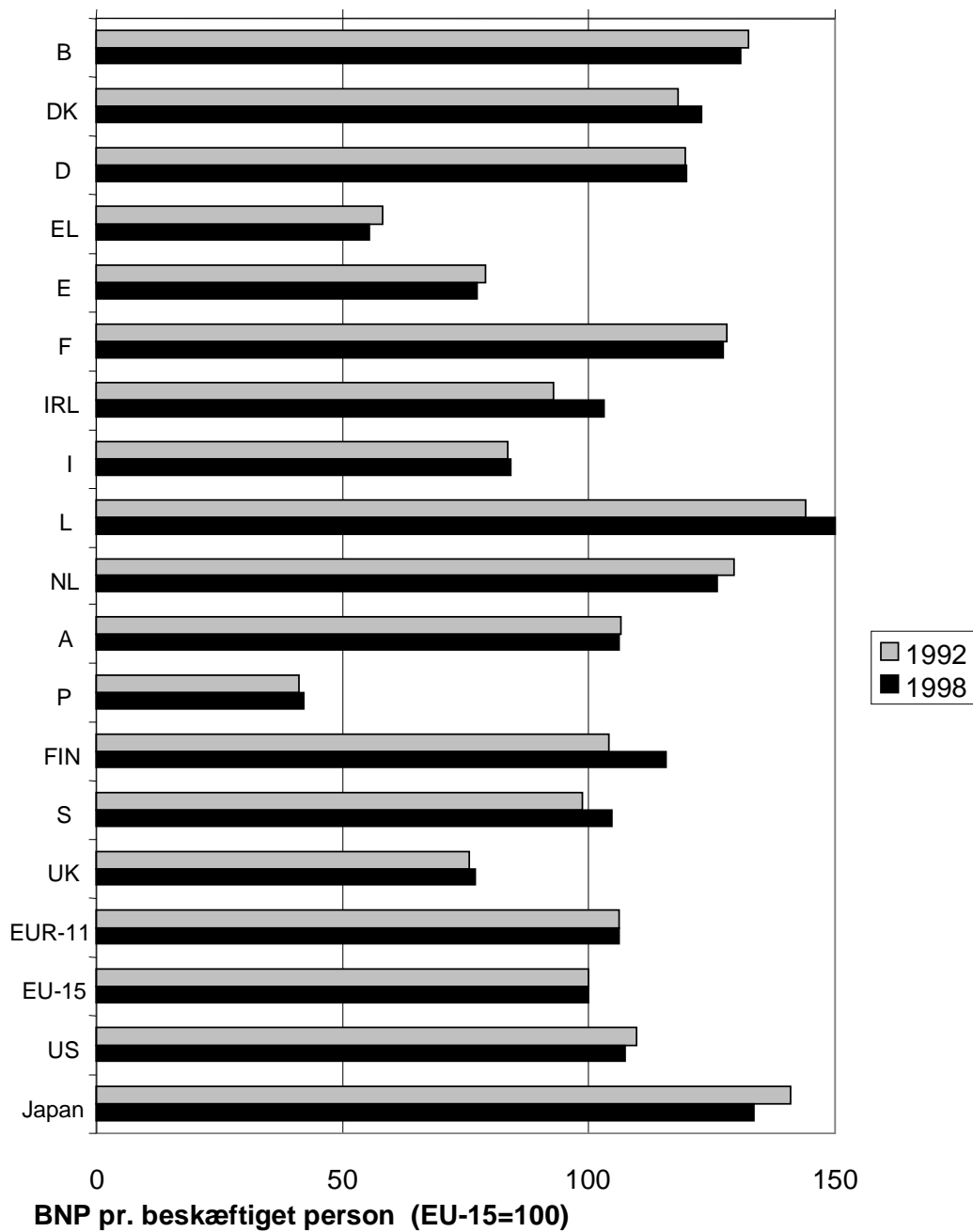
Indikator b: Økonomiens energiintensitet

Kilde: Eurostat

Generel økonomisk baggrund

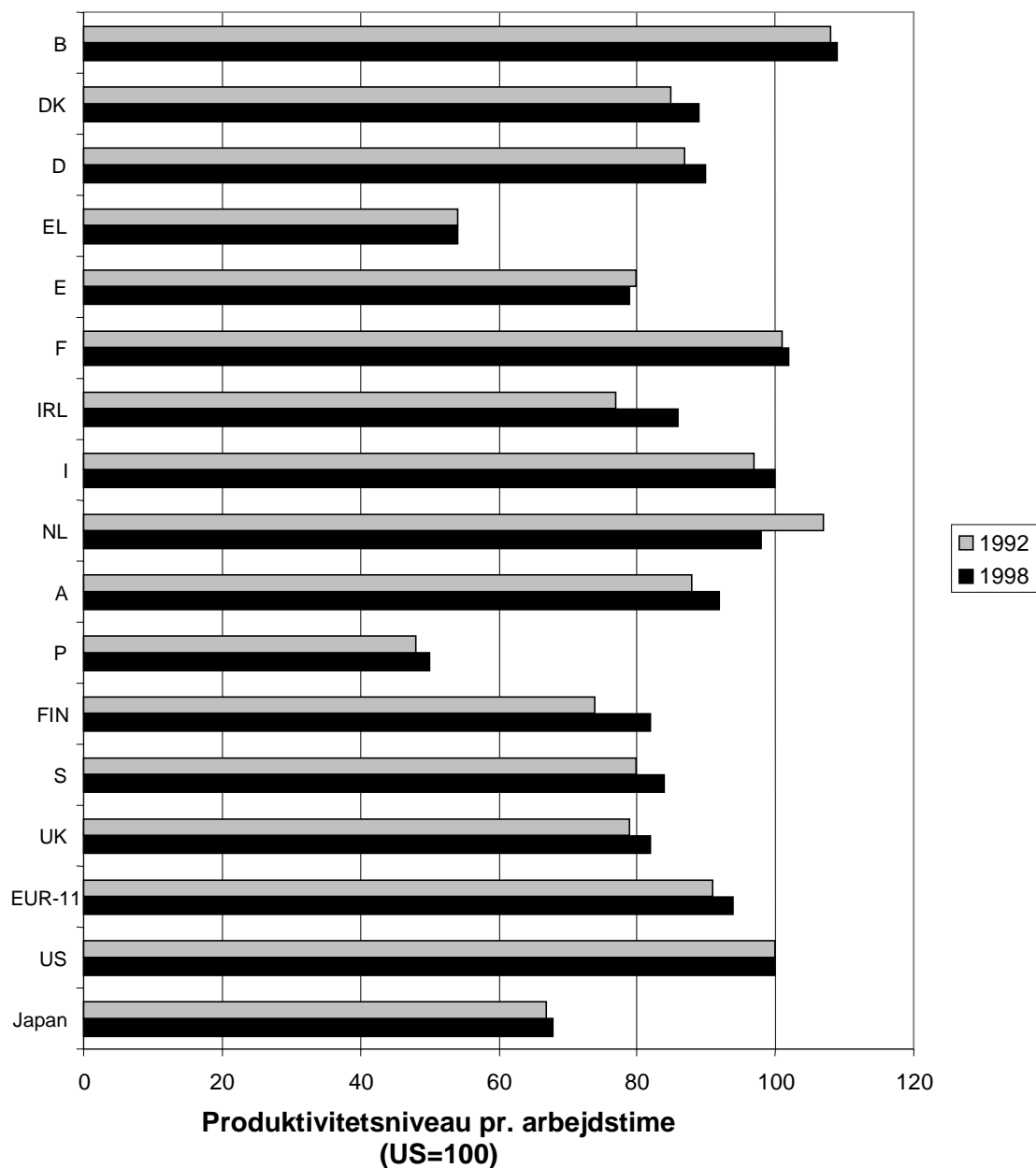
Indikator c1: Arbejdskraftproduktivitet (pr. beskæftiget person)

Kilde: Eurostat og OECD

Generel økonomisk baggrund

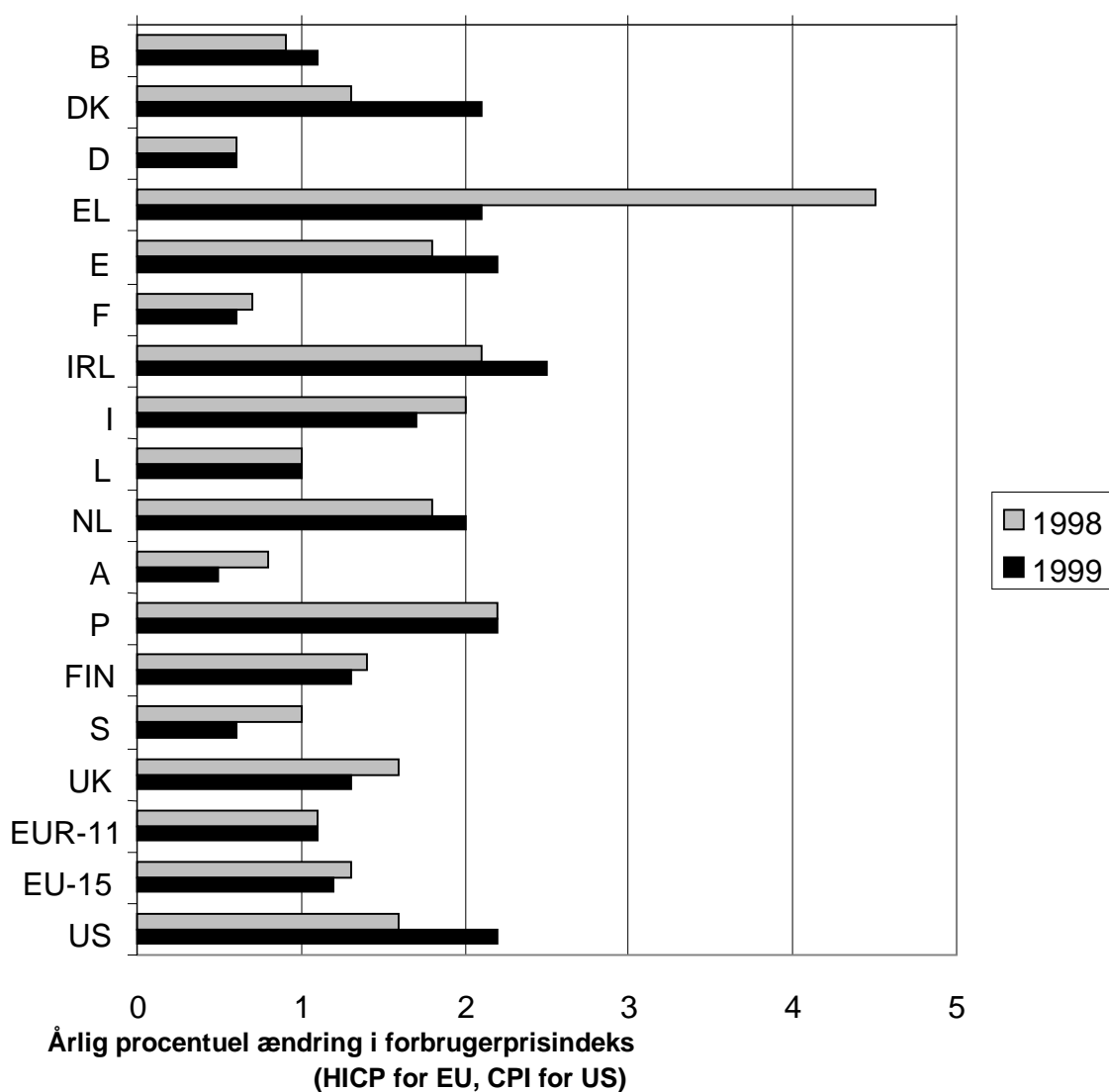
Indikator c2: Arbejdskraftproduktivitet (pr. arbejdstime)

Kilde: OECD

Generel økonomisk baggrund

Indikator d: Inflation

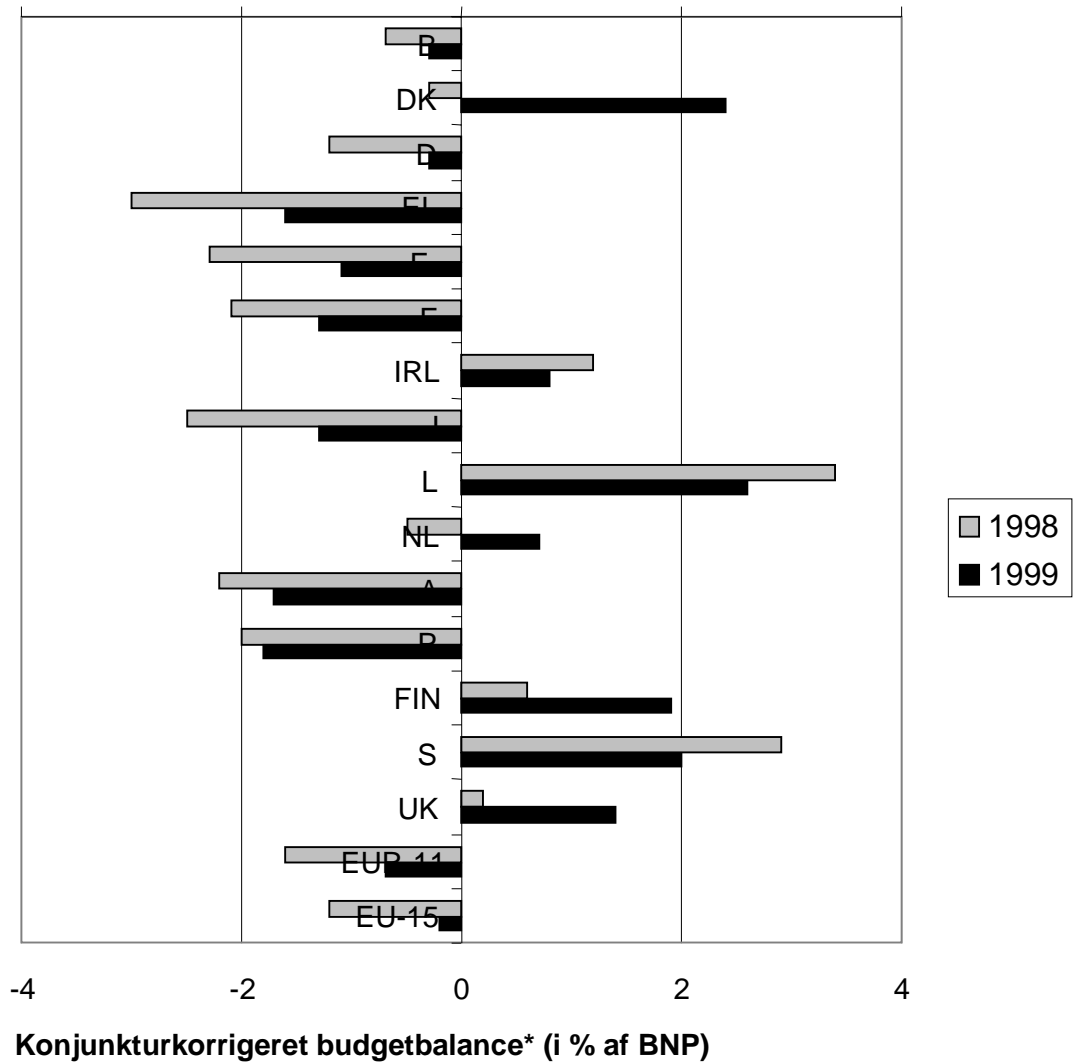

Kilde: Eurostat

Note: US-data ikke fuldt ud sammenlignelige med EU's harmoniserede indekser.

Generel økonomisk baggrund

Indikator e: Konjunkturkorrigerede budgetbalancer

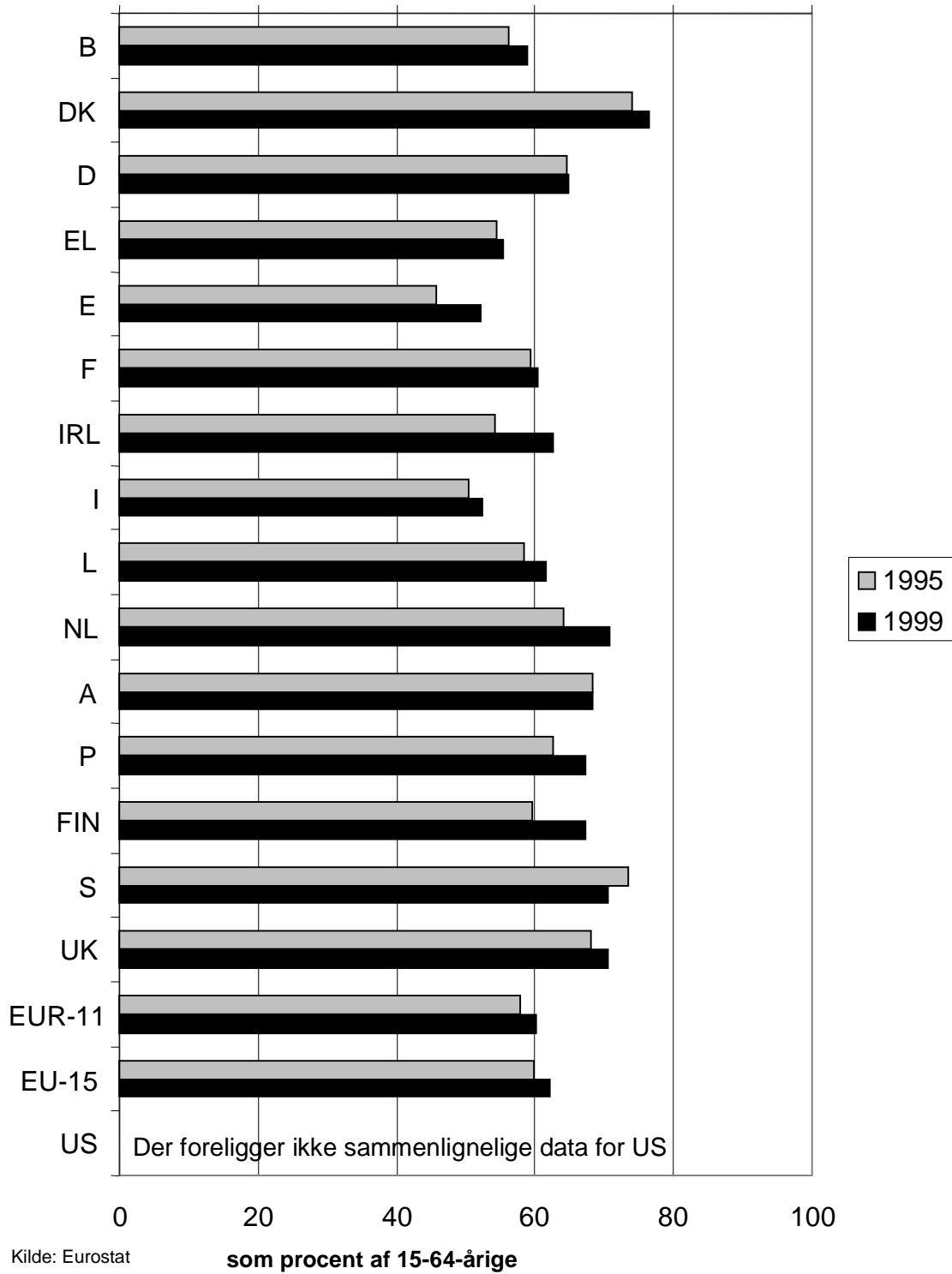

Kilde: Kommissionens tjenestegrene

*Konjunkturkorrigeret offentlig nettolångivning (+) eller nettolånoptagelse (-) (i procent af BNP)

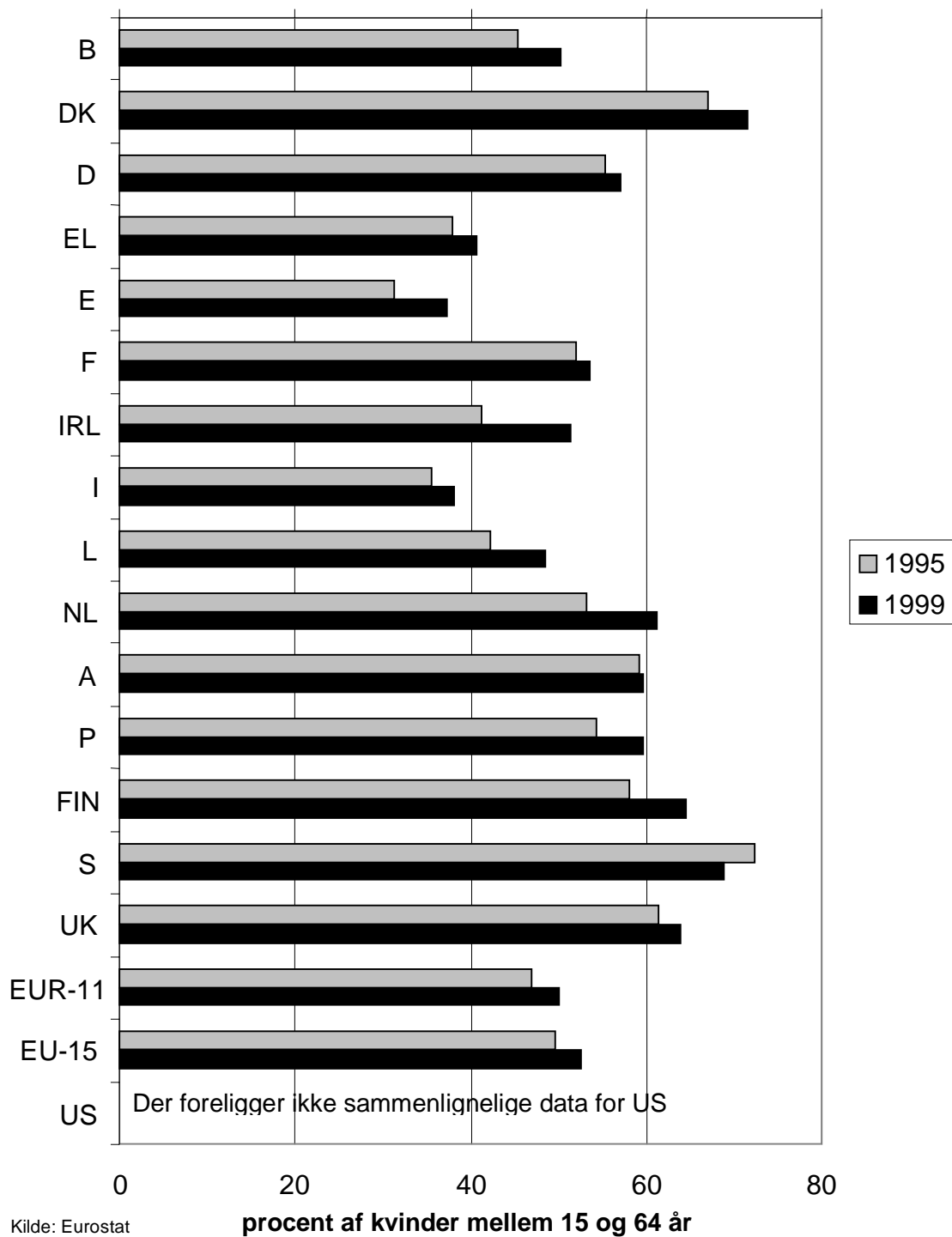
Beskæftigelse

Indikator I.1: Beskæftigelsesgrad

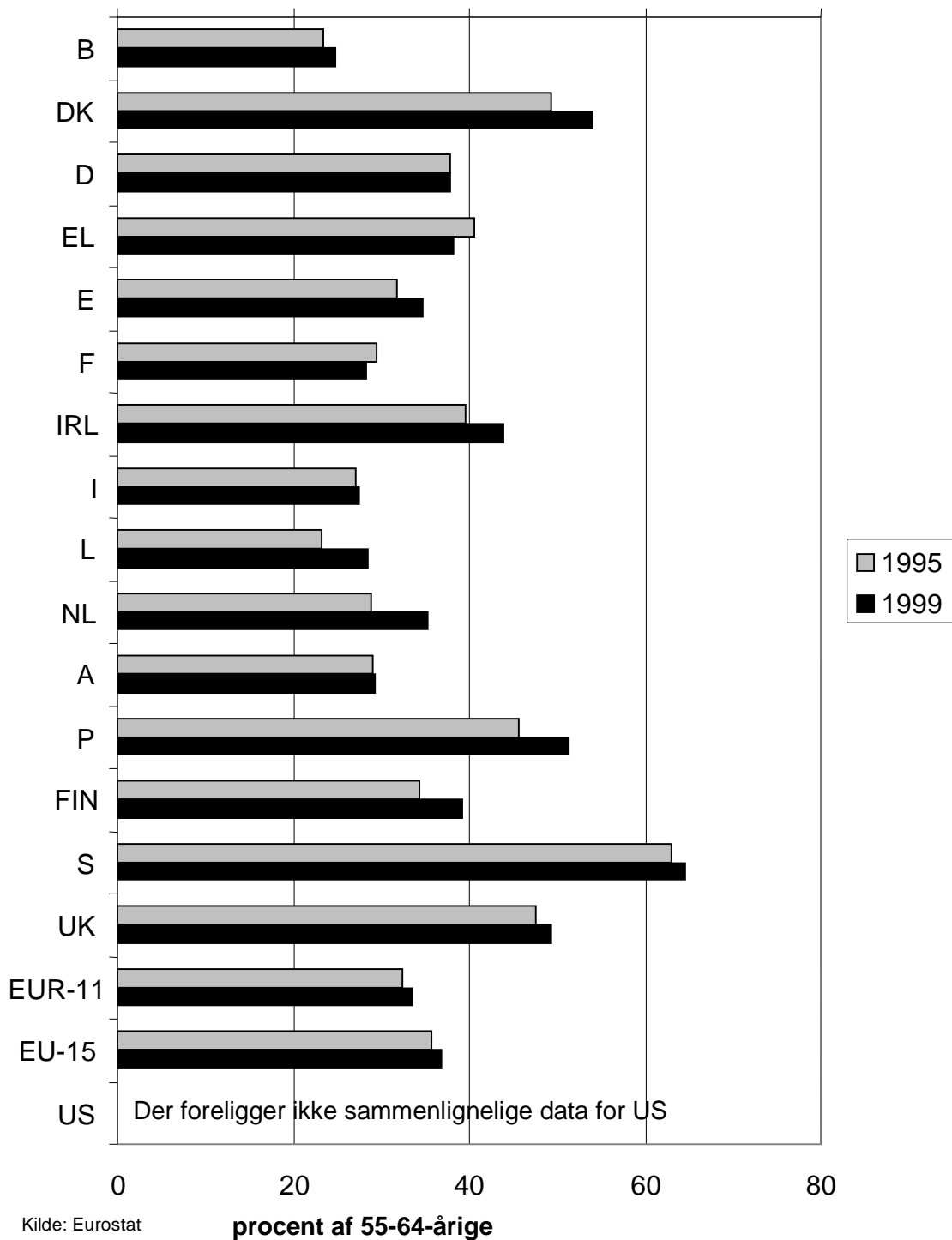
Beskæftigelse

Indikator I.2: Beskæftigelsesgrad for kvinder

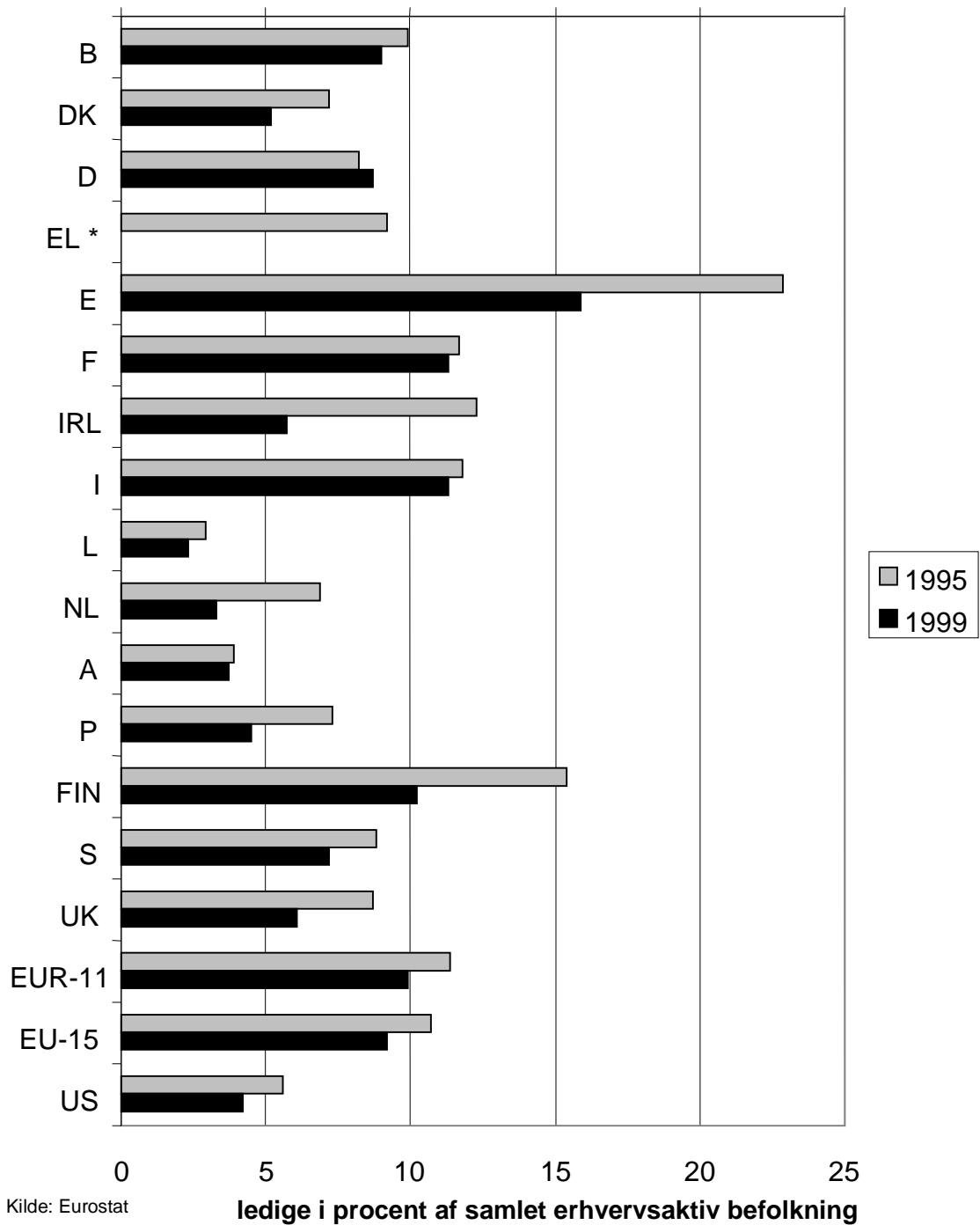
Beskæftigelse

Indikator I.3: Ældre arbejdstagerses beskæftigelsesgrad

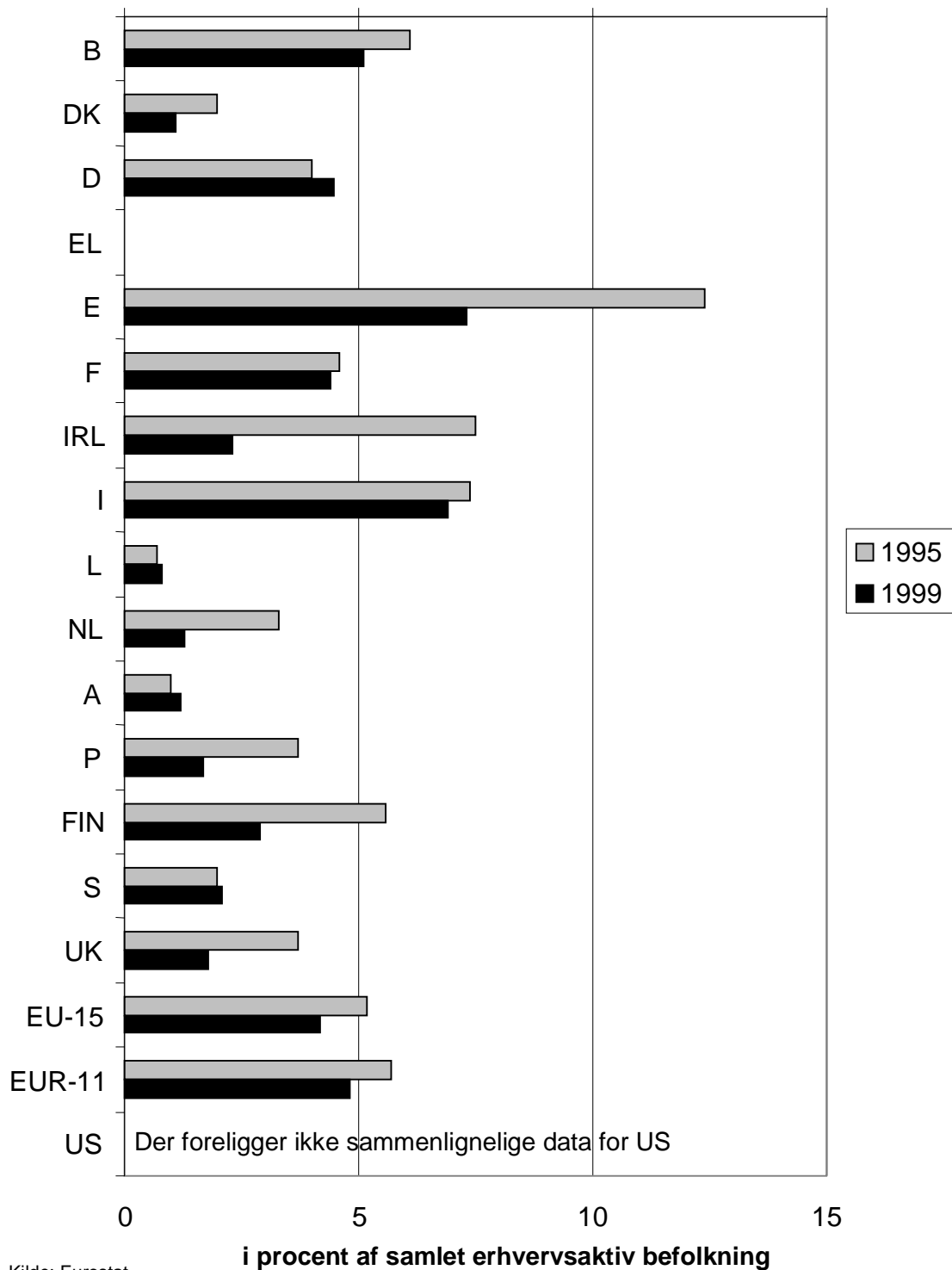
Beskæftigelse

Indikator I.4: Ledighedsprocent

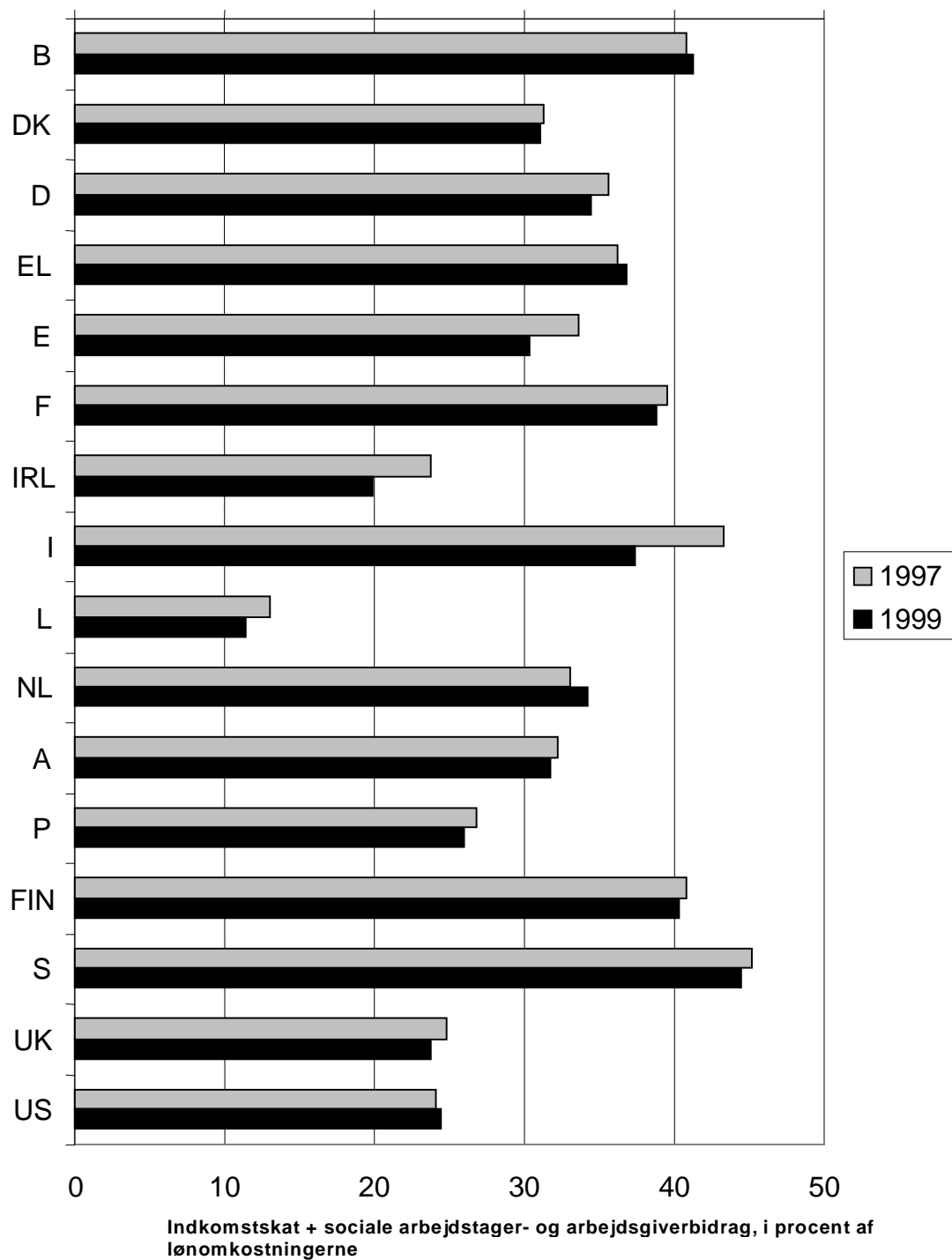
Beskæftigelse

Indikator I.5 Langtidsledighedsprocent

Beskæftigelse

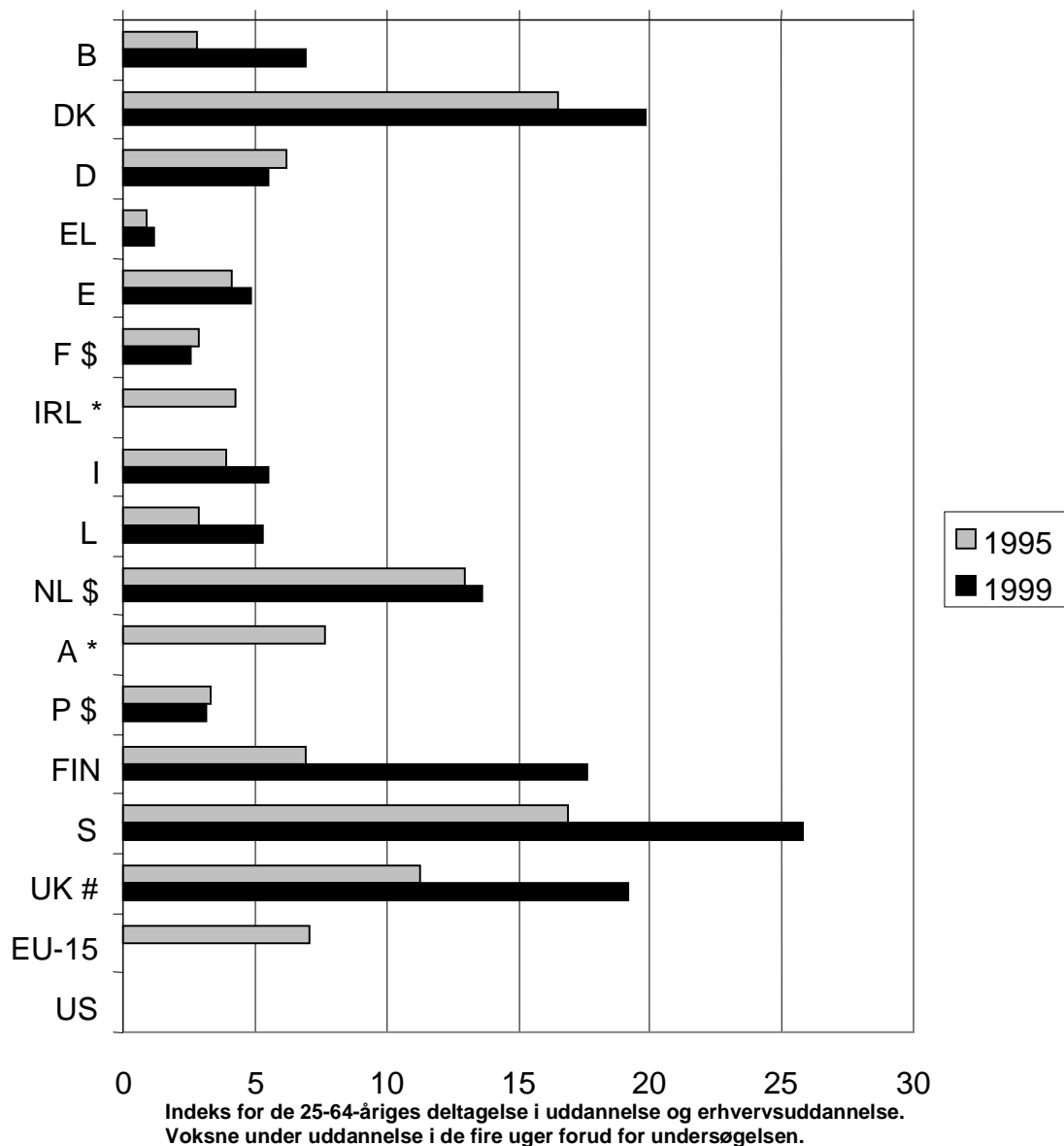
Indikator I.6 Skatteprocent for lavtlønnede

Familietypen er et ægtepar med to børn, hvor den ene ægtefælle tjener 100% af gennemsnitslønnen.

Beskæftigelse

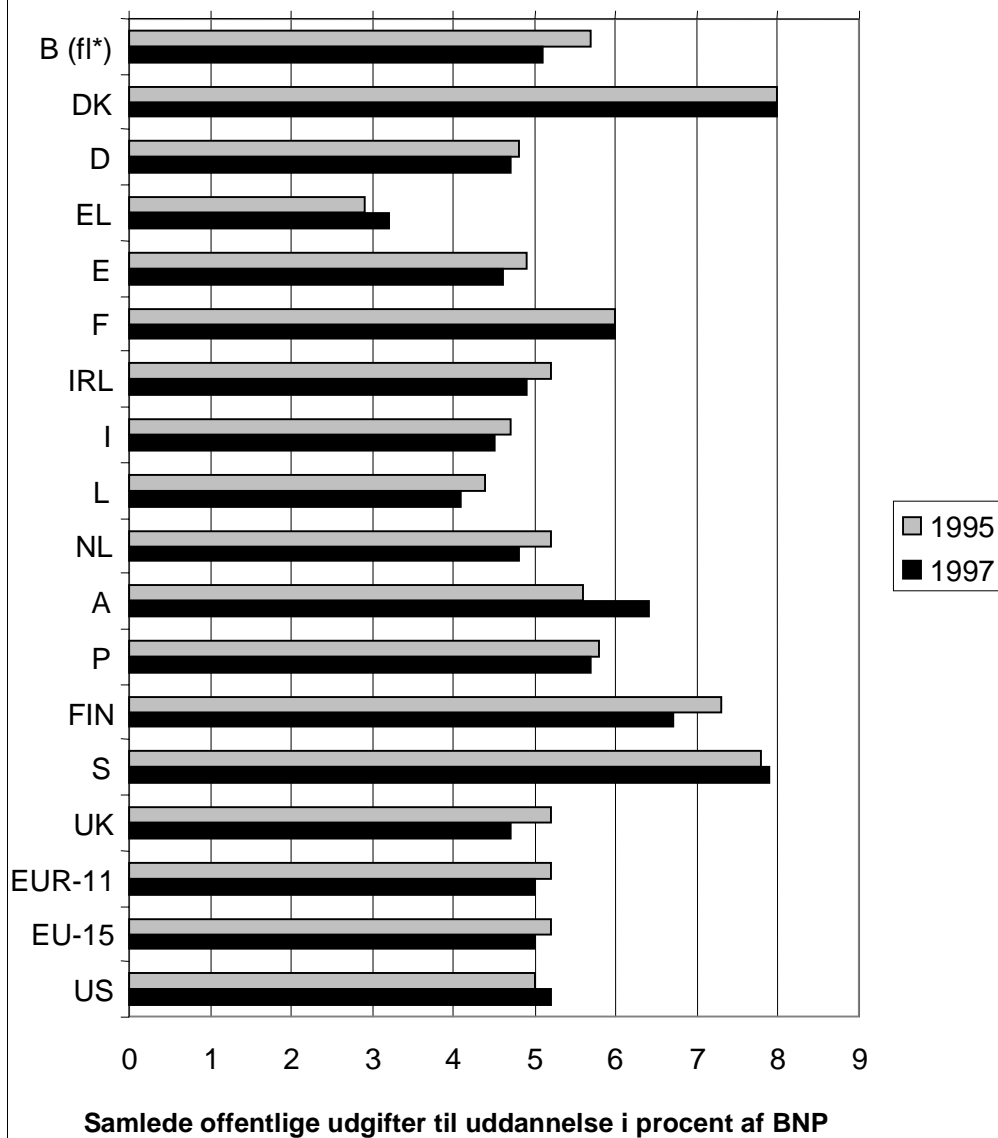
Indikator I.7: Livslang uddannelse

\$ Data for F, NL, P ikke sammenlignelige på grund af metodeforskelle. * Der foreligger ikke 1999-data for IRL og A.
# Det tidligere tal for UK gælder 1994.

Innovation

Indikator II.1: Offentlige udgifter til uddannelse

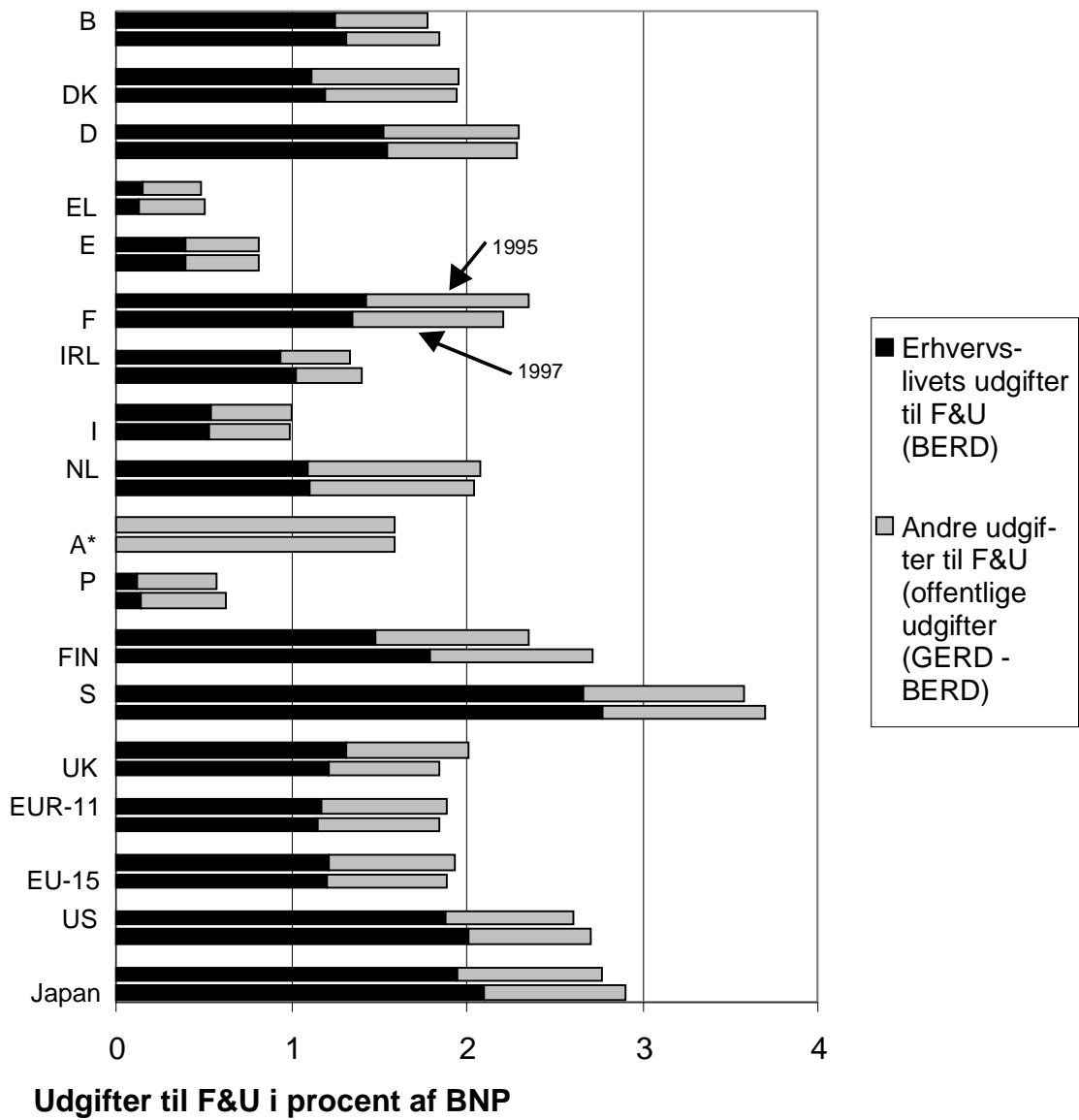

*Data dækker kun det flamske fællesskab

Kilde: Eurostat og OECD

Innovation

Indikator II.2: Udgifter til F&U

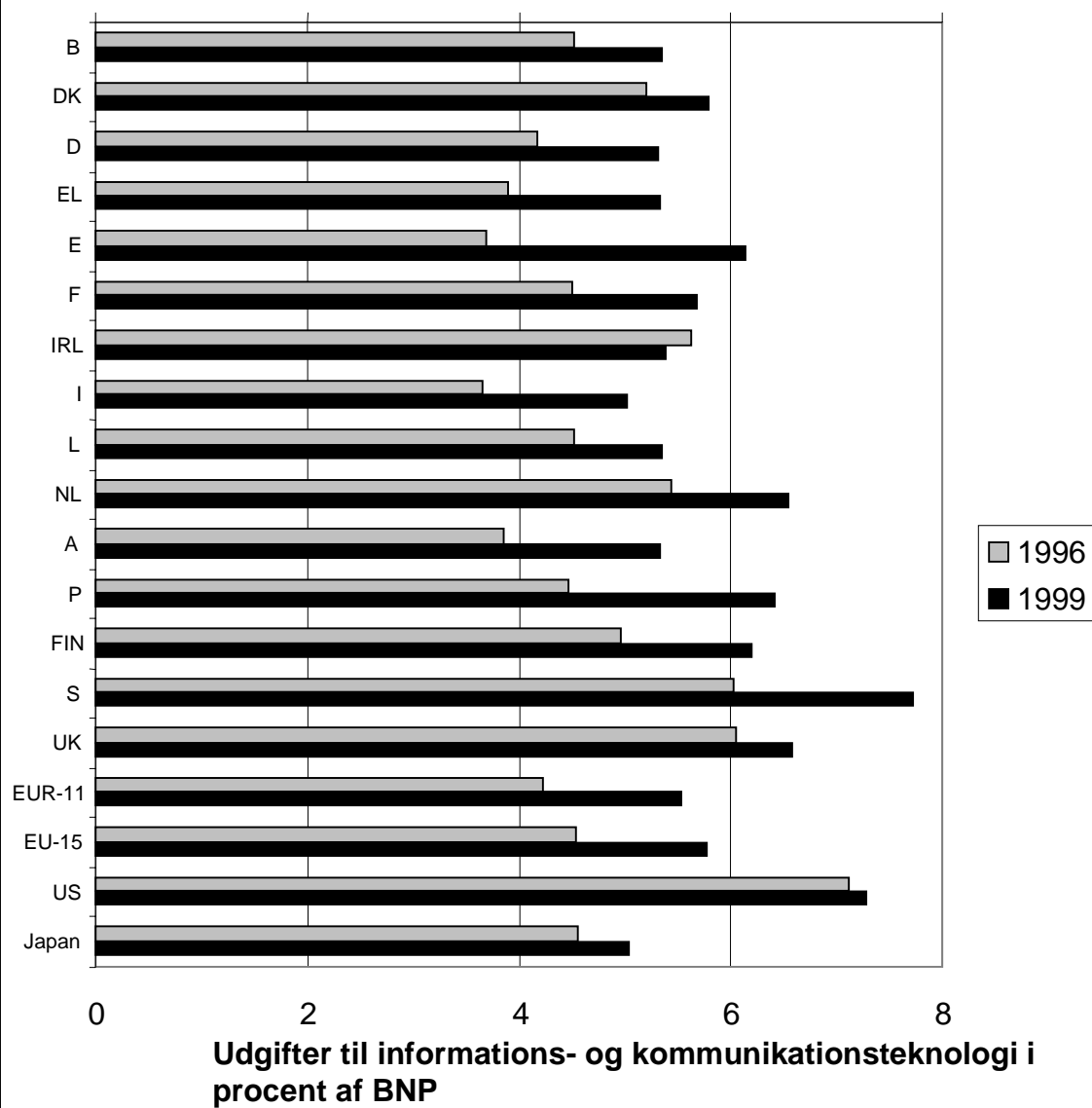

Kilde: Eurostat, OECD

* Ingen opsplitning for GERD for Østrig

Innovation

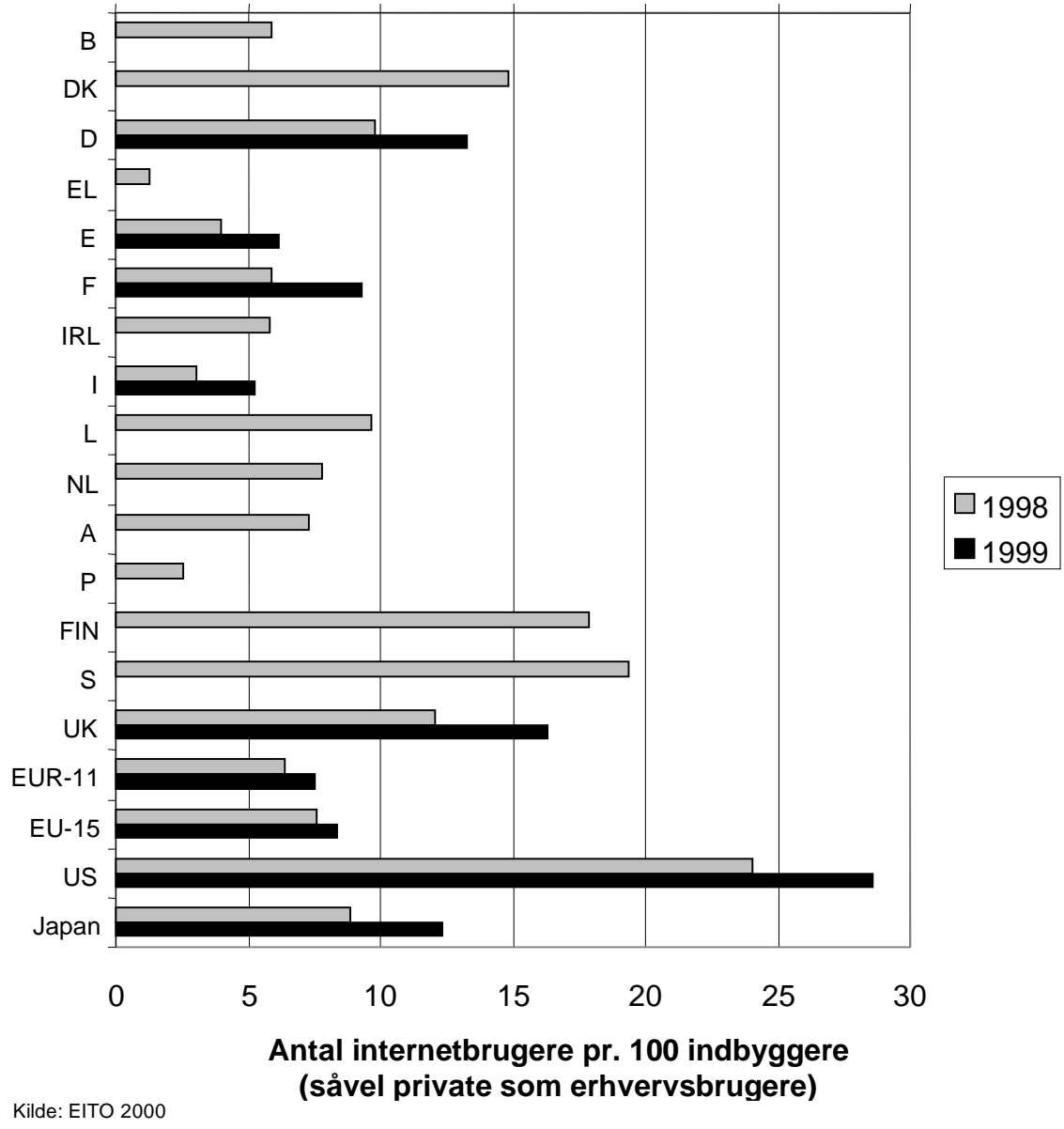
Indikator II.3: Udgifter til informations- og kommunikationsteknologi

Kilde: EITO 2000

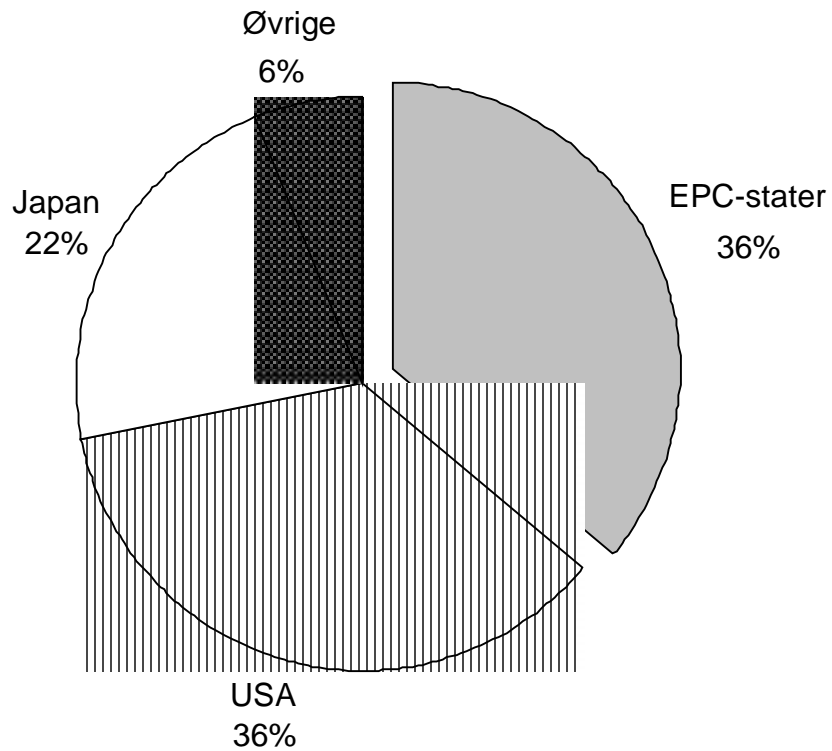
Innovation og forskning

Indikator II.4: Antal internetopkoblinger

Innovation og forskning

Indikator II.5a: Andel af højteknologiske patentansøgninger indgivet til Den Europæiske Patentmyndighed (EPO), 1998

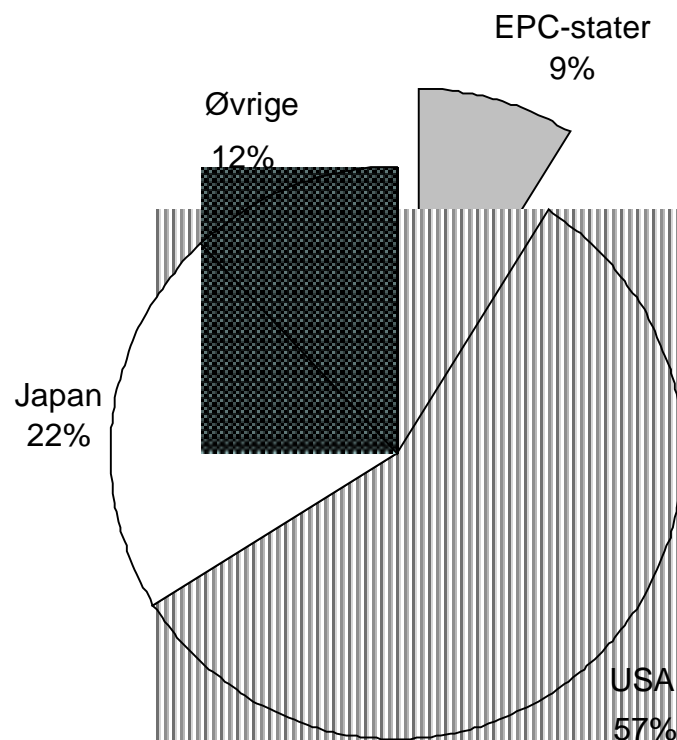

EPC-stater = EU15 plus Schweiz, Cypren, Liechtenstein og Monaco

Kilde: EPO

Innovation og forskning

Indikator II.5b: Andel af højteknologiske patentansøgninger indgivet til United States Patent Office (USPTO), 1998

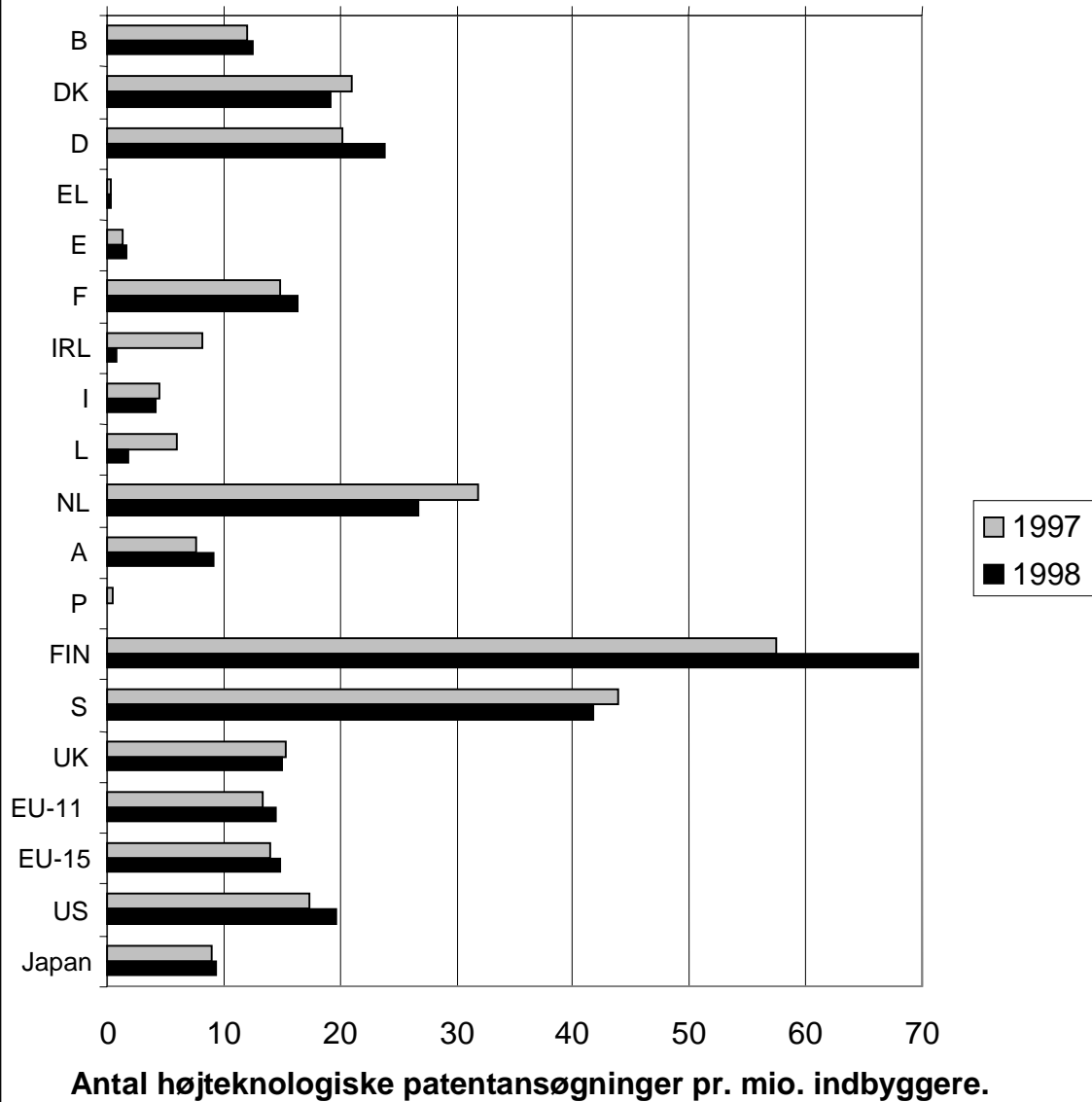

Kilde: USPTO

EPC-stater = EU15 plus Schweiz, Cypren, Liechtenstein og Monaco

Innovation og forskning

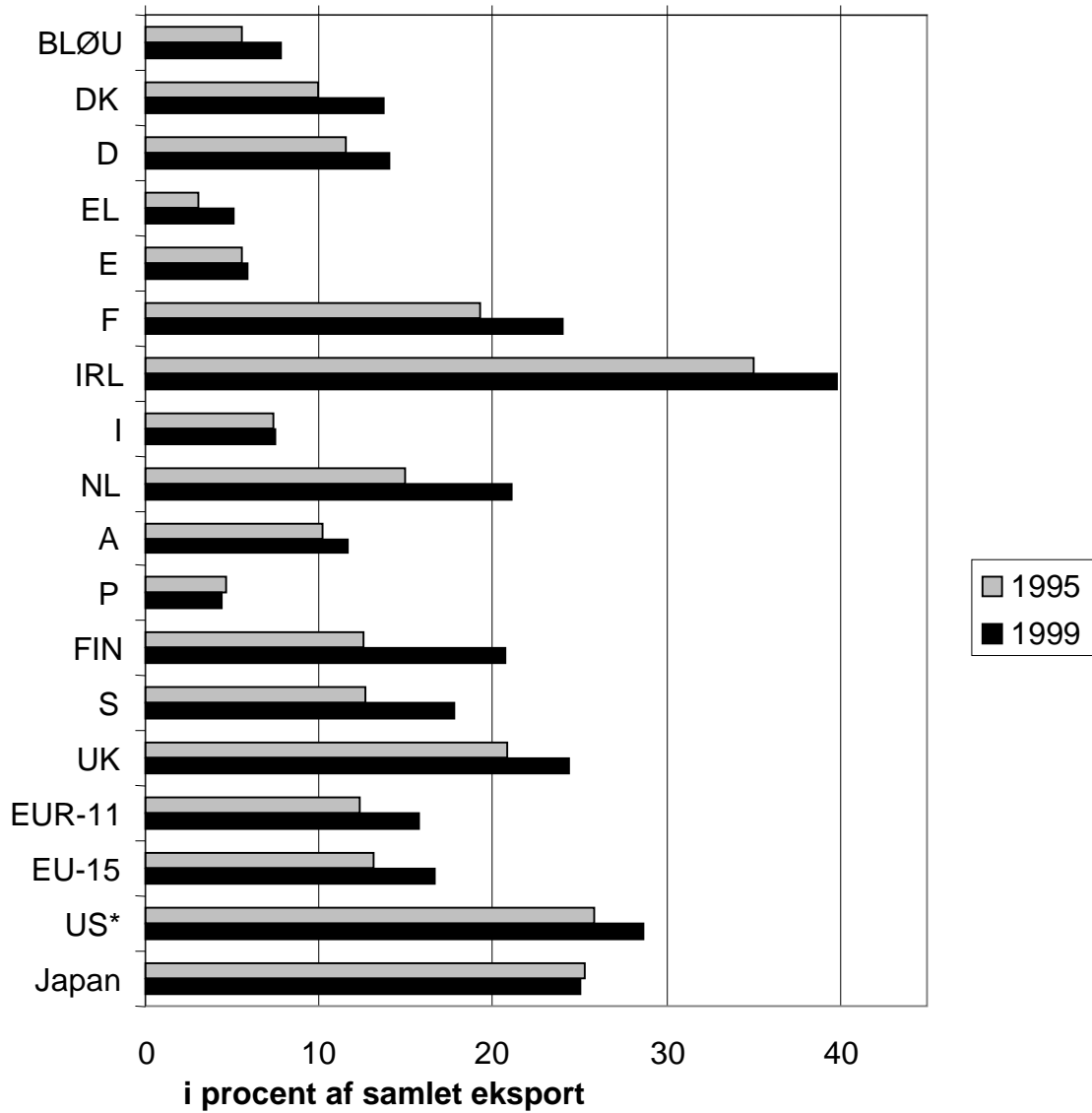
Indikator II.5c: Patenter inden for højteknologiske områder

Kilde: EPO, JPO og USPTO

Innovation og forskning

Indikator II.6: Eksport af højteknologiske produkter

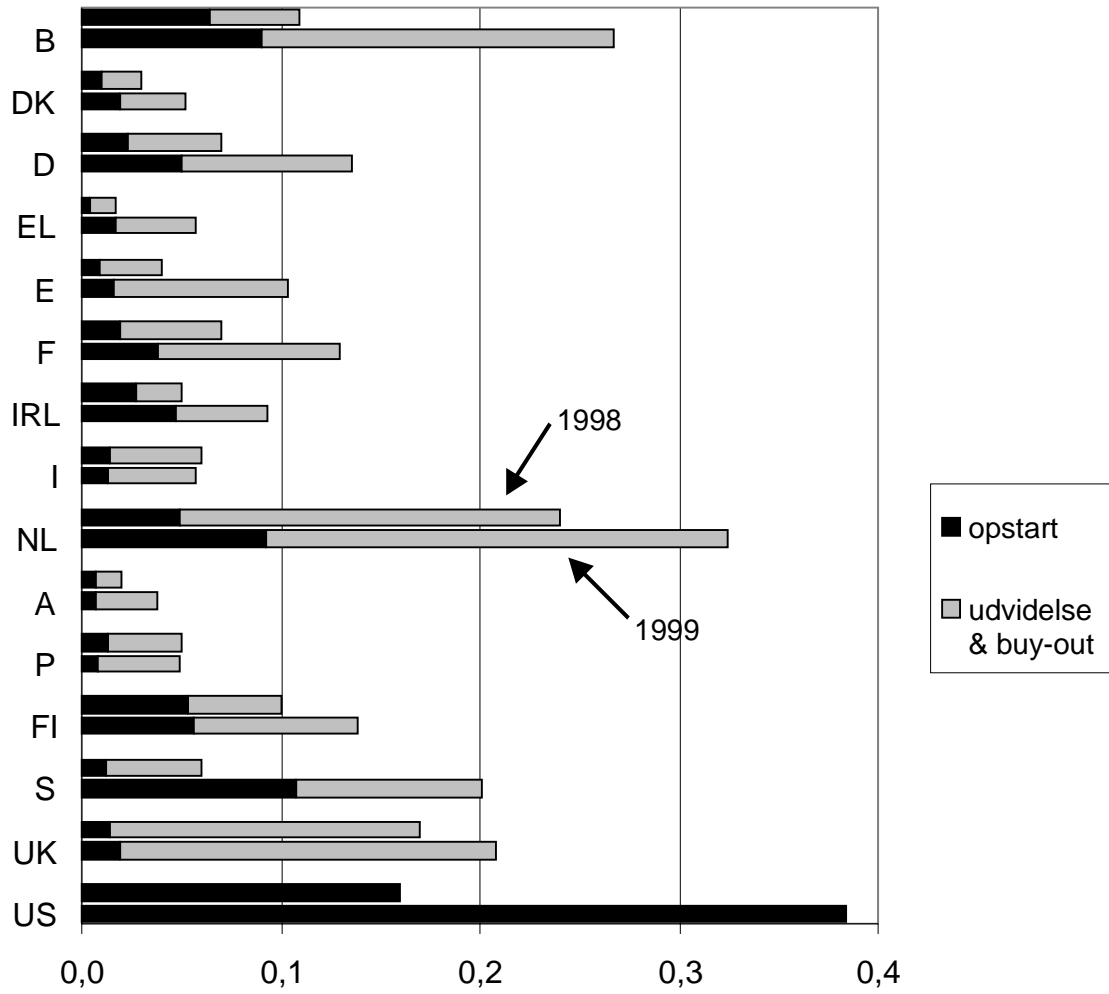

*1998 for US

Kilde: Eurostat, FN

Innovation og forskning

Indikator II.7: Risikovillig kapital

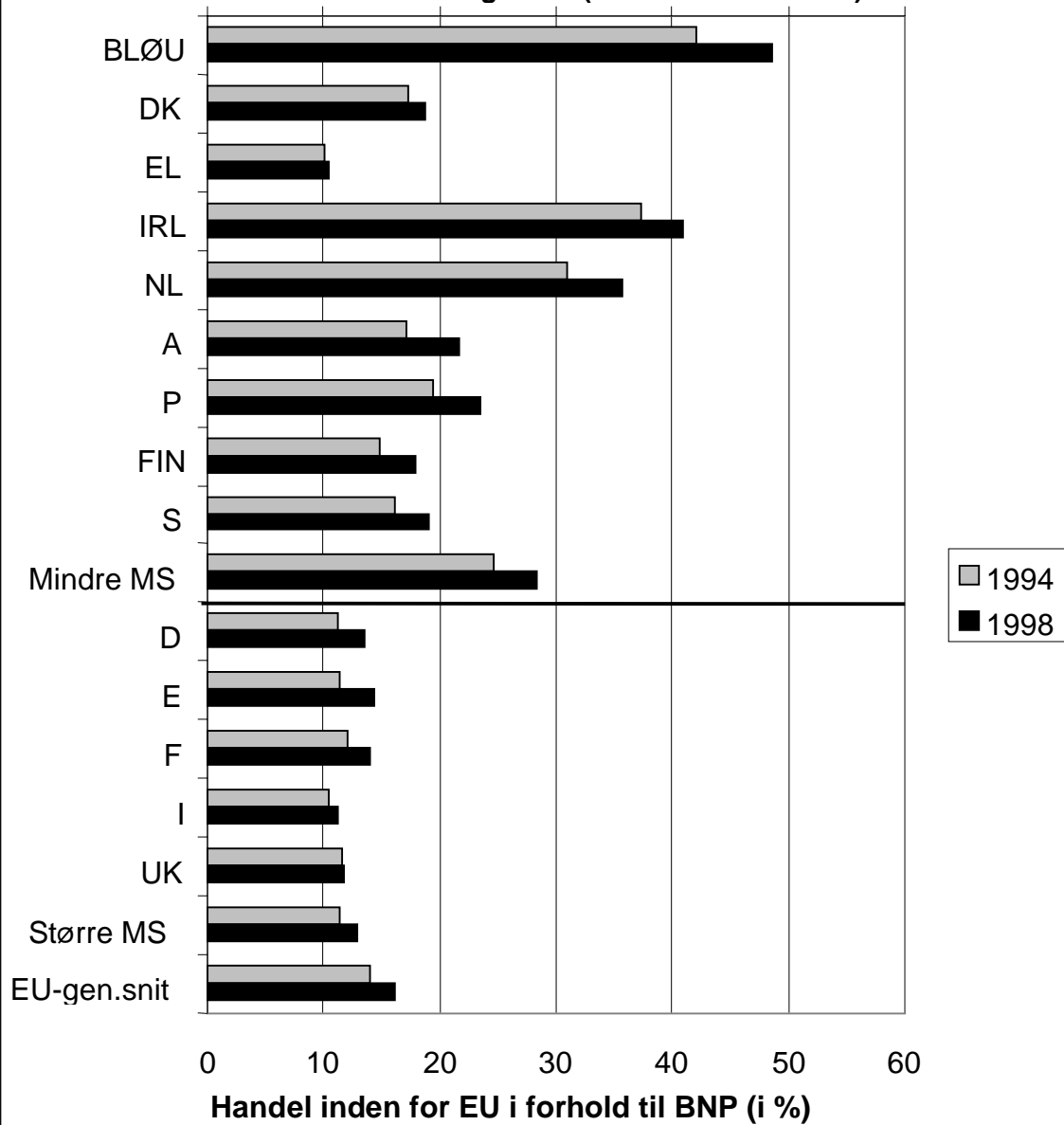

Investeringer af risikovillig kapital (fordelt på investeringsfaser) i procent af BNP

Kilde: EVCA (for EU), NVCA (for US)

Økonomisk reform

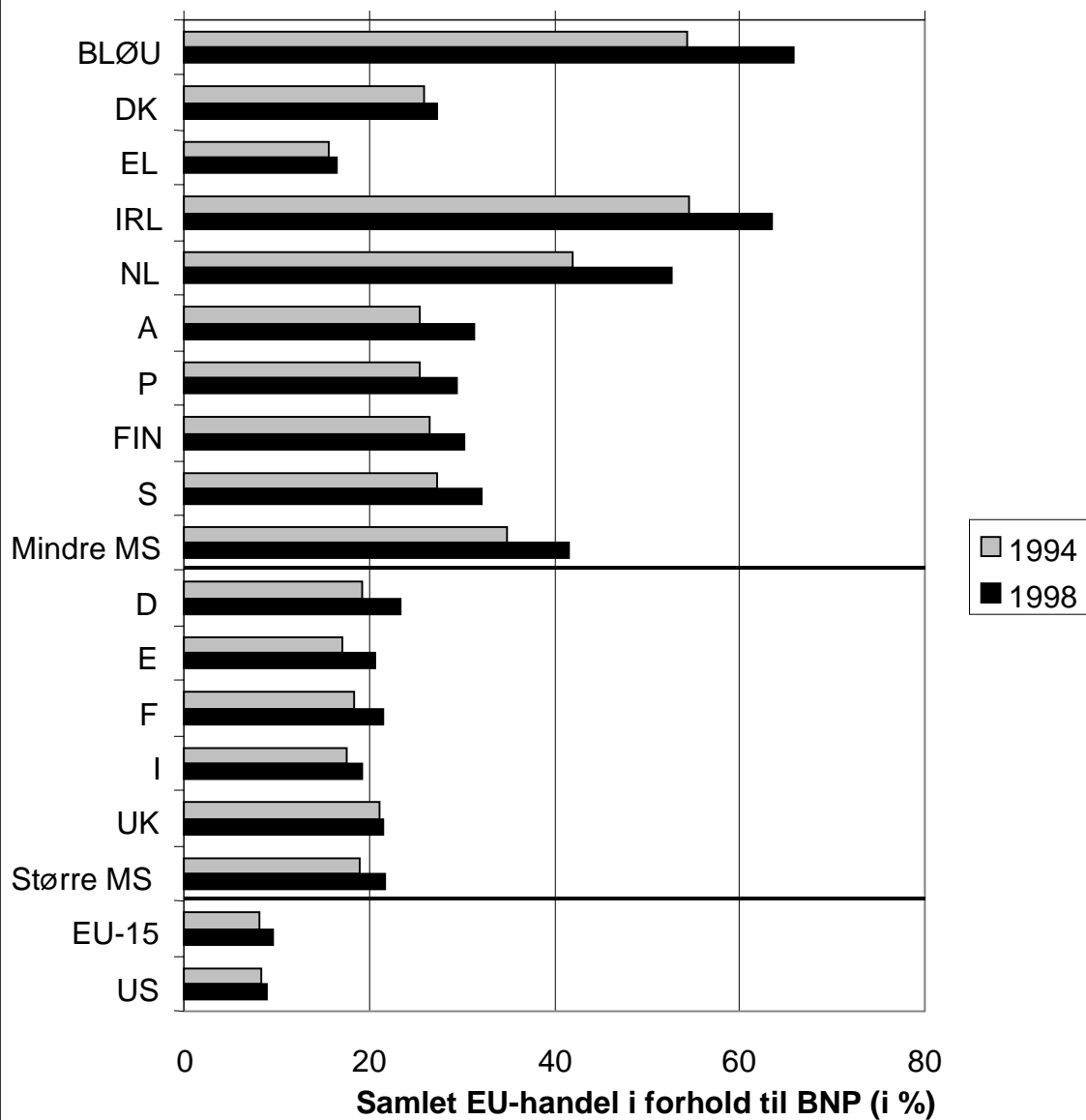
Indikator III.1a: Handelsintegration (handel inden for EU)

Kilde: Eurostat

Økonomisk reform

Indikator III.1b: Handelsintegration (samlet handel)

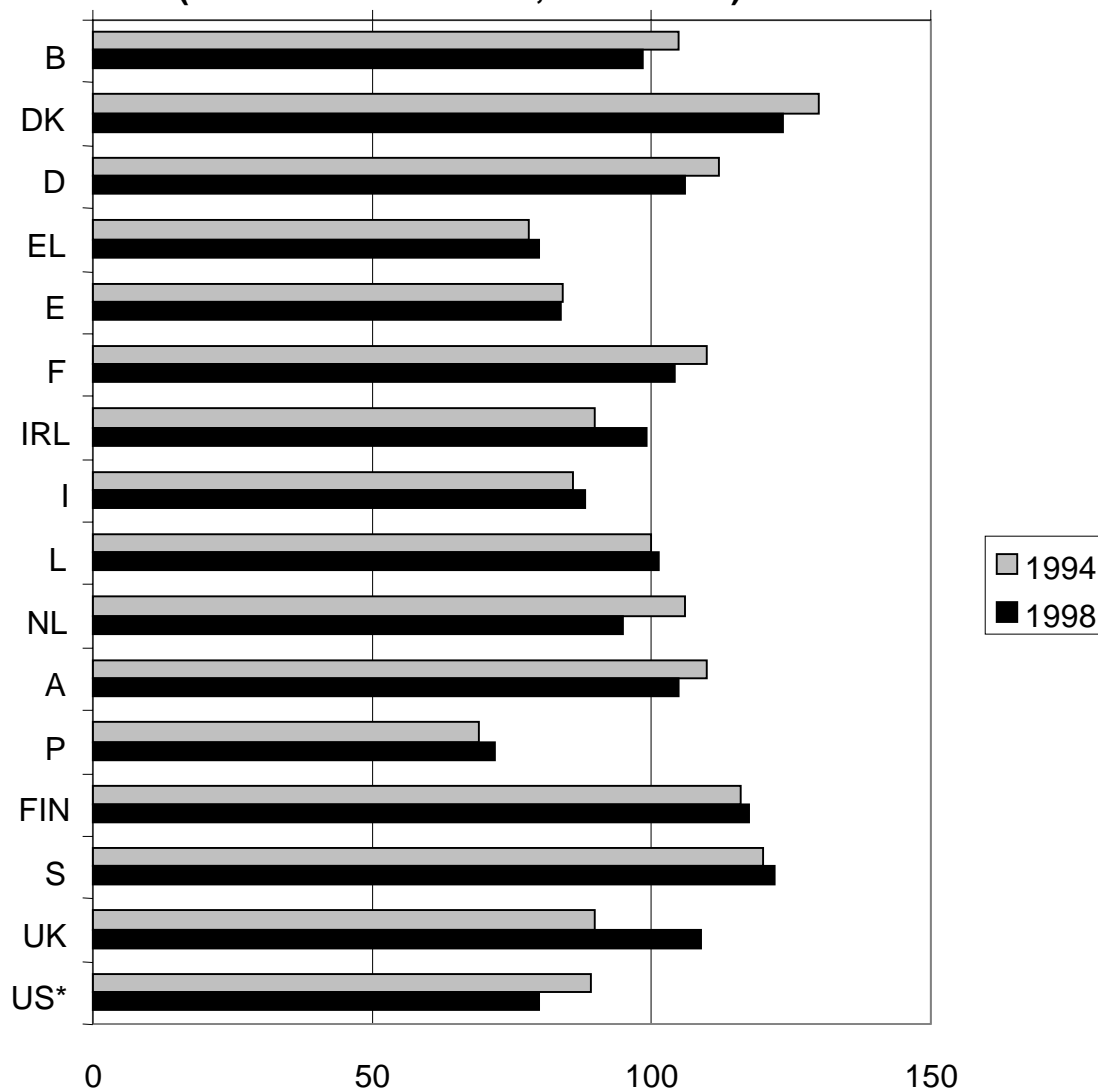
Kilde: Eurostat

Note: Data omfatter for hver medlemsstat handel inden for EU, men kun handel uden for EU for EU-15.

Økonomisk reform

Indikator III.2a: Relative prisniveauer

(inkl. indirekte skatter, EU-15=100)

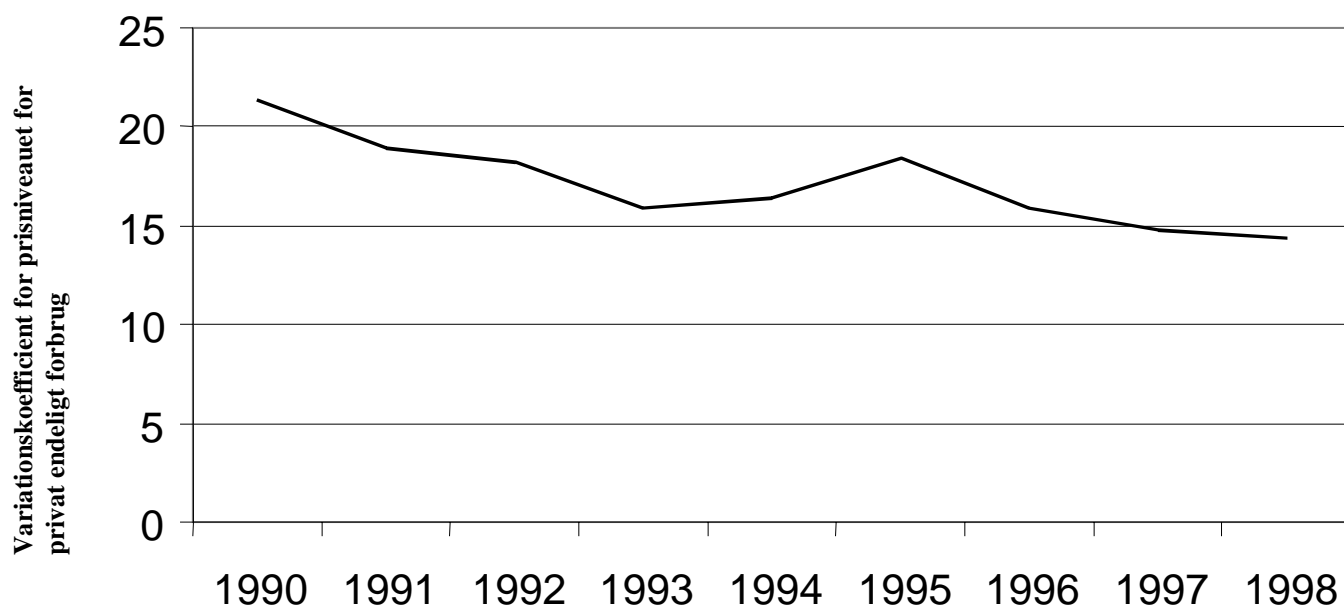

* US-data gælder 1993 og 1996

Kilde: Eurostat

Økonomisk reform

Indikator III.2b: Spredning i prisniveauer i EU-15

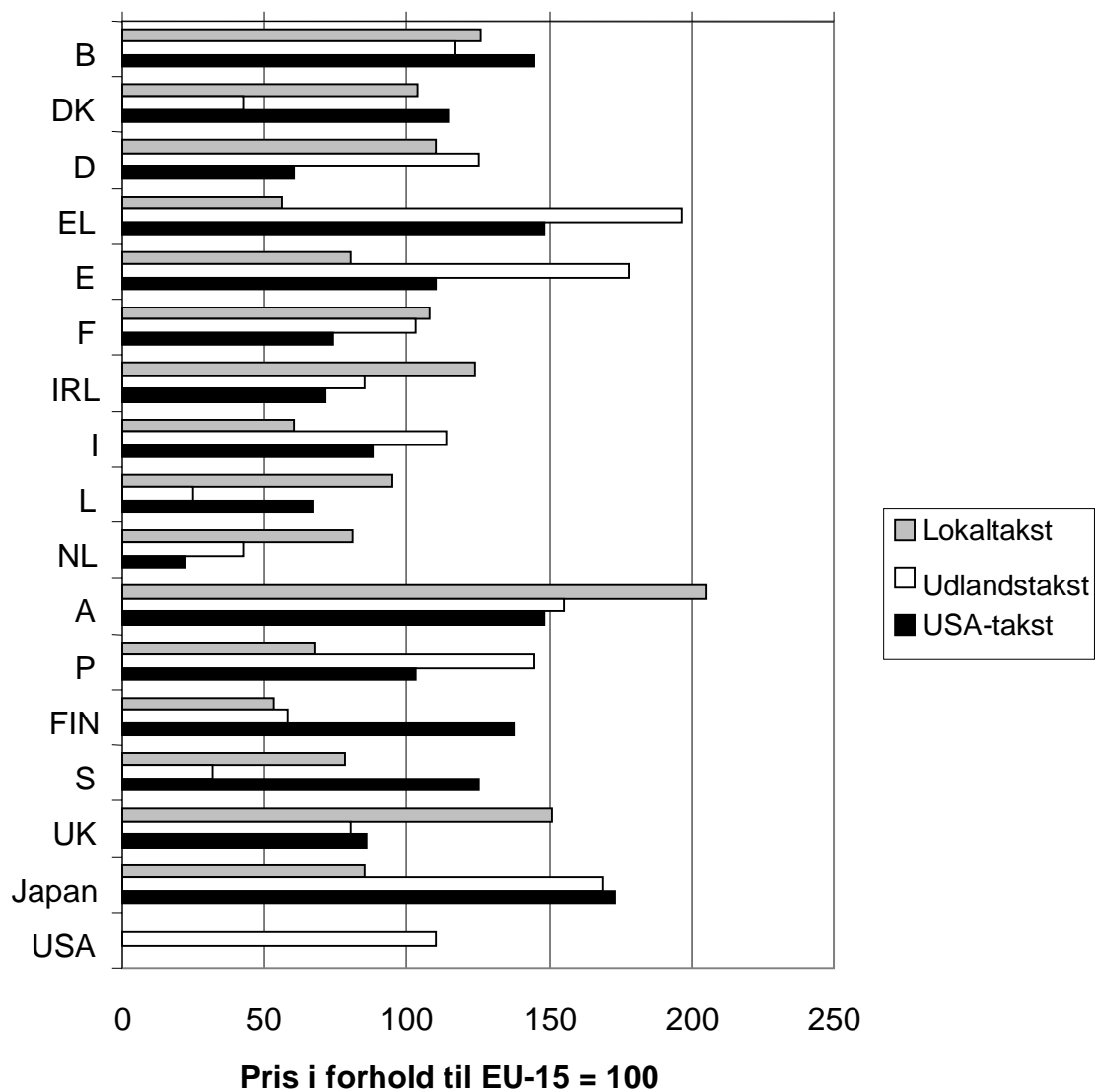

Kilde: Eurostat

Data indtil 1992 gælder EU-12, derefter EU-15

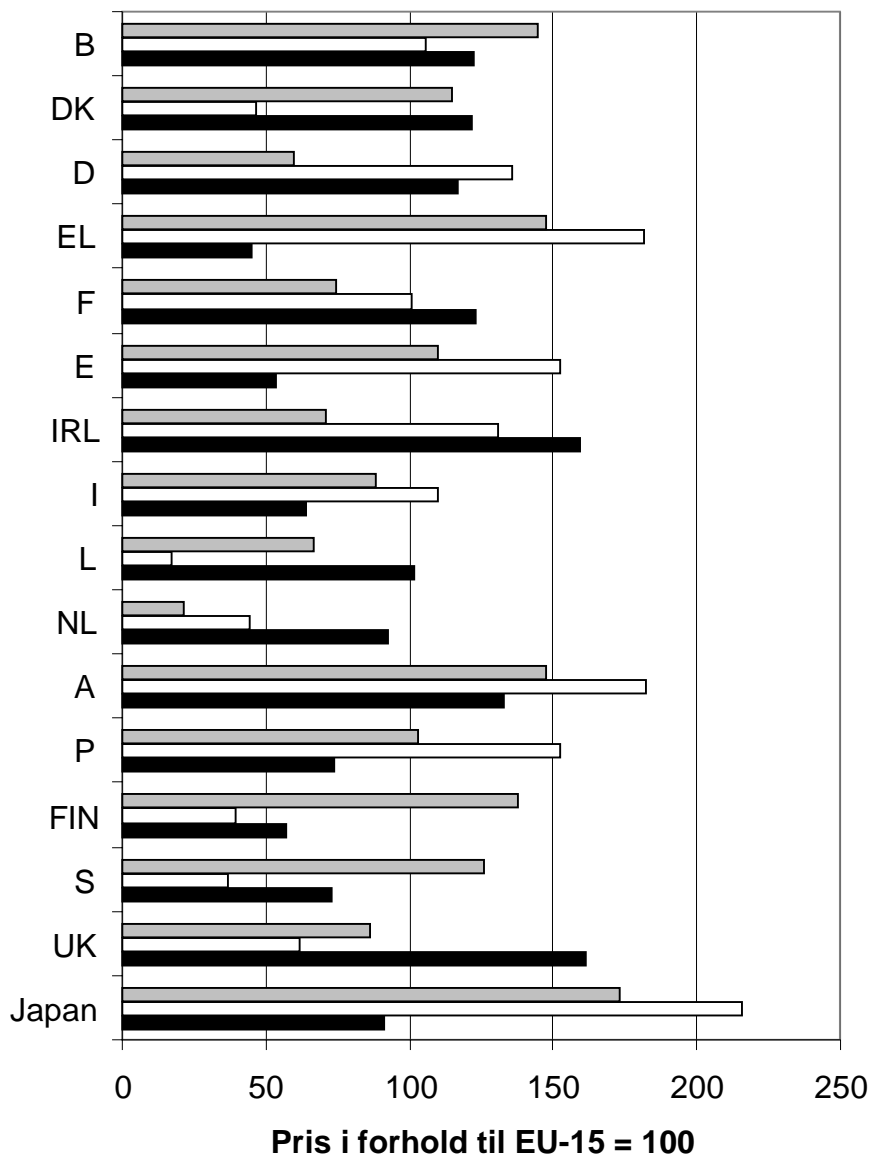
Økonomisk reform

Indikator III.3a: Priser i telesektoren, 1999

Kilde: Kommissionens tjenestegrene, GD INFSO

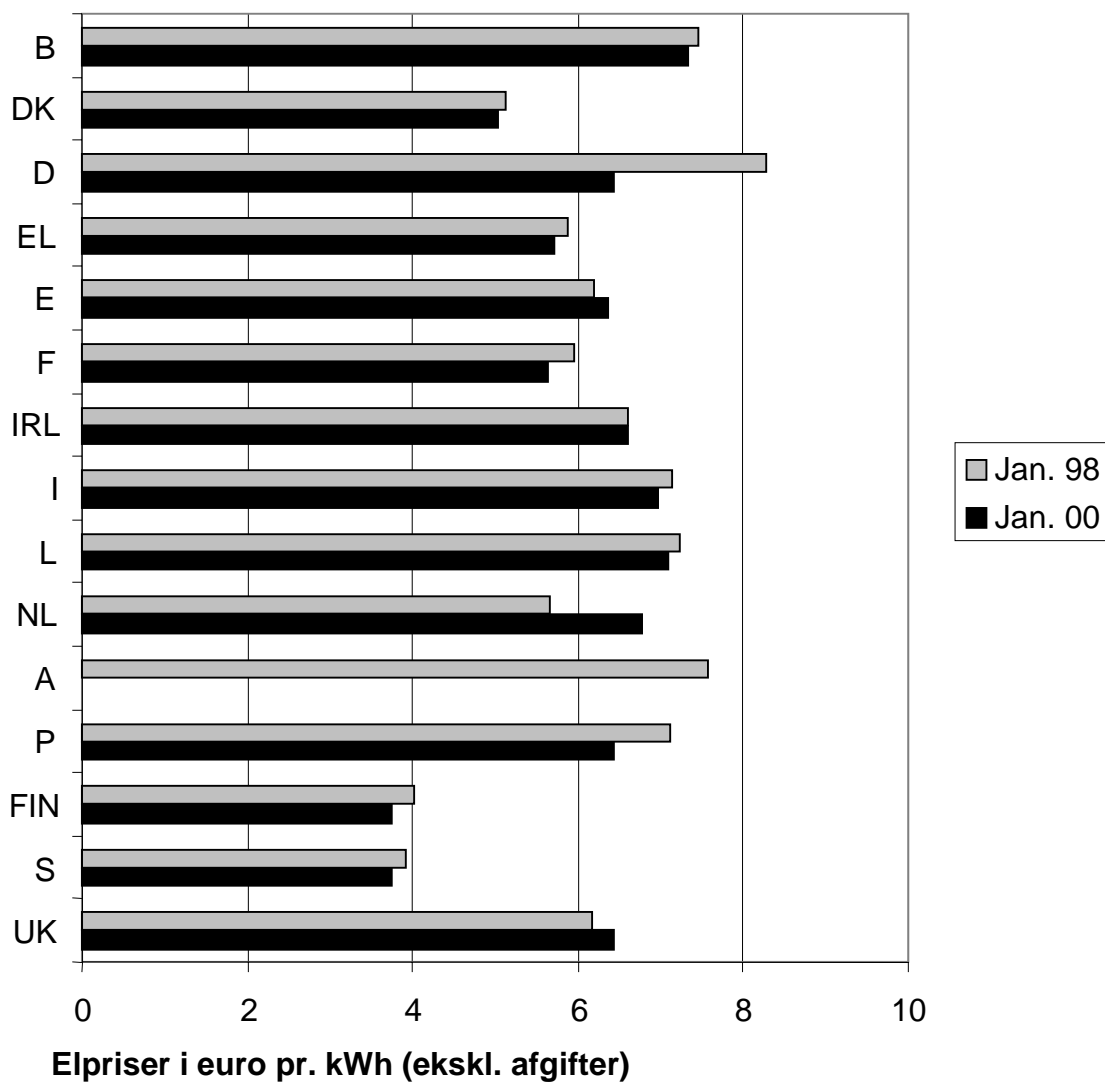
Indikator III.3a: Priser i telesektoren, 1997

Kilde: Kommissionens tjenestegrene, GD INFSO

Økonomisk reform

Indikator III.3b: Elpriser (virksomheder)

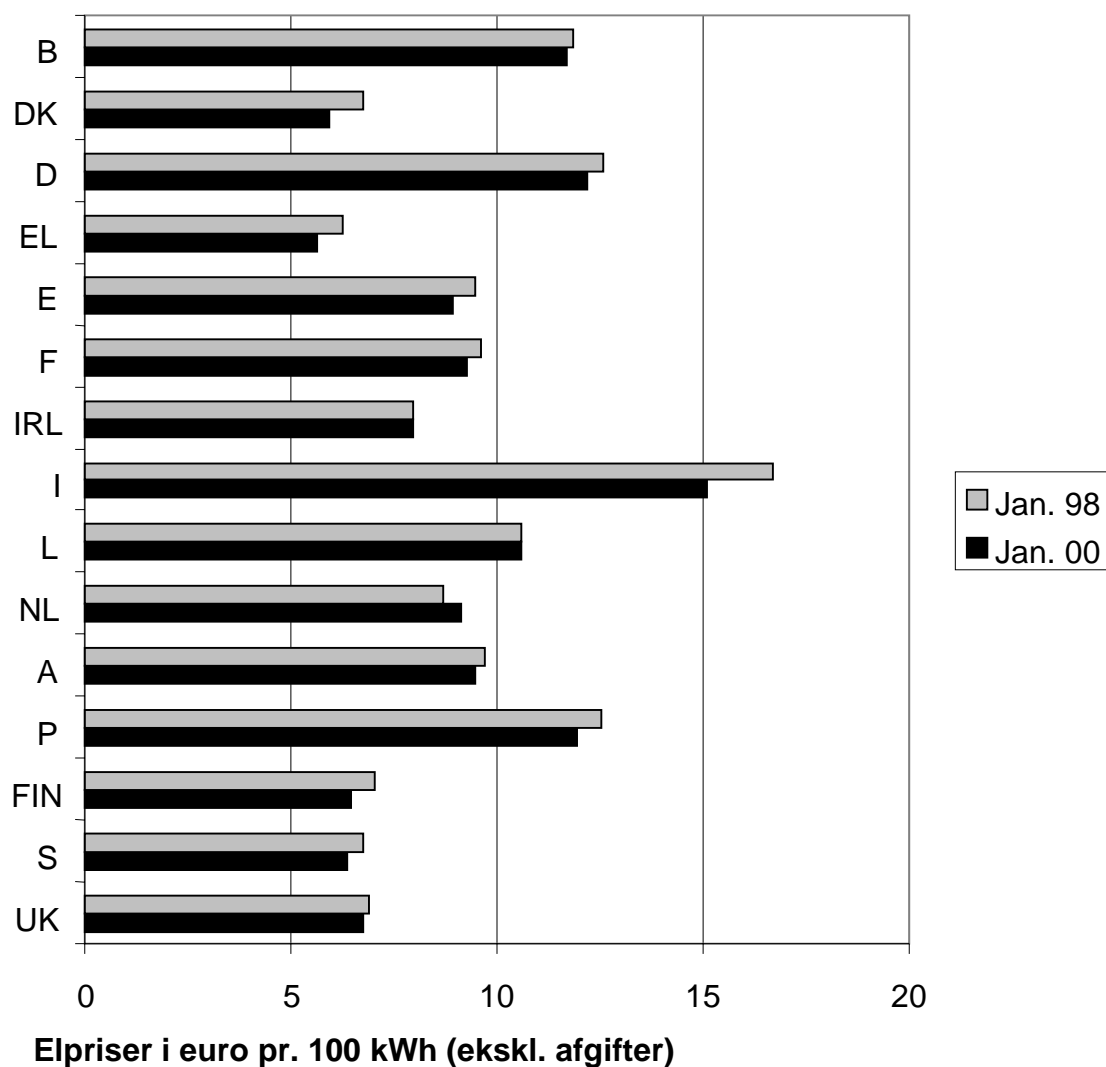

Kilde: Eurostat

Data gælder brugere med mellemstort forbrug: årligt forbrug på 2000 MWh.

Økonomisk reform

Indikator III.3b: Elpriser (husholdninger)

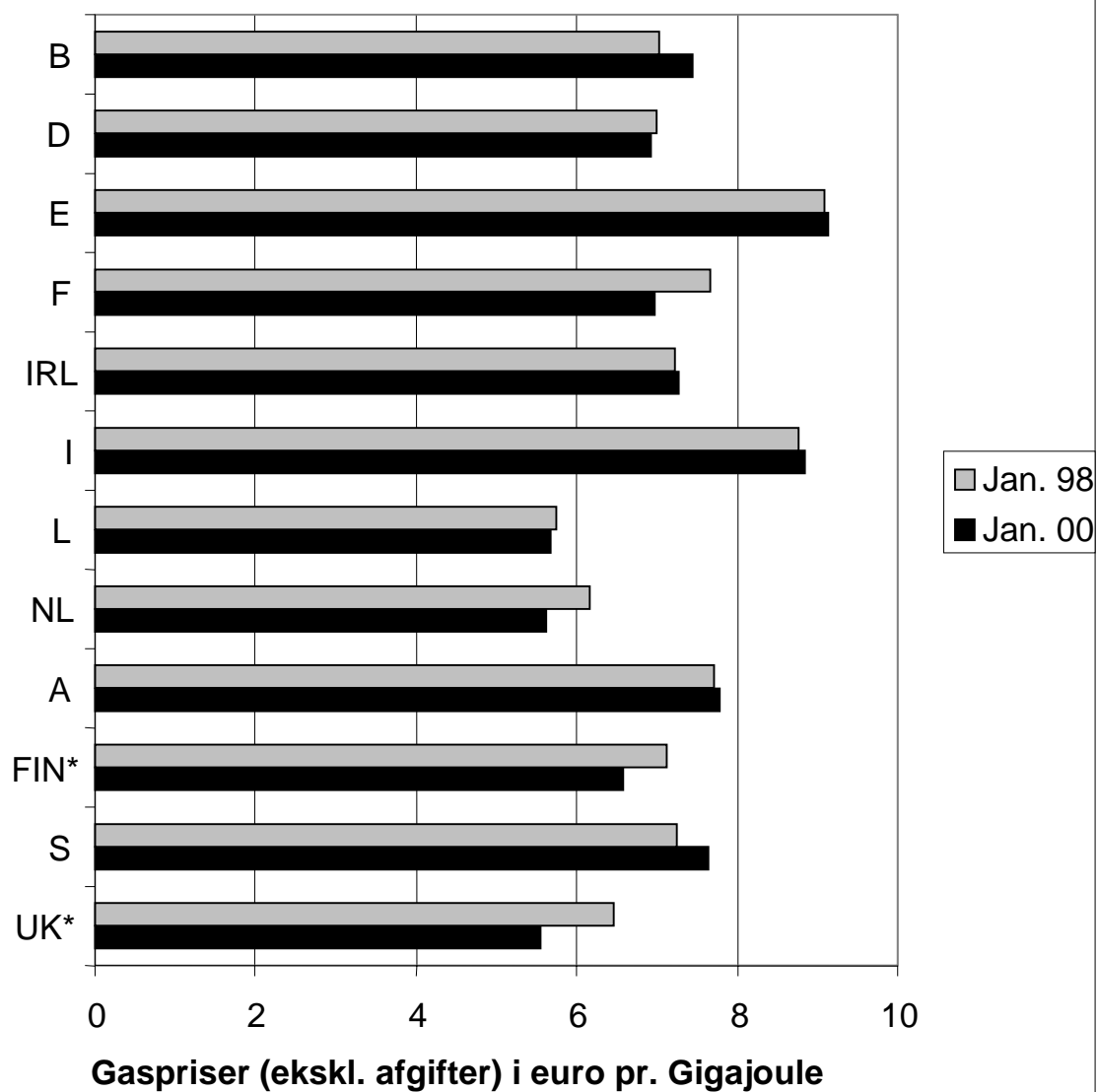

Kilde: Eurostat

Data gælder brugere med mellemstort forbrug:
årligt forbrug på 3500 kWh

Økonomisk reform

Indikator III.3c: Gaspriser (husholdninger)

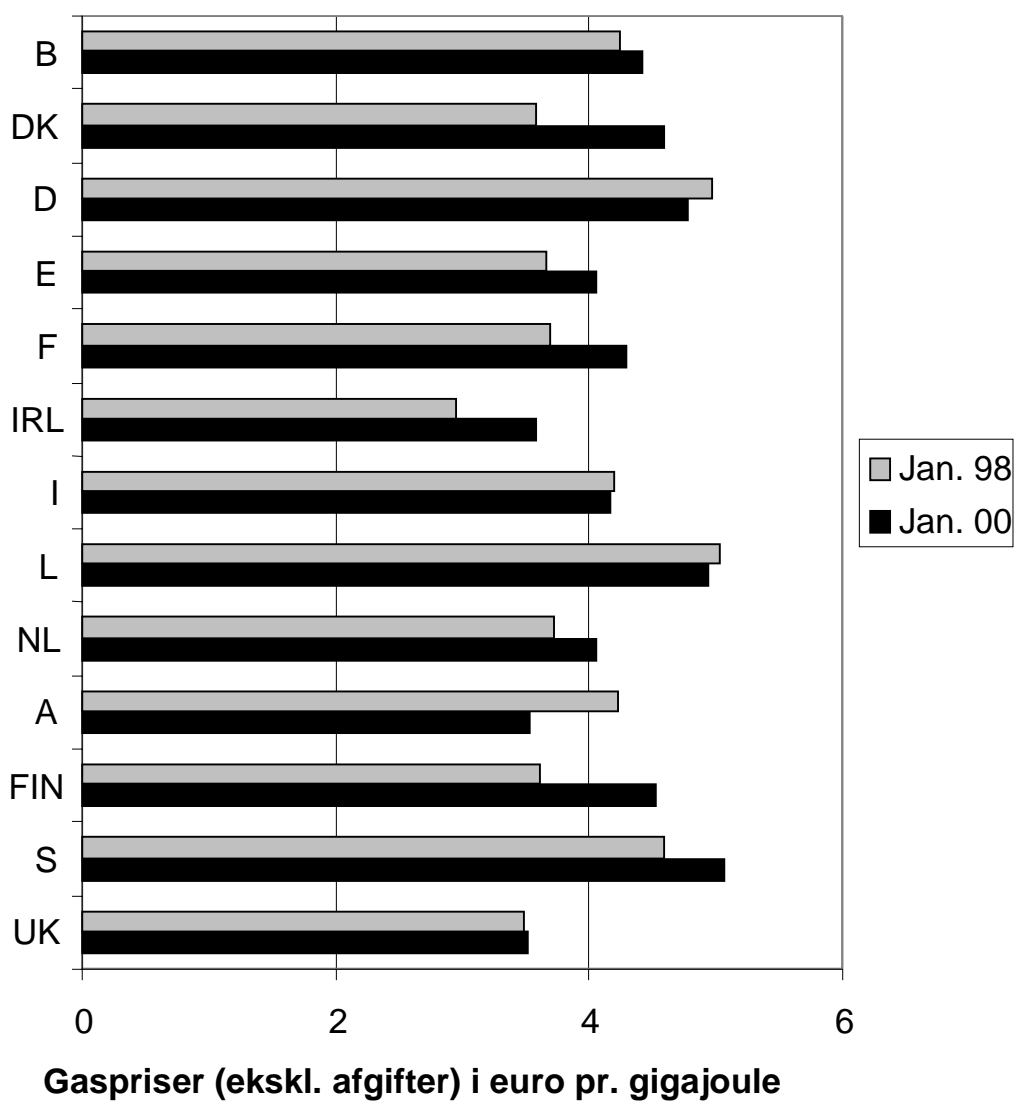

*FIN- og UK-data gælder jan. 98 og jan. 99. Data gælder forbrugere med mellemstort forbrug: årligt forbrug på 83,7 GJ

Kilde: Eurostat

Økonomisk reform

Indikator III.3c: Gaspriser (virksomheder)

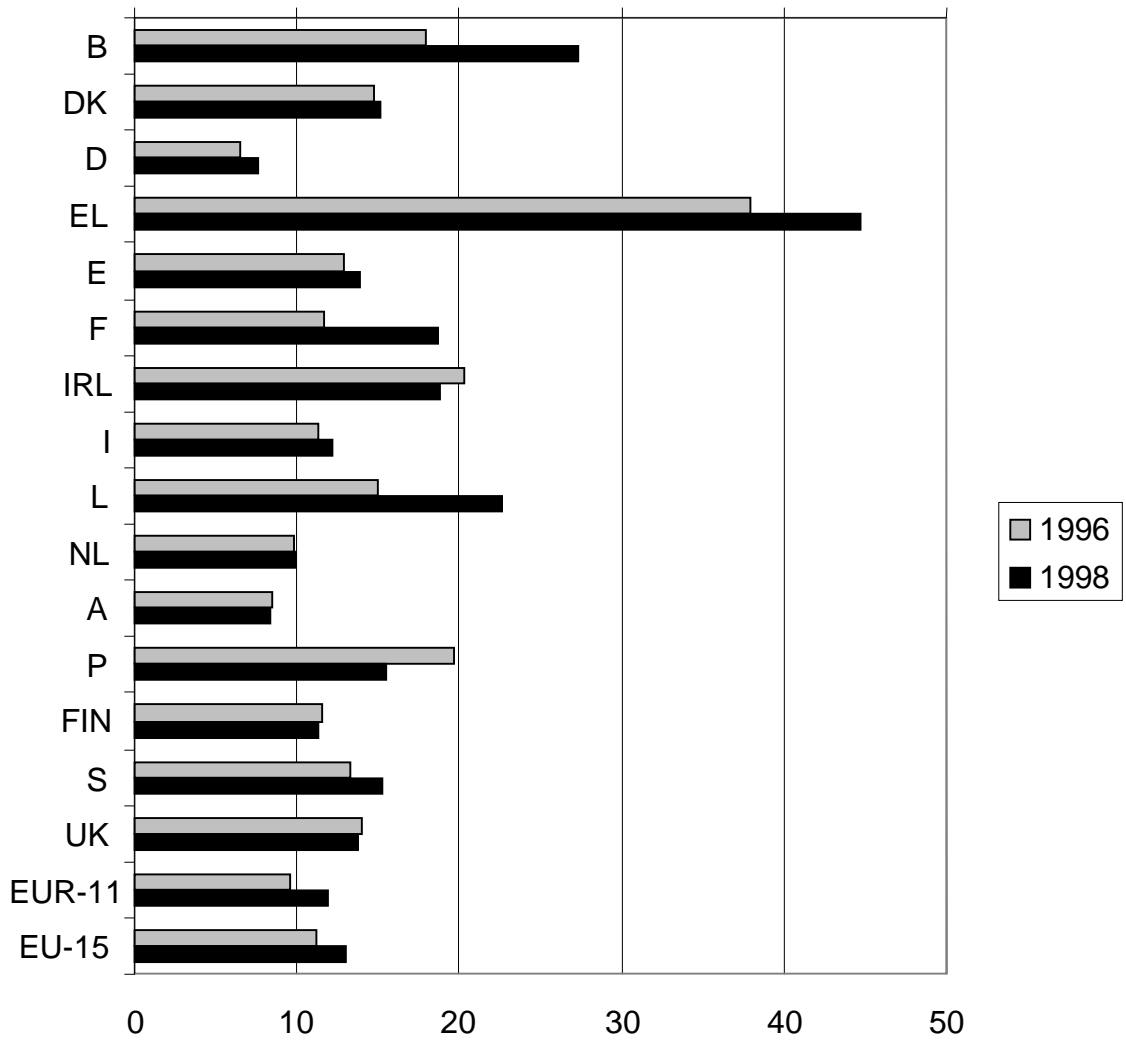

Kilde: Eurostat

Data gælder brugere med mellemstort forbrug: årligt forbrug: 41 600 GJ;
belastningsfaktor: 200 dage - 1 600 timer.

Økonomisk reform

Indikator III.4: Offentlige indkøb

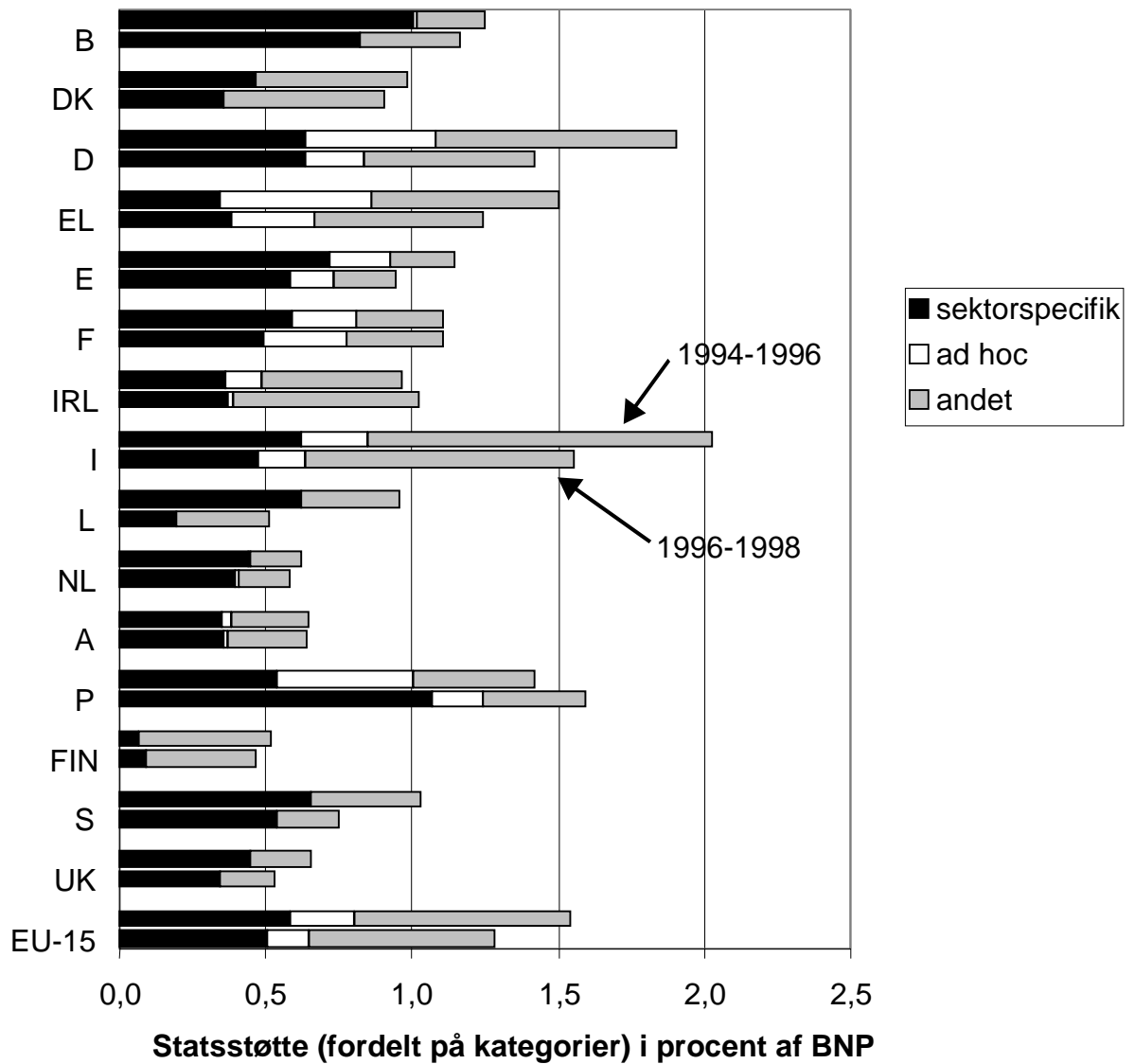

Offentliggjorte udbud i De Europæiske Fællesskabers Tidende i procent af samlede offentlige indkøb

Kilde: Kommissionens tjenestegrene, GD MARKT

Økonomisk reform

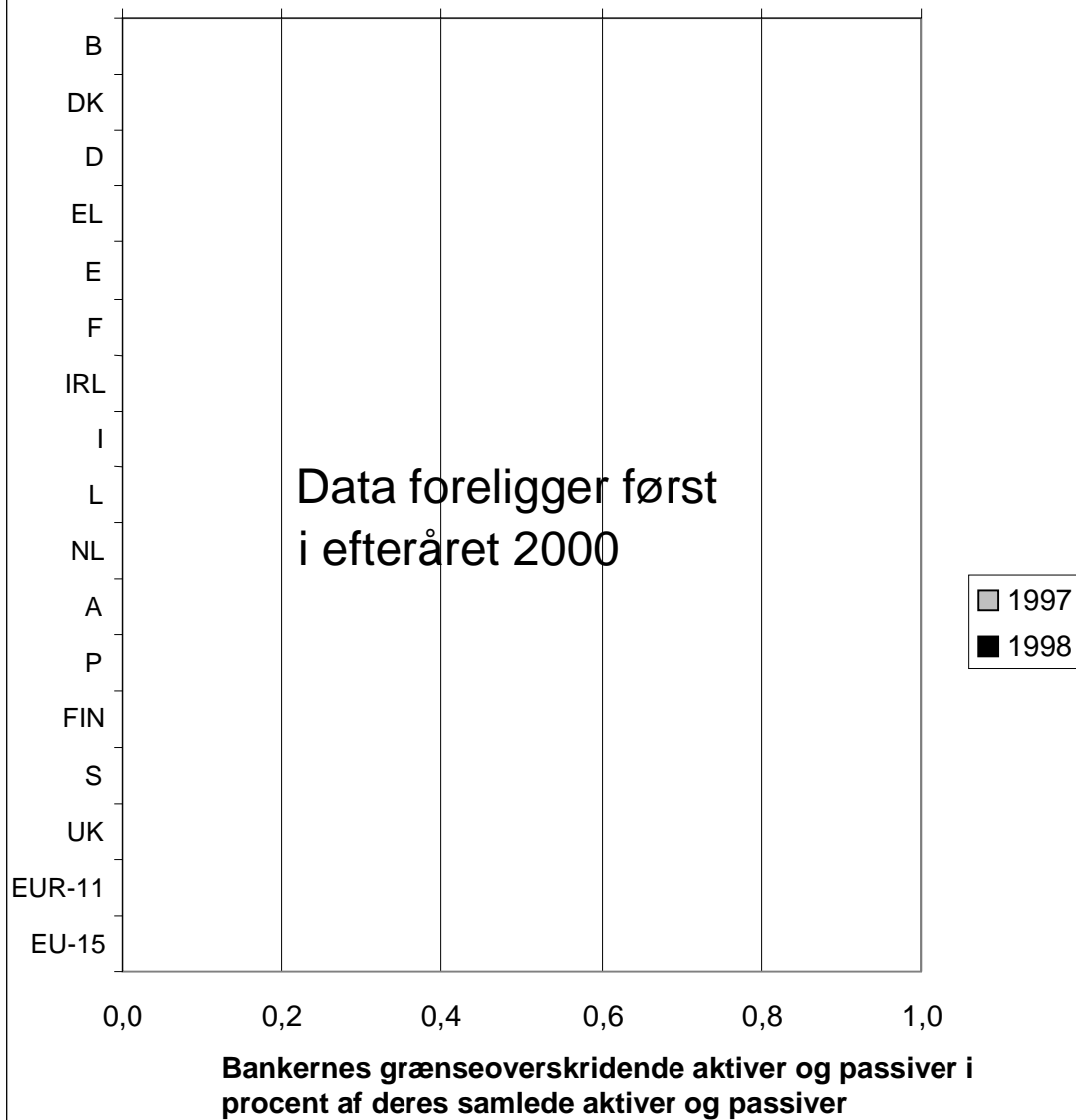
Indikator III.5: Statsstøtte

Kilde: Kommissionens tjenestegrene, GD COMP

Økonomisk reform

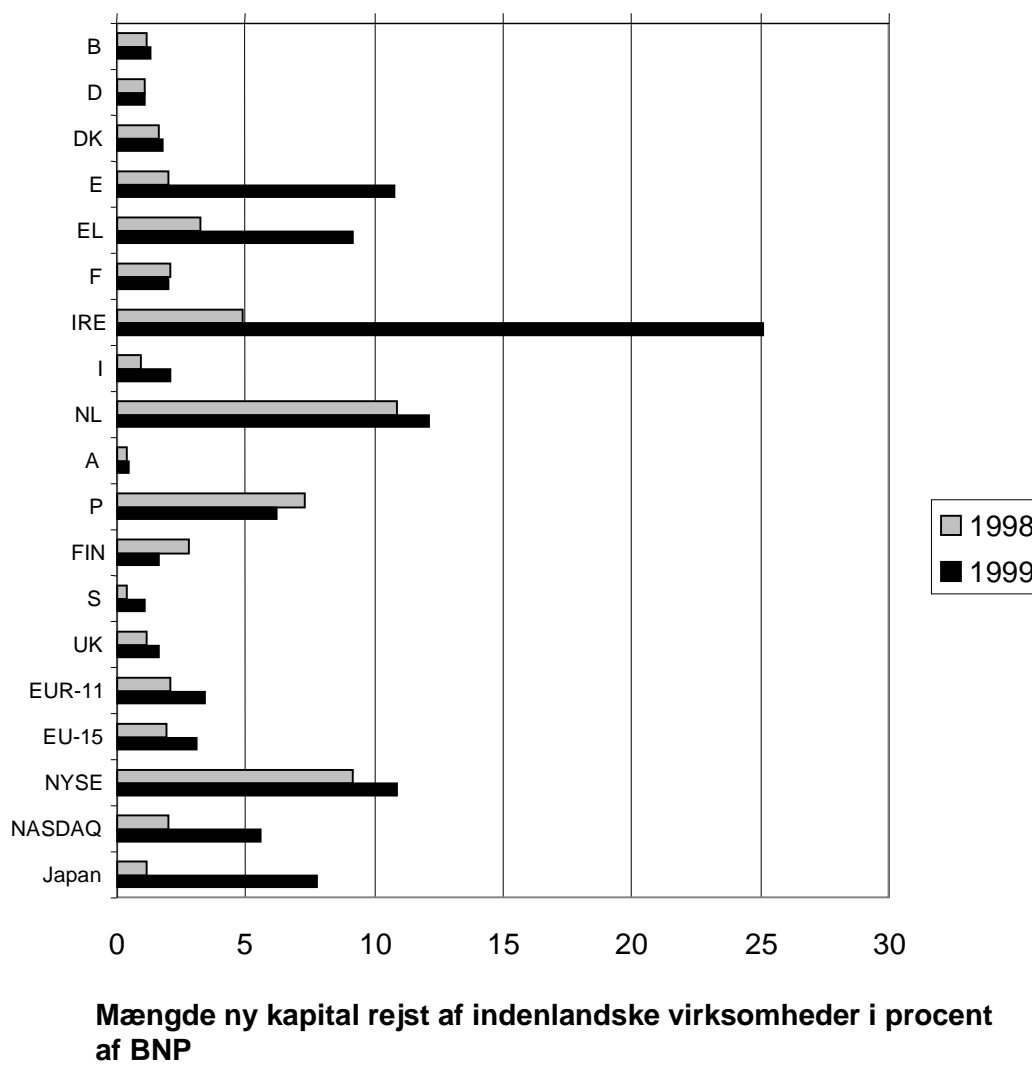
Indikator III.6: Grænseoverskridende bankvirksomhed

Kilde: BIS

Økonomisk reform

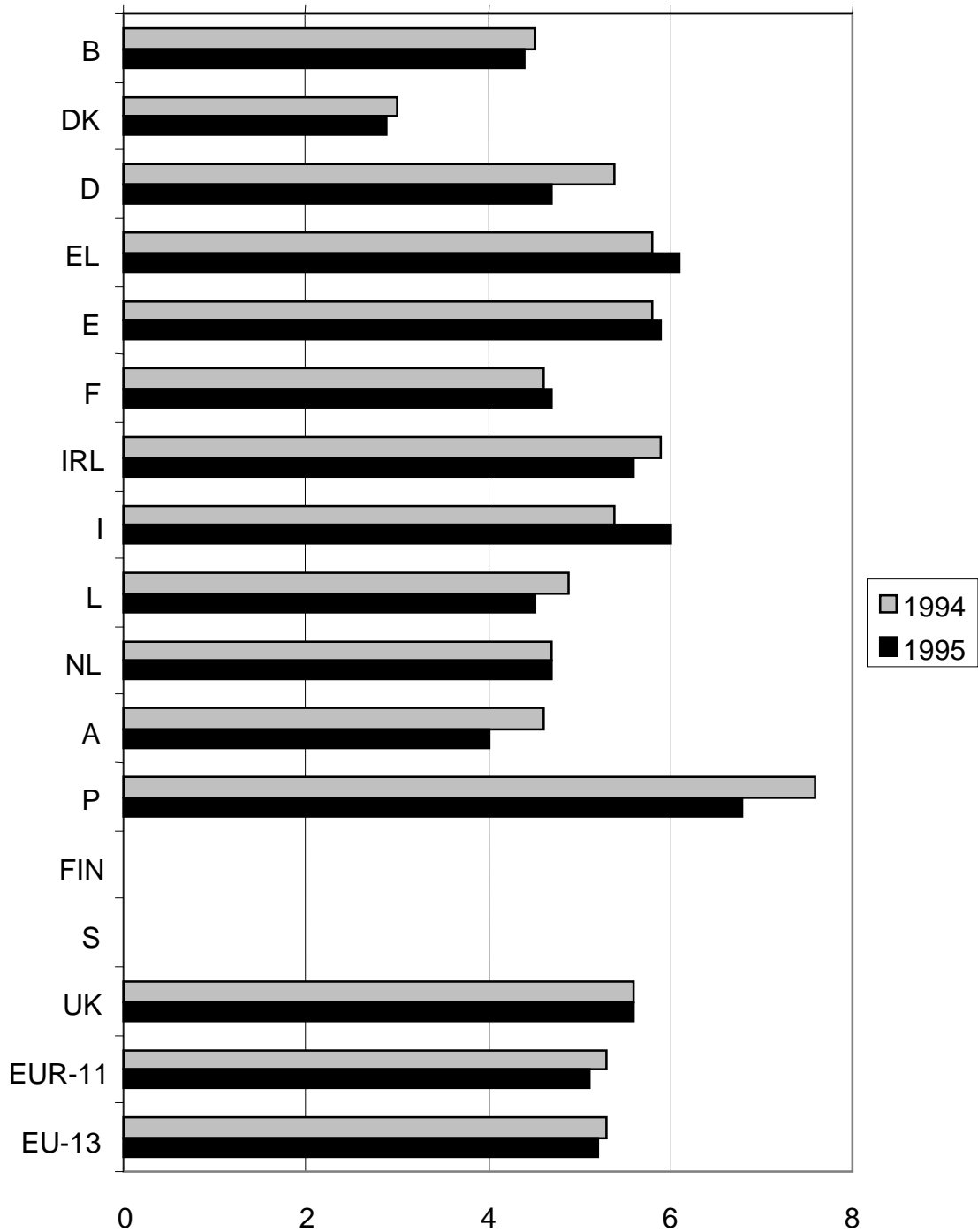
Indikator III.7 Kapitalfremskaffelse på aktiemarkedet

Kilde: FIBV

Social samhørighed

Indikator IV.1: Indkomstfordeling

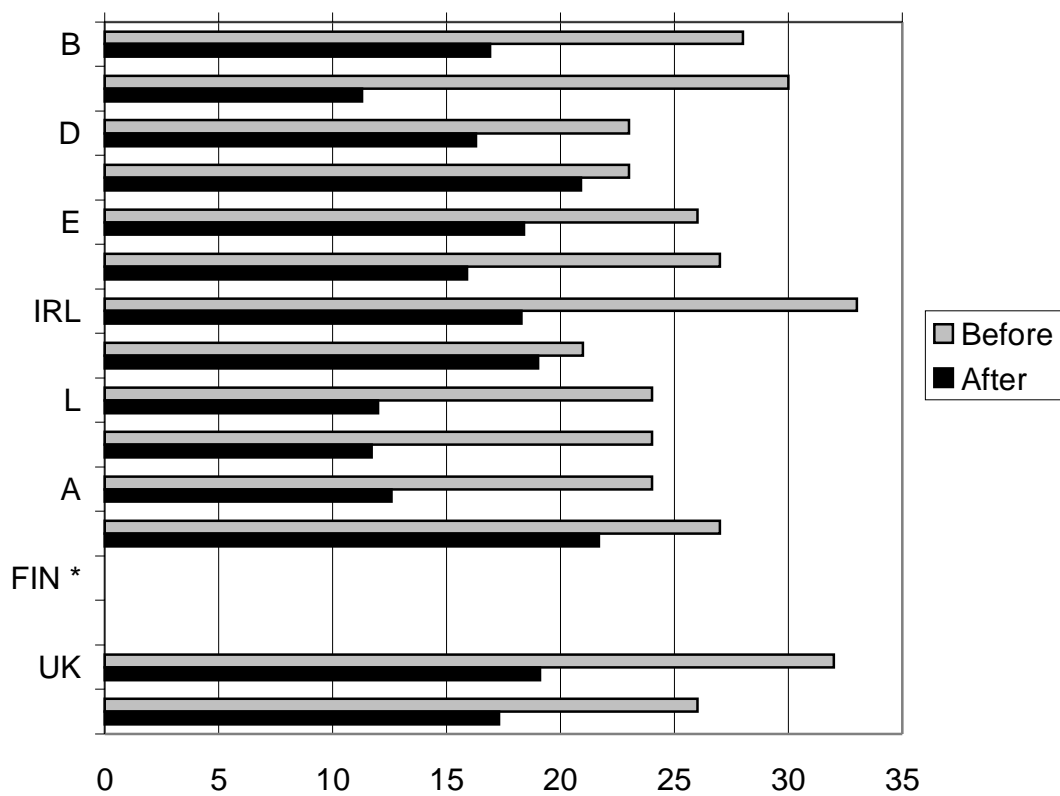
Kilde: Eurostat

S80/S20-forholdet (forholdet mellem de 20%, der tegner sig for de højeste indkomster, og de 20%, der tegner sig for de laveste indkomster)

* Der foreligger ikke tal for FIN og S.

Social samhørighed

Indikator IV.2: Fattigdomsprocent før og efter overførselsindkomster, 1995

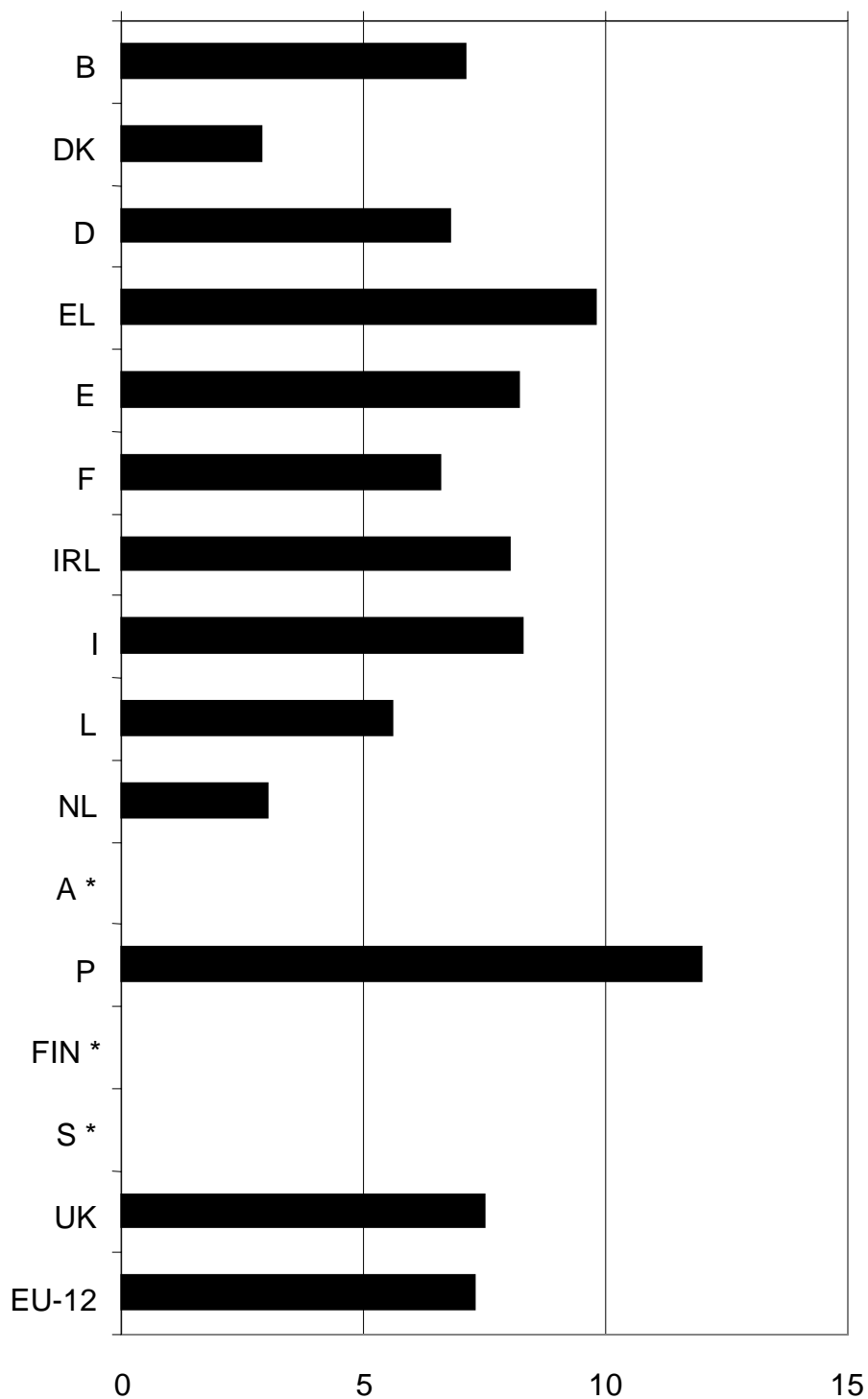
Kilde: Eurostat

Befolkningsandel under fattigdomstærsklen. Fattigdomstærsklen defineres som 60% af medianindkomsten.

* Der foreligger ikke tal for FIN og S.

Social samhørighed

Indikator IV.3: Fattigdommens vedholdenhed (1995)

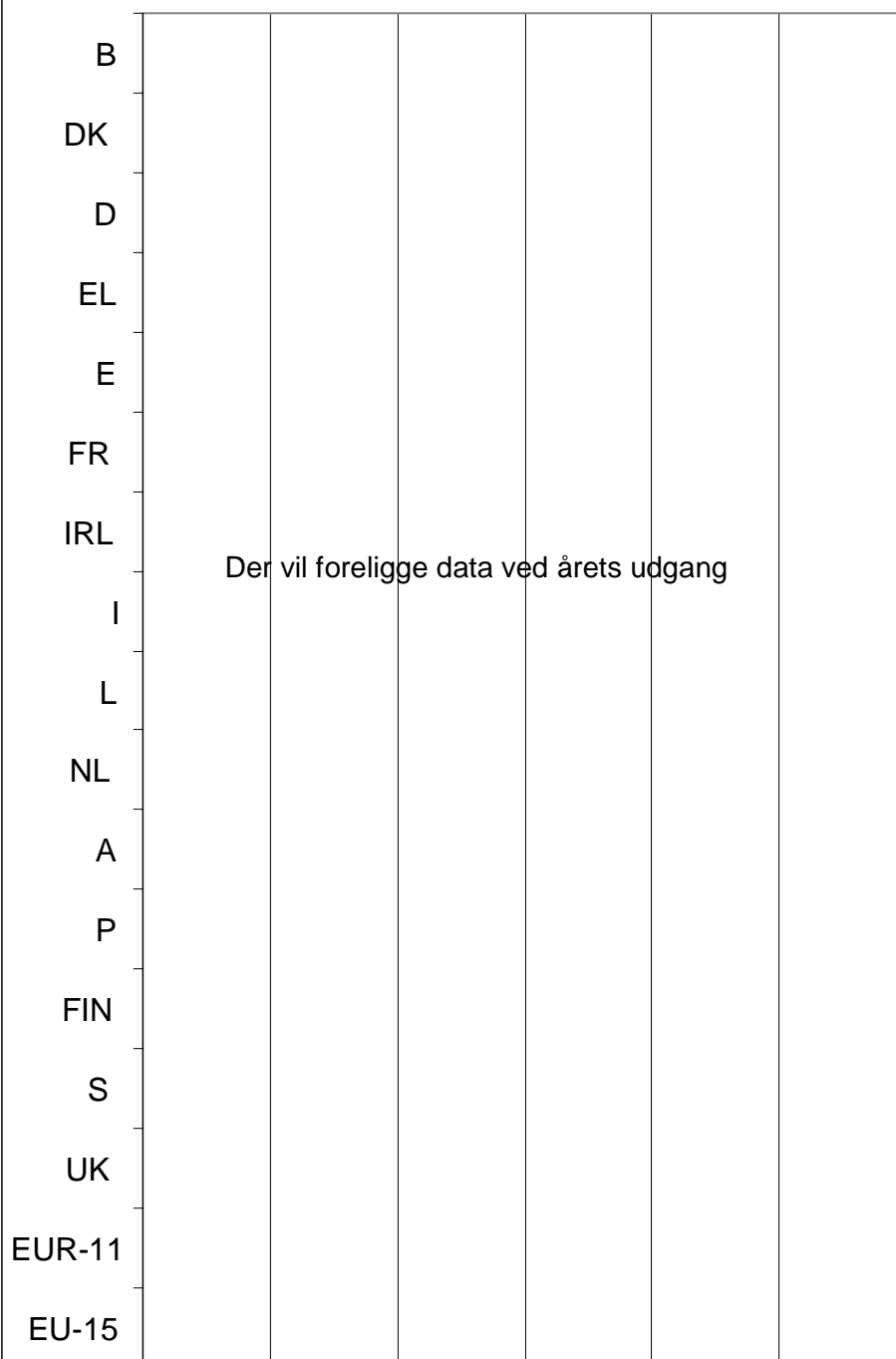
Kilde: Eurostat

Andel af befolkningen, som til stadighed har været under
fattigdomstærsklen i 3 år.
Fattigdomstærsklen defineres som 60% af medianindkomsten.

* Der foreligger ikke tal for Østrig, Finland og Sverige.

Social samhørighed

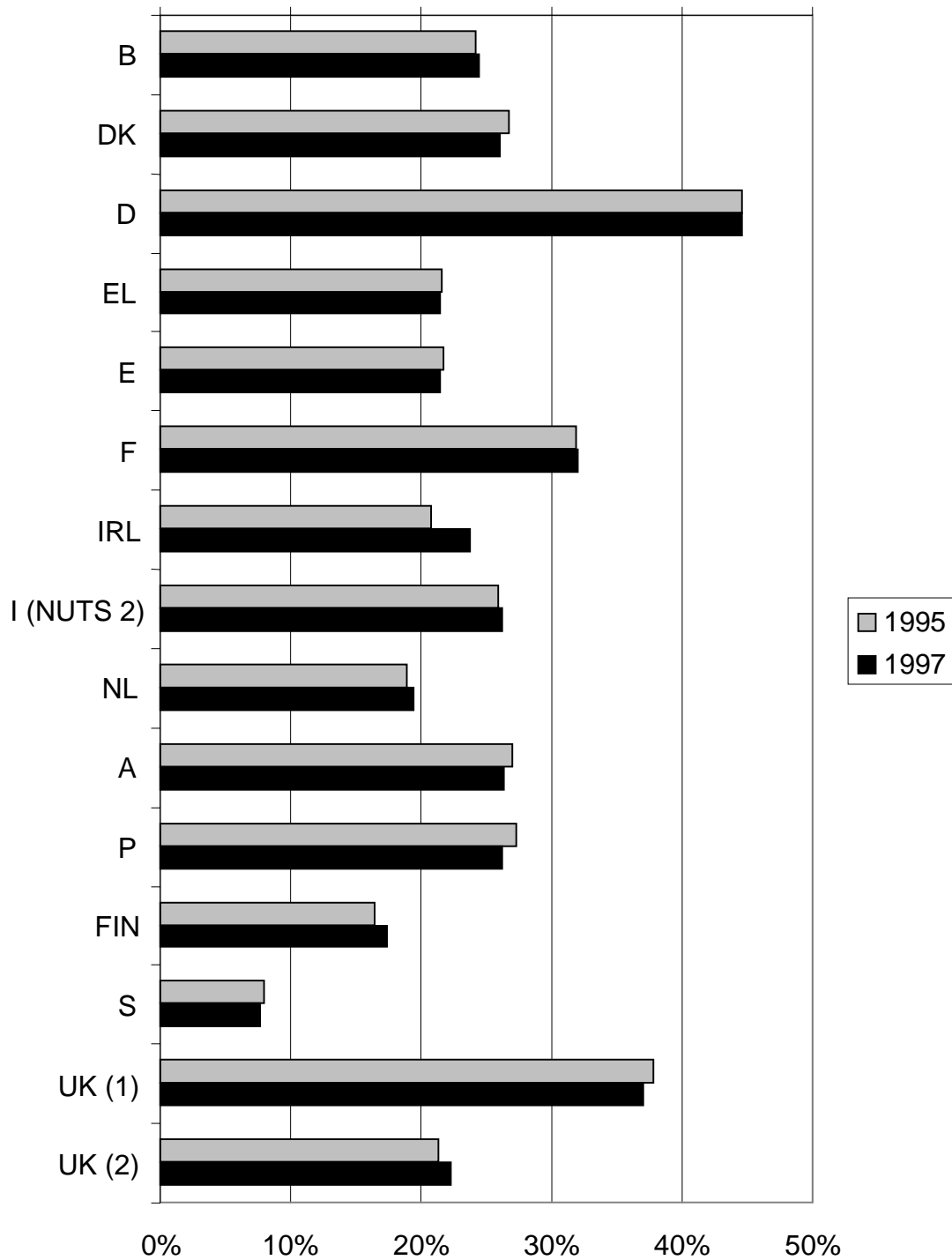
Indikator IV.4: Jobløse husstande

Kilde: Eurostat

Social samhörighed

Indikator IV.5: Regional samhörighed

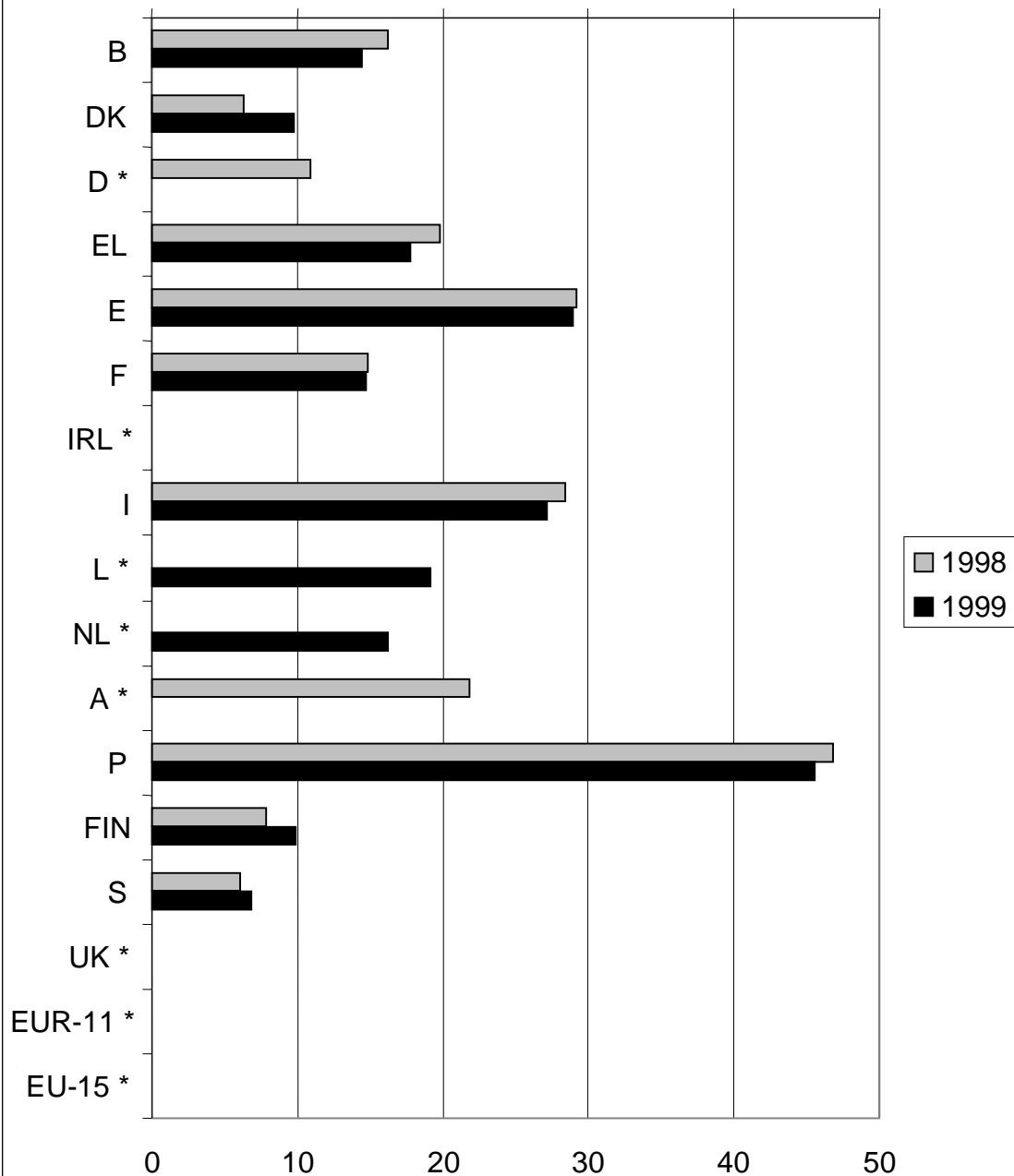
Kilde: Eurostat

Variationskoefficient for BNP pr. indbygger i PPS (NUTS 3-niveau)

UK(1) gælder hele UK; UK(2) gælder ikke det indre London.

Social samhørighed

Indikator IV.6: Personer med kort skolegang, der ikke deltager i videreuddannelse eller erhvervsuddannelse

Kilde: Eurostat

Andelen af 18-24-årige med folkeskoleniveau, som ikke deltager i uddannelse eller erhvervsuddannelse

* Ingen 1998-data for IRL, L, NL, UK og UE.

Ingen 1999-data for D, IRL, A, UK og UE.

